

RAPORT Z PROCESU KONSULTACYJNEGO Z ELEMENTAMI DIAGNOZY POPRZEDZAJĄCY OPRACOWANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA KOŁOBRZEG

REWITALIZACJA
KOŁOBRZEG

Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji Kołobrzegu została zrealizowana przez zespół Pracowni Zrównoważonego Rozwoju w okresie od 24 maja do 5 czerwca 2018 roku.

Zespół realizujący tworzyli:

Dorota Michalska, Joanna Suchomska, Krzysztof Ślebioda, Dominika Urzędowska.

Autorzy i autorki raportu (pod kierownictwem Joanny Suchomskiej):

Dorota Michalska, Joanna Suchomska, Krzysztof Ślebioda, Dominika Urzędowska.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
Najważniejsze wnioski z przeprowadzonego partycypacyjnego procesu diagnozy obszarów rewitalizacji	5
Obszar realizacji i przebieg pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji Kołobrzegu	8
Opis zastosowanych narzędzi.....	11
Zestawienie opinii i uwag zebranych podczas konsultacji społecznych oraz wskazanie zebranych propozycji szeroko rozumianych zmian	15
Obszar Terenów Powojkowych	15
Obszar Lęborski	29
obszar Śródmiejski z Wyspą Solną i wschodnią częścią portu	45
Obszar Zachodni z częścią zachodnią Portu	63
Potrzeby wybranych grup interesariuszy	78
Dzieci i Młodzież.....	78
Seniorzy	82
Przedsiębiorcy	87
Potencjał społeczny mieszkańców kołobrzegu	90
Załącznik nr 1. Katalog inspiracji do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	93
Załącznik 2. Kwestionariusz ankiety	111
Załącznik 3. Scenariusze wywiadów grupowych	115
Załącznik 4. Scenariusze warsztatów w szkołach	119
Załącznik 5. Scenariusz warsztatów z seniorami	125
Załącznik 6. Scenariusz spotkań otwartych w podobszarach rewitalizacji.....	126

Rewitalizacja w myśl nowej ustawy przyjętej w październiku 2015 roku stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Przeprowadzona pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji Kołobrzegu jest kolejnym krokiem w procesie przygotowywania programu rewitalizacji miasta, który poprzez szczegółowe zdefiniowanie problemów i potencjałów poszczególnych obszarów rewitalizacji pozwoli zaplanować odpowiednie, dopasowane skalą działania rewitalizacyjne.

Do przygotowania programu rewitalizacji Miasto Kołobrzeg podeszło w sposób kompleksowy, dbając o zaangażowanie w definiowanie problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji przedstawicieli różnych interesariuszy: mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych.

Proces prowadzonych konsultacji ze względu na brak rozwiniętych praktyk partycypacyjnych w mieście był dla Urzędu Miasta Kołobrzeg dużym wyzwaniem. Uczestniczący w nim mieszkańcy i pozostali interesariusze z aprobatą podeszli do podjętej przez Urząd Miasta próby włączenia ich w dyskusję o rewitalizacji miasta. Zwrócili jednak uwagę na etap informowania o procesie konsultacji, który odgrywa znaczącą rolę, a nie został odpowiednio zrealizowany.

Poprzez zastosowanie wielu różnych form dyskusji udało się dotrzeć do zróżnicowanej grupy interesariuszy, zdiagnozować problemy poszczególnych obszarów rewitalizacji oraz zaproponować kluczowe rozwiązania.

Do przygotowania programu rewitalizacji Miasto Kołobrzeg podeszło w sposób kompleksowy, dbając o zaangażowanie w definiowanie problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji przedstawicieli różnych interesariuszy: mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych.

Poprzez zastosowanie wielu różnych form diagnostycznych i konsultacyjnych (badanie ankietowe, spacer badawczy, spotkanie otwarte, warsztaty diagnostyczne, wywiady grupowe) udało się dotrzeć do zróżnicowanej grupy interesariuszy, zdiagnozować problemy poszczególnych obszarów rewitalizacji oraz zaproponować kluczowe rozwiązania.

Partycypacyjny proces pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji Kołobrzegu był realizowany w okresie od 24 maja do 5 czerwca 2018 roku.

Działania realizowane były we wszystkich wyznaczonych obszarach rewitalizacji Kołobrzegu *Uchwałą Nr XXVIII/409/17 Rady Miasta Kołobrzeg z dnia 9 lutego 2017 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Kołobrzeg.*

W proces partycypacyjnej diagnozy obszaru rewitalizacji zaangażowanych zostało łącznie około 532 osoby.

Partycypacyjny proces diagnozowania obszaru rewitalizacji Kołobrzegu ujawnił wiele deficytów związanych z szeroko pojętym poziomem jakości życia w rewitalizowanych obszarach miasta.

Widoczna jest znacząca dysproporcja w zakresie i skali problemów pomiędzy poszczególnymi obszarami rewitalizacji.

Proces konsultacyjny unaoczniał dużą dysproporcję pomiędzy „Kołobrzegiem dla mieszkańców”, a „Kołobrzegiem dla turystów”. Mieszkańcy uczestniczący w spotkaniach konsultacyjnych wielokrotnie podkreślali, że Kołobrzeg nie jest miastem odpowiadającym na potrzeby mieszkańców. W ich odczuciu w pierwszej kolejności zaspokajane są potrzeby i oczekiwania turystów, o mieszkańcach i ich problemach się w mieście nie pamięta. Widać to bardzo wyraźnie w zdiagnozowanych deficytach i problemach obszarów rewitalizacji.

Problemem, który dotyczy wszystkich obszarów rewitalizacji Kołobrzegu jest niedostateczne wyposażenie rewitalizowanych części miasta w infrastrukturę dla mieszkańców:

- niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni publicznej w różnego rodzaju miejsca spotkań dla różnych grup mieszkańców i o różnej funkcji (tereny sportowe, miejsca zabaw dla dzieci, tereny rekreacyjne i wypoczynku),
- niedostateczna oferta spędzania czasu dla różnych grup mieszkańców i brak miejsc spotkań, takich jak dawne kluby osiedlowe,

- infrastruktura drogowa, która nie chroni pieszych i rowerzystów,
- znikająca zieleni,
- niedostateczne oświetlenie czy brak zagospodarowanych podwórek i najbliższych okolic osiedli mieszkaniowych.

Poza tymi wspólnymi deficytami centralnie położone obszary rewitalizacji (Obszar Lęborski i Śródmiejski) różnią się skalą problemów i potrzeb od obszarów peryferyjnych (Obszar Zachodni i Terenów Powojkowych).

Obszar Lęborski i Śródmiejski w zdecydowanie większym stopniu mierzą się z problemami komunikacyjnymi (bezpieczeństwo ruchu, dostęp do miejsc parkingowych, zły stan infrastruktury drogowej), hałasem i zanieczyszczeniami związanymi z dużym ruchem samochodowym. W tych obszarach z kolei występuje zdecydowanie mniejsza skala problemów społecznych (ubóstwo, bezrobocie, przestępczość) oraz właściwie nie występuje problem związany z dostępem do usług publicznych, sklepów czy usług. W mniejszej skali niż w pozostałych obszarach występuje problem złego stanu technicznego budynków i zagospodarowania ich najbliższego otoczenia, jednak również jest zauważalny.

Obszar Zachodni i Terenów Powojkowych wyraźnie mierzą się z problemami związanymi z funkcjonowaniem poza centralnym położeniem w mieście. Dużym problemem jest niska dostępność komunikacyjna obszarów (zbyt mała częstotliwość kursowania autobusów, niedostępność kursów w wielu kierunkach miasta), niska dostępność do usług publicznych (urzędów, instytucji edukacyjnych, służby zdrowia) oraz sklepów i usług. Ponadto w tych obszarach zidentyfikowano stosunkową dużą skalę problemów społecznych (ubóstwa, bezrobocia, przestępczości), szczególnie w obszarze Terenów Powojkowych. Zdiagnozowano także problem złego stanu technicznego części budynków mieszkalnych, złych warunków mieszkaniowych oraz braku zagospodarowania ich najbliższego otoczenia. Problem ten dotyczy głównie tych części obszarów, w których zlokalizowano budynki socjalne i komunalne (ul. Rybacka, Artyleryjska) .

Kołobrzeg, a tym również obszary rewitalizowane mierzą się także z problemem niskiej integracji społecznej oraz znikomym poziomem zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców. W obszarach rewitalizacji brakuje liderów, którzy angażowaliby innych do działania, a mieszkańcy w znikomym stopniu spędzają wspólnie czas, nie integrują się ze sobą.

W związku ze zdiagnozowanymi problemami obszarów rewitalizacji Kołobrzegu oraz ideą procesów rewitalizacji zaproponowane działania koncentrują się głównie wokół infrastruktury do spędzania czasu przez różne grupy mieszkańców. Znaczącym w tym zakresie proponowanym przedsięwzięciem dla Obszaru Terenów Powojkowych jest zagospodarowanie terenu zielonego nieużytku od Osiedla Bajkowego do ulicy 6 Dywizji Piechoty na park osiedlowy. Z kolei dla Obszaru Lęborskiego

zagospodarowanie terenu Parku im. J. H. Dąbrowskiego, a dla Śródmieścia nowe zagospodarowanie bulwarów nad Parsętą.

Duża część zaproponowanych działań odnosi się do poprawy infrastruktury drogowej, w tym zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników ruchu. W przypadku Obszaru Lęborskiego oraz Śródmiejskiego dodatkowo zaproponowano przedsięwzięcia mające na celu wypracowanie polityki parkingowej i planu mobilności miejskiej.

Ze względu na duże deficyty związane z integracją mieszkańców i ich zaangażowaniem w sprawy najbliższego otoczenia zaproponowano Program Moje Podwórko oraz Program Mikrowsparcia Inicjatyw Sąsiedzkich. Program Moje Podwórko zakłada dofinansowanie do tworzenia miejsc rekreacji i wypoczynku np. wymianę nawierzchni, elementy małej architektury, nasadzenia zieleni, stojaki, wiaty na rowery, stworzenie ogródków, przedogródków itp. dla wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych. Program Mikrowsparcia Inicjatyw Sąsiedzkich zakłada wsparcie finansowe na działania animacyjno-artystyczne na podwórkach i osiedlach, jego celem jest budowanie sieci wzajemnego wsparcia oraz aktywizacji i integracji mieszkańców.

Ze względu na znaczącą skalę problemów społecznych rekomenduje się także bezpośrednią pracę z mieszkańcami w ich miejscach zamieszkania i w nowopowstałych miejscach spędzania czasu dla mieszkańców prowadzoną przez streetworkerów i animatorów społecznych. Działania powinny być skoncentrowane szczególnie na potrzebach dzieci i młodzieży, ale także uczyć wspólnotowego spędzania czasu w rodzinach czy grupach sąsiedzkich. W tym celu rekomenduje się rozszerzenie działań świetlic (w tym działań informacyjnych skierowanych do mieszkańców obszarów rewitalizacji) funkcjonujących w obszarach rewitalizacji i/lub powstanie nowych miejsc pełniących takie funkcje.

Realizując działania rewitalizacyjne w Kołobrzegu należy równoważyć działania infrastrukturalne z działaniami społecznymi („miękkimi”) wpływającymi na zwiększenie integracji społecznej i poprawę spójności obszarów rewitalizacji.

OBSZAR REALIZACJI I PRZEBIEG POGŁĘBIONEJ DIAGNOZY OBSZARU REWITALIZACJI KOŁOBRZEGU

Partycypacyjny proces pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji Kołobrzegu był realizowany w okresie od 24 maja do 5 czerwca 2018 roku.

Działania realizowane były we wszystkich wyznaczonych obszarach rewitalizacji Kołobrzegu *Uchwałą Nr XXVIII/409/17 Rady Miasta Kołobrzeg z dnia 9 lutego 2017 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Kołobrzeg.*

W proces partycypacyjnej diagnozy obszaru rewitalizacji zaangażowanych zostało łącznie około 532 osoby.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie zrealizowanych działań w ramach przeprowadzonego procesu partycypacyjnego pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji Kołobrzegu.

Tabela 1. Zestawienie zrealizowanych działań w ramach przeprowadzonego procesu partycypacyjnego pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji Kołobrzegu

Narzędzie	Termin i miejsce realizacji	Liczba osób uczestniczących	Główne grupy interesariuszy
Spacer badawczy po Obszarze Lęborskim	27 maja 2018 r. godz. 11.00-13.00 trasa spaceru obejmowała tereny osiedla mieszkaniowego z lat 70. XX wieku oraz sąsiadujący z nim objęty ochroną konserwatorską park Gen. J. H. Dąbrowskiego.	21 spotkań podczas spaceru mieszkańców	mieszkańcy obszaru, przedstawiciel Rady Osiedla nr 5 „Lęborskie”
Spotkanie otwarte w Obszarze Lęborskim	26 maja 2018 r. godz. 14.00-17.00 Obrzeża Parku gen. Henryka Dąbrowskiego	około 30 osób	mieszkańcy najbliższej położonych osiedli mieszkaniowych
Spacer badawczy po Obszarze Śródmiejskim	2 czerwca 2018 r. godz. 11.00-13.00	około 20 osób	mieszkańcy obszaru oraz innych części miasta
Spotkanie otwarte w Obszarze Śródmiejskim	27 maja 2018 r. godz. 14.00 – 17.00	około 70 osób	mieszkańcy pobliskich osiedli mieszkaniowych,

	Plac pomiędzy Bulwarem Marynarzy Okrętów Pogranicza a garażami		przedstawiciele Rady Osiedla nr 2 „Śródmiejskie”
Spacer badawczy po Obszarze Zachodnim	3 czerwca 2018 r. godz. 11.00-13.00 trasa spaceru obejmowała tereny z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, w tym budynki socjalne i komunalne oraz teren rekreacyjny	5 osób	radna Rady Miasta z obszaru rewitalizacji, lokalny przedsiębiorca, pracowniczka urzędu miasta, mieszkańcy, zewnętrzny ekspert
Spotkanie otwarte w Obszarze Zachodnim	2 czerwca 2018 r. godz. 14.00-17.00 skwer przy ul. Jedności Narodowej (przy Kościele Podwyższenia Krzyża Świętego)	około 40 osób	mieszkańcy pobliskich osiedli, radna Rady Miasta z obszaru rewitalizacji
Spacer badawczy po Obszarze Terenów Powojkowych	26 maja 2018 r. godz. 11.00-12.45 tereny zamieszkałe oraz sąsiadujące z nimi niezagospodarowany nieużytek należący do Agencji Mienia Wojskowego	15 osób spotkanych podczas spaceru	mieszkańcy obszaru
Spotkanie otwarte w Obszarze Terenów Powojkowych	3 czerwca 2018 r. godz. 14.00-17.00 plac przy ul. Artyleryjskiej 26	około 50 osób	mieszkańcy budynków przy ul. Artyleryjskiej, mieszkańcy najbliższej położonych osiedli
Wywiad grupowy o tematyce gospodarczo-przestrzennej	24 maja 2018 r. godz. 16.00-19.00 Urząd Miasta Kołobrzeg	11 osób	lokalni przedsiębiorcy, pracowniczka Urzędu Miasta Kołobrzeg, przedstawiciel Kołobrzesckiej Izby Gospodarczej, przedstawiciel lokalnej organizacji pozarządowej

Wywiad grupowy o tematyce społeczno-przestrzennej	25 maja 2018 r. godz. 16.30-19.00 Publiczna Biblioteka Miejska przy ulicy Frankowskiego 3.	4 osoby	przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawicielka Rady Osiedla nr 5 „Lęborskie”, pracowniczka Urzędu Miasta Kołobrzeg, mieszkańcy
Warsztaty diagnostyczne z seniorami (1)	4 czerwca 2018 r. godz. 16.00 -18.00 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	około 20 osób	seniorzy z Kołobrzесьkiego Klubu Seniora
Warsztaty diagnostyczne z seniorami (2)	5 czerwca 2018 r. godz. 11.00-13.00 Biblioteka Miejska w Kołobrzegu przy ulicy Frankowskiego	około 20 osób	seniorzy korzystający z zajęć Bibliotecznej Akademii Cyfrowej 50+
Warsztaty diagnostyczne z uczniami szkoły średniej	24 maja 2018 r. godz. 8.00 – 9.50 Zespół Szkół nr 1 im. Sienkiewicza, ul. 1 Maja 47	21 osób	uczniowie szkoły
Warsztaty diagnostyczne z uczniami gimnazjum	24 maja 2018 r. godz. 10.45-12.15 Szkoła Podstawowa nr 1	15 osób	uczniowie szkoły
Warsztaty diagnostyczne z uczniami szkoły podstawowej	25 maja 2018 r. godz. 8.50-10.30 Szkoła Podstawowa nr 8	19 osób	uczniowie szkoły
Badanie ankietowe wśród mieszkańców obszarów rewitalizacji (badanie internetowe i face to face)	23 maja-5 czerwca 2018 r.	171 osób	mieszkańcy obszarów rewitalizacji

SPACER BADAWCZY

Spacer badawczy to interaktywna, terenowa metoda pytania mieszkańców o ich opinie, wykorzystywana przede do badania przestrzeni. Jest to technika pozwalająca dokonać oceny przestrzeni oczami jej użytkowników (np. pod kątem dostosowania do potrzeb osób starszych lub niepełnosprawnych, rodzin z dziećmi, ogólnej oceny konkretnych rozwiązań architektonicznych czy infrastrukturalnych) lub w celu zebrania pomysłów na nowe rozwiązania w sposobie zagospodarowania przestrzeni (np. nowe lokalizacje ławek, miejsc do wspólnego spędzania czasu czy innych elementów małej infrastruktury).

W trakcie realizowanych spacerów badawczych rozmawiano z uczestnikami spaceru oraz z mieszkańcami spotkanymi po drodze. Wypowiedzi mieszkańców zapisywano na formularzu.

Ze spaceru sporządzono także dokumentację fotograficzną. Każdy spacer trwał 2 godziny.

SPOTKANIA OTWARTE

Spotkania otwarte miały charakter plenerowych punktów konsultacyjnych organizowanych w miejscach, w których zwykle pojawia się wielu mieszkańców, aby umożliwić dotarcie nie tylko do aktywnych mieszkanki i mieszkańców, ale także do osób, które zwykle nie przychodzą na formalne spotkania konsultacyjne organizowane przez instytucje miejskie.

W trakcie spotkania korzystano z różnorodnych narzędzi badawczych: rozmowy bezpośredniej, plansz z pytaniami, mapy problemowej, sondy chmurkowej oraz ankiet. Działania o charakterze badawczym zostały uzupełnione działaniami animacyjnymi, które miały zachęcać mieszkańców do zatrzymania się w punkcie konsultacyjnym oraz pozwolić dorosłym mieszkańcom na dyskusję, podczas gdy dzieci były pod opieką animatora. Z dziećmi prowadzono przede wszystkim zajęcia ruchowe, zachęcano je do wyrażenia swoich potrzeb przez napisanie lub narysowanie tego, co chciałyby robić w okolicy swojego miejsca zamieszkania. Dzieci oraz dorośli mogli zrobić swoją przypinkę oraz skorzystać z fotobudki. Każde spotkanie trwało 3 godziny.

MAPA PROBLEMOWA

Narzędzie oparte na podkładzie mapowym obszaru rewitalizacji. Mieszkańcy skupieni wokół mapy zaproszeni zostali do dyskusji o problemach, potencjałach, ważnych miejscach w danym podobzarsze rewitalizacji. Zauważone przez mieszkańców kwestie były notowane na samoprzylepnych kartkach

i przyklejane w konkretnych miejscach na mapie lub poza mapą, jeśli dana kwestia dotyczyła całego obszaru rewitalizacji.

MAPA EMOCJONALNA

Narzędzie oparte na podkładzie mapowym obszaru rewitalizacji. Mieszkańcy skupieni wokół mapy zostali zaproszeni do oznaczania kolorowymi znacznikami (naklejkami) konkretnych miejsc wywołujących w nich emocje takie jak: radość, wstręt, zachwyt, lęk, ciekawość czy nudę. W ten sposób powstał emocjonalny obraz obszaru rewitalizacji, który przedstawił stosunek mieszkańców do obszaru. Narzędzie w sposób pośredni wskazało miejsca szczególnie istotne dla mieszkańców i stanowiło pretekst do dłuższej rozmowy na temat zmian potrzebnych w całym obszarze rewitalizacji.

SPOTKANIE I PYTANIE

Na przygotowanych tablicach ustawionych na sztalugach umieszczone zostały pytania dotyczące miejsc, w których odbywały się spotkania. Pytaliśmy mieszkańców o to, jakie aktywności podejmują w tych miejscach, co chcieliby w tych miejscach robić i jakich zmian (także tych infrastrukturalnych) potrzeba, aby miejsca bardziej odpowiadały na potrzeby mieszkańców. Odpowiedzi na pytania zapisywane były na tablicach.

SONDA CHMURKOWA

To narzędzie, które pełniło przede wszystkim funkcję promocyjną i animacyjną. Mieszkańcy byli zachęcani, przez badaczy obsługujących punkt konsultacyjny, do zrobienia sobie zdjęcia ze swoją wypowiedzią umieszczoną w białej „chmurce” na przygotowanym wcześniej podkładzie z pleksi w kształcie dymka. Poproszeni zostali o dokończenie zdań dotyczących obszaru rewitalizacji, np.: Lubię tę okolicę za..., W tej okolicy brakuje mi... .Następnie mieszkańcy byli proszeni o zapozowanie do zdjęcia ze swoją wypowiedzią.

WYWIAD GRUPOWY (FGI)

Jest to narzędzie badawcze polegające na moderowanej dyskusji celowo dobranej grupy około 8-10 osób, której celem jest poznanie potrzeb i opinii przedstawicieli określonej grupy osób na dany temat. Wywiad umożliwia nie tylko poznanie i zebranie opinii ale także pogłębienie informacji, dopytywanie i konfrontowanie opinii uczestników.

Celem wywiadu o tematyce gospodarczo-przestrzennej była dyskusja o mocnych i słabych stronach prowadzenia działalności gospodarczej w poszczególnych obszarach rewitalizacji Kołobrzegu,

uwarunkowaniach prowadzenia lokalnego biznesu, potrzebach przedsiębiorców oraz potencjalnych kierunkach rozwoju lokalnego biznesu. Na początku respondenci wywiadu zostali zaproszeni do dyskusji nad charakterystyką i uwarunkowaniami prowadzenia biznesu w poszczególnych obszarach rewitalizacji. Następnie dyskutowano o potencjale zatrudnieniowym lokalnego biznesu:

o pracownikach oraz potrzebnych miejscach pracy. Wywiad zakończyła dyskusja na temat kierunków rozwoju biznesu w Kołobrzegu i w poszczególnych obszarach rewitalizacji oraz działaniach wspierających lokalnych przedsiębiorców. Poza samym moderowaniem dyskusji zastosowano także pracę w parach oraz w oparciu o przygotowane materiały dyskusyjne (schematy, mapy mentalne, opisy dobrych praktyk).

Celem wywiadu o tematyce społeczno-przestrzennej była dyskusja nad jakością życia w poszczególnych obszarach rewitalizacji Kołobrzegu, problemach i potrzebach mieszkańców, a także rozmowa o aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców, organizacjach pozarządowych oraz innych ciałach społecznych działających w mieście. Na początku respondenci wywiadu zostali zaproszeni do dyskusji nad ogólną charakterystyką poszczególnych obszarów rewitalizacji. Następnie dyskutowano o mieszkańcach poszczególnych obszarów rewitalizacji oraz potencjale aktywnych mieszkańców i organizacji społecznych. Wywiad zakończyła dyskusja na temat najważniejszych potrzeb rozwojowych poszczególnych obszarów rewitalizacji. Poza samym moderowaniem dyskusji zastosowano także pracę grupową i indywidualną w oparciu o przygotowane materiały dyskusyjne (prace na personach, głosowanie, pracę na skojarzeniach).

BADANIE ANKIETOWE

Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat jakości życia w poszczególnych obszarach rewitalizacji, postrzeganych potencjałów, problemów i potrzeb zmian. Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, do których skierowane było badanie, mogli wypełnić kwestionariusz ankiety poprzez zamieszczony link na stronie internetowej rewitalizacji Kołobrzegu oraz w formie pisemnej wypełniając kwestionariusz podczas spotkań zorganizowanych we wszystkich obszarach rewitalizacji. W realizację badania zostali włączeni także pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, którzy przeprowadzali ankiety ze swoimi podopiecznymi w poszczególnych obszarach rewitalizacji. W badaniu wzięło udział łącznie 171 osób, w tym 62 osoby wypełniły ankiety w wersji papierowej (36% badanych).

Celem warsztatów przeprowadzonych z tymi grupami mieszkańców było przekazanie podstawowych wiadomości na temat rewitalizacji oraz zdiagnozowanie problemów, potrzeb i uzyskanie propozycji rozwiązań mogących podnieść jakość życia uczestników warsztatów oraz osób z ich otoczenia.

Obszary tematyczne, dookoła których toczyła się dyskusja z uczniami szkół to: przestrzeń publiczna (ocena stanu obecnego, niedobory, jakość, bezpieczeństwo, oczekiwane funkcje), bezpieczeństwo (droga do szkoły, czas wolny, przestrzeń publiczna, szkoła), czas wolny (formy, miejsca, potrzeby i propozycje).

Z kolei seniorzy podczas warsztatów opowiadali o dysfunkcjach miasta w obszarach: społecznym, edukacyjnym, przestrzennym, rozwojowym, zdrowotnym, środowiskowym czy komunikacyjnym.

W każdej z grup warsztatowych wypracowano propozycje rozwiązań dla wybranych problemów.

ZESTAWIENIE OPINII I UWAG ZEBRANYCH PODCZAS KONSULTACJI SPOŁECZNYCH ORAZ WSKAZANIE ZEBRANYCH PROPOZYCJI SZEROKO ROZUMIANYCH ZMIAN

W tej części raportu podsumowane zostały zbiorczo dane otrzymane ze wszystkich zastosowanych narzędzi diagnostyczno-konsultacyjnych w podziale na poszczególne obszary rewitalizacji Kołobrzegu. W odniesieniu do każdego z obszarów opisano jego podstawową charakterystykę, zebrano informacje dotyczące najważniejszych problemów i deficytów oraz zaproponowano kierunki zmian i przykłady konkretnych działań rewitalizacyjnych odpowiadających na zdiagnozowane problemy i potrzeby.

OBSZAR TERENÓW POWOJSKOWYCH

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Obszar Terenów Powojkowych po obu stronach ul. Mazowieckiej obejmuje tereny po wschodniej i zachodniej stronie ul. Mazowieckiej o łącznej powierzchni 0,535 km², zamieszkały jest przez 486 osób. Obszar Terenów Powojkowych jest obszarem najbardziej peryferyjnym ze wszystkich obszarów rewitalizacji Kołobrzegu. Zauważalna jest tu szczególna koncentracja problemów społecznych w stosunku do pozostałych obszarów rewitalizacji:

- udział zarejestrowanych osób bezrobotnych wśród mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 7,38% w stosunku do 4,69% dla miasta, występuje także najwyższy we wszystkich obszarach rewitalizacji udział osób długotrwale bezrobotnych,
- udział osób z rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu ubóstwa wśród ogólnej liczby ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców ogółem wynosi 55,5% w stosunku do 25,2% dla miasta.

Obszar Terenów Powojkowych nie boryka się z problemem wysokiego udziału osób w wieku poprodukcyjnym, jednak zamieszkuje go największa w stosunku do pozostałych obszarów rewitalizacji liczba osób niepełnosprawnych:

- udział osób w wieku pow. 60 lat w ogólnej liczbie ludności 2016 wynosi 15,3 w stosunku do 28,9 dla miasta,
- udział osób z rodzin którym udzielono wsparcia z powodu niepełnosprawności wśród ogólnej liczby ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców ogółem wynosi 37,7% w stosunku do 16% dla miasta.

Tereny Powojkowe cechuje niska dostępność do obiektów publicznych (w tym żłobków, przedszkoli i szkół), usług zdrowotnych i obiektów kulturalno-rozrywkowych. W obszarze występują jedynie tereny rekreacyjno-sportowe: place zabaw i boiska. Należy podkreślić, że często nie są to obiekty

ogólnodostępne, a zlokalizowane wewnątrz osiedli mieszkaniowych, które niejednokrotnie mają charakter osiedli zamkniętych.

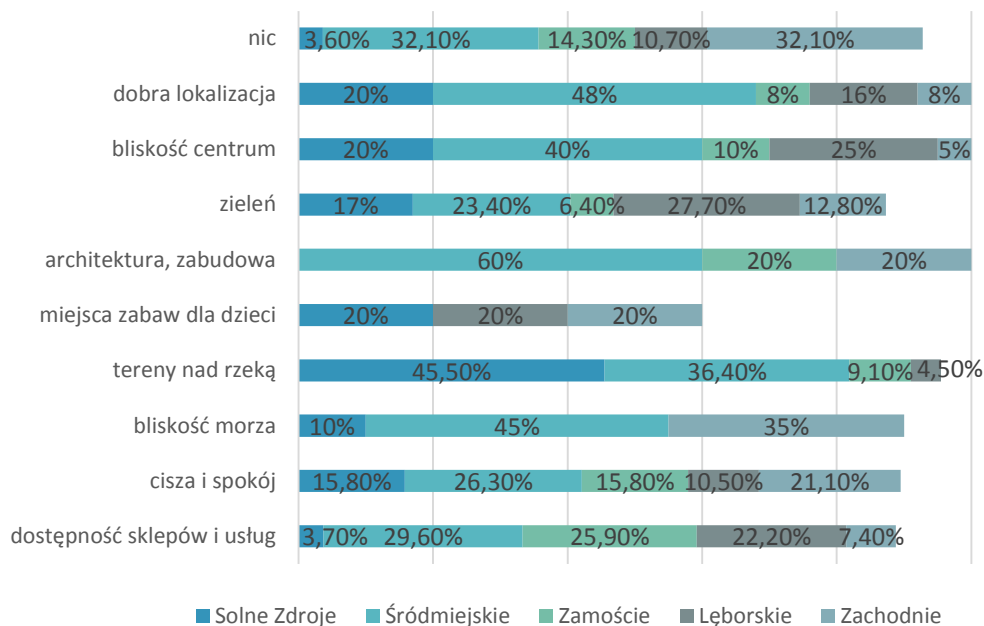
Jest to teren najsłabiej skomunikowany z pozostałymi częściami miasta, pozbawiony większych obiektów handlowych oraz o dość niskim poziomie rozwoju gospodarczego (liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców wynosi 63,5 w stosunku do 86 dla miasta). Od niedawna zauważa się zainteresowanie terenem ze strony inwestorów, głównie pod kątem zagospodarowania obszaru pod funkcje mieszkaniowe. Duży udział własności terenów tego obszaru rewitalizacji należy do Agencji Mienia Wojskowego, teren objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Mieszkańcy uczestniczący w spotkaniach konsultacyjnych zwracali uwagę, że Obszar Terenów Powojkowych jest od lat pozostawiony sam sobie. Miasto nie prowadzi od lat inwestycji szczególnie w okolicach ulicy Artyleryjskiej. Mieszkańcy tej okolicy zwracali uwagę, że „są inaczej traktowani”. Ich zdaniem ta część miasta mierzy się z najbardziej negatywnym wizerunkiem, co powoduje między innymi problemy ze sprzedażą mieszkań (mowa o mieszkaniach komunalnych przy ulicy Artyleryjskiej). Na negatywny wizerunek obszaru wpływają w dużej mierze budynki socjale tzw. baraki oraz ustawiony przed budynkami metalowy płot. Na jego stygmatyzującą funkcję zwracają uwagę sami mieszkańcy budynków socjalnych postulując jego usunięcie.

Respondentki wywiadu grupowego o tematyce społeczno-przestrzennej również podkreślały, że ta część miasta jest najmniej doinwestowana, najsłabiej rozwijającą się. Zauważały także, że część budynków w tym obszarze jest zaniedbana, szczególnie budynki socjalne i komunalne. Z drugiej strony powstaje tutaj coraz więcej nowych osiedli mieszkalnych o charakterze osiedli grodzonych.

Mieszkańcy Obszaru Terenów Powojkowych, które wzięły udział w badaniu ankietowym za potencjały tej części miasta uznały dość dobrą dostępność do sklepów i usług, architekturę i zabudowę oraz ciszę i spokój w miejscu zamieszkania. Znaczna część badanych mieszkańców wskazała jednak, że nie ma w tym obszarze rewitalizacji niczego, co można by uznać za potencjał (14,3% odpowiedzi).

Potencjały poszczególnych obszarów rewitalizacji

Wykres 1. Potencjały poszczególnych obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, pytanie otwarte kodowane, N=171

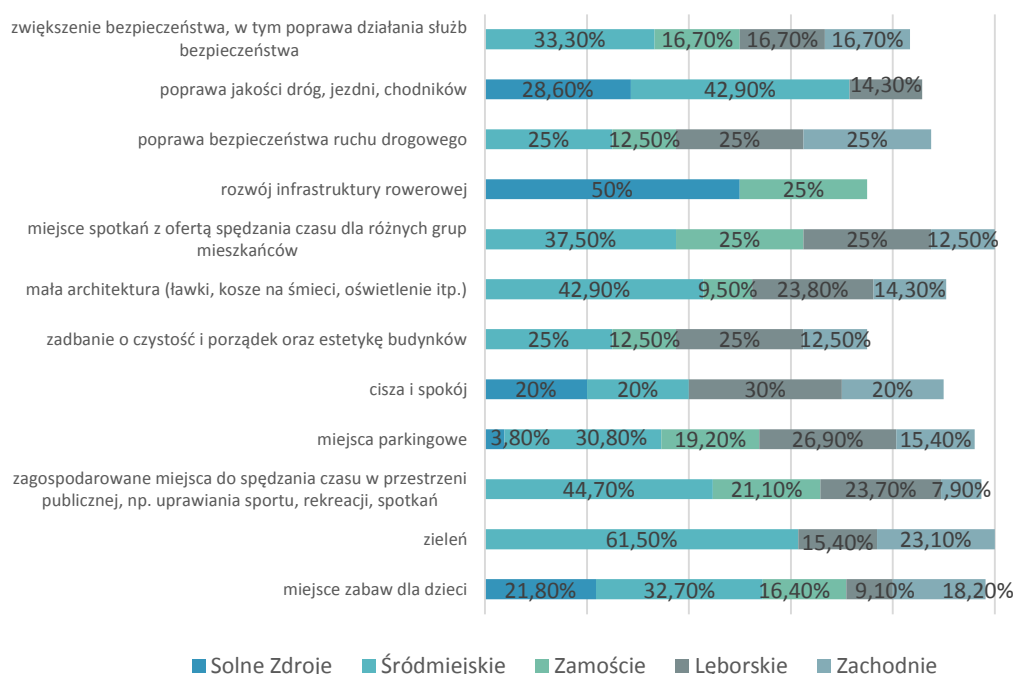

Zdjęcie 1. Spotkanie z mieszkańcami Obszaru Terenów Powojkowych

Główne deficyty i problemy zauważone przez mieszkańców Terenów Powojkowych odnoszą się do infrastruktury społecznej – w tej części miasta brakuje zarówno zagospodarowanych miejsc w przestrzeni publicznej do zabaw dla dzieci, uprawiania sportu i wspólnego spędzania czasu, a także miejsc takich jak osiedlowy dom kultury, w którym różne grupy mieszkańców mogłyby spędzać czas i rozwijać swoje zainteresowania.

Ważne dla ankietowanych mieszkańców są także miejsca parkingowe, zwiększenie bezpieczeństwa oraz rozwój infrastruktury rowerowej.

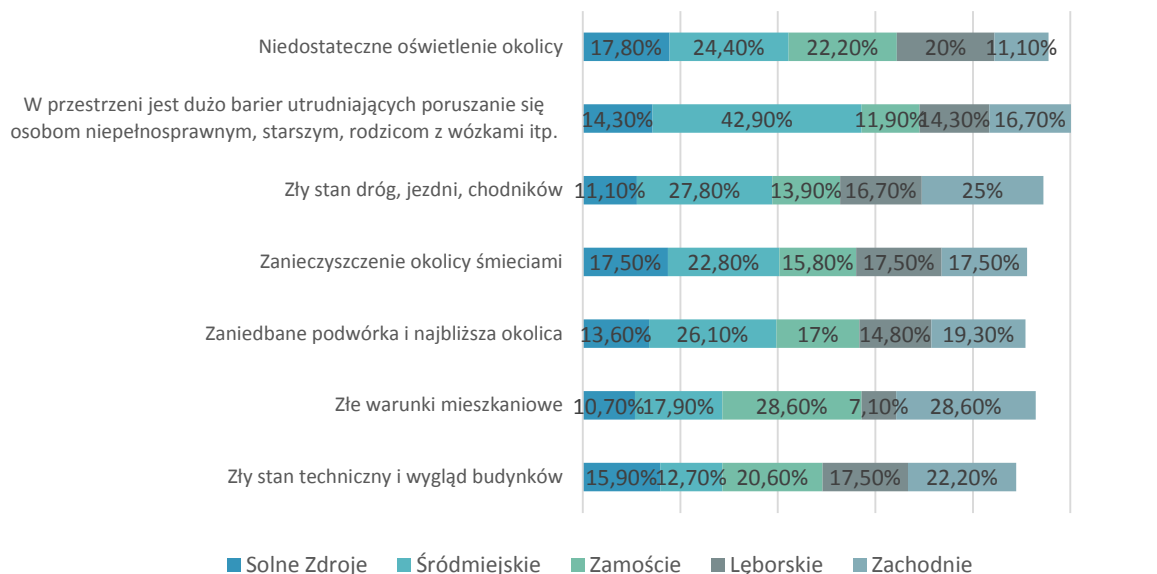
Deficyty poszczególnych obszarów rewitalizacji

Wykres 2. Deficyty poszczególnych obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, pytanie otwarte kodowane, N=171

Przyglądając się bardziej szczegółowo problemom infrastrukturalnym Obszaru Terenów Powojkowych można zauważyć, że mieszkańcy uczestniczący w badaniu ankietowym wskazywali na problemy niskiej jakości zabudowy i warunków mieszkaniowych, niedostateczne oświetlenie oraz zaniedbanie podwórek i najbliższej okolicy.

Problemy infrastrukturalne w obszarach rewitalizacji

Wykres 3. Problemy infrastrukturalne poszczególnych obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, N=171

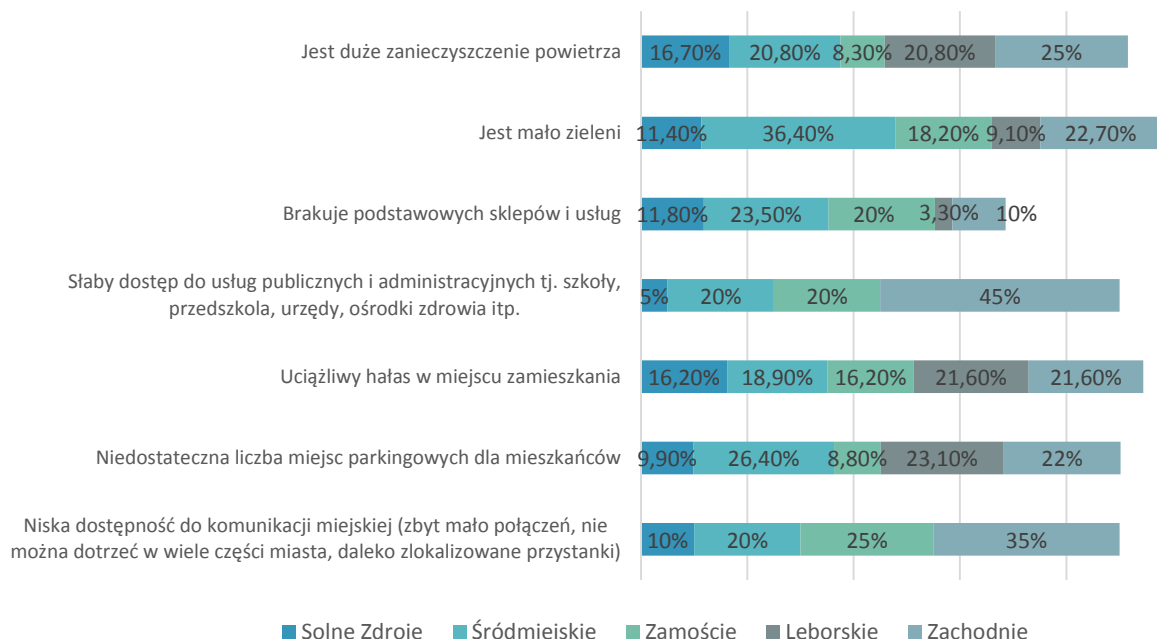
Mieszkańcy budynków socjalnych i komunalnych położonych przy ulicy Artyleryjskiej uczestniczący w spotkaniu zorganizowanym na Obszarze Terenów Powojkowych wskazywali na wiele deficytów terenu wokół budynków mieszkalnych: brakuje ławek, utwardzonej nawierzchni dróg, miejsca do zabawy dla dzieci, zagospodarowanych terenów zieleni wokół.

Mieszkańcy budynków socjalnych, tzw. baraków, wskazywali, że najpilniejszymi potrzebami jest dla nich utwardzenie drogi (szczególnie chodzi o wjazd z ulicy Artyleryjskiej), zlikwidowanie blaszanego płotu oraz zadbanie o miejsce zabaw dla dzieci, a także poprawa oświetlenia w okolicy. Ważne jest dla nich także uporządkowanie śmietników ustawionych przy budynkach - postawienie wiaty na śmietniki i odsunięcie jej od budynków.

Mieszkańcy wskazali także na generalną potrzebę postawienia pojemników na odpady, w tym na psie odchody, których brakuje w całej okolicy, szczególnie przy ciągach komunikacyjnych. Pojawiła się także uwaga, że wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych brakuje ławek.

W zakresie dostępności i jakości życia w Obszarze Terenów Powojkowych najważniejszymi problemami wskazanymi przez mieszkańców, którzy wypełnili kwestionariusz ankiety są: niska dostępność komunikacji miejskiej, usług publicznych oraz sklepów i usług, a także niedostateczna ilość zieleni.

Dostępność i jakość życia w obszarach rewitalizacji

Wykres 4. Problemy w zakresie dostępności i jakości obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, N=171

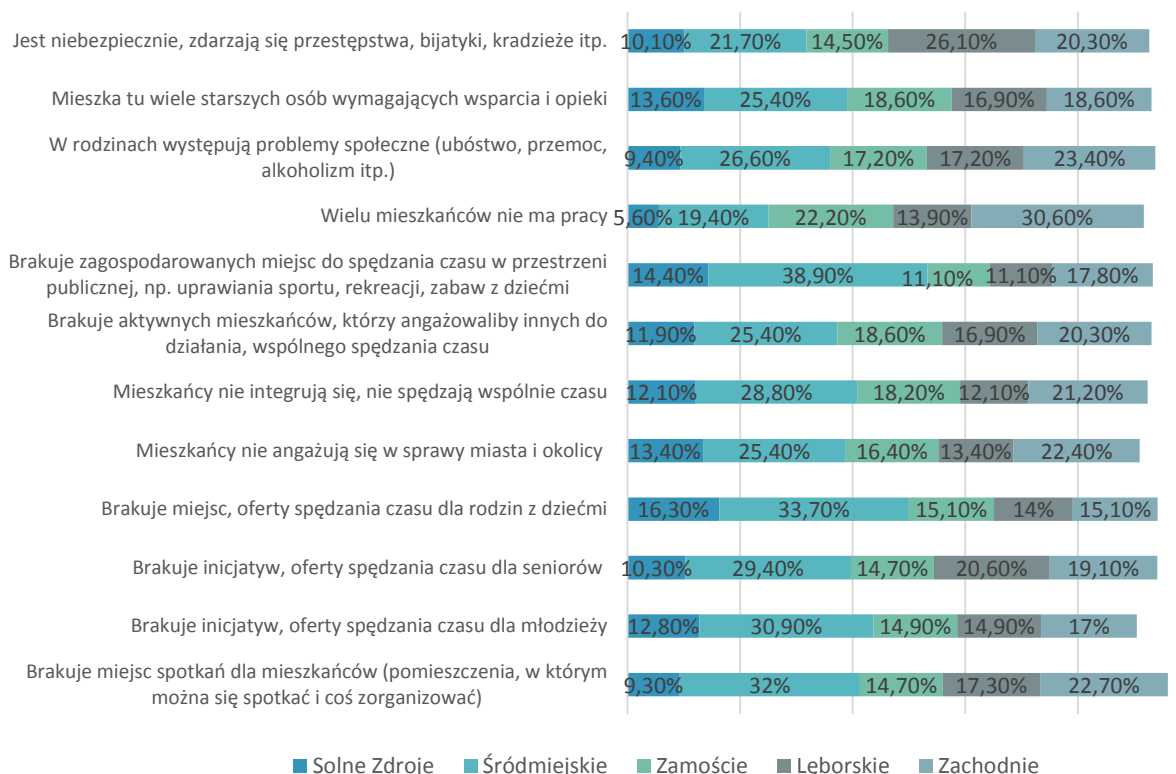
W zakresie infrastruktury społecznej zarysowują się wyraźnie dwa główne problemy: brak pracy mieszkańców (na wskazanie dużego odsetka tych odpowiedzi może wpływać, fakt, że ankietowani w tej części obszaru rewitalizacji to w zdecydowanej większości osoby bezrobotne bądź będące na emeryturze/rencie) oraz szeroko pojęty brak infrastruktury i oferty spędzania czasu dla różnych grup mieszkańców.

Z rozmów z mieszkańcami przeprowadzonych w trakcie zorganizowanego w obszarze spotkania oraz spaceru badawczego wynika, że dzieci mieszkające przy ulicy Artyleryjskiej bawią się najczęściej na parkingu przed budynkami, co zdaniem mieszkańców nie jest bezpieczne, ponieważ samochody nie jeżdżą w tym miejscu zbyt wolno i ostrożnie. Ważne jest dla mieszkańców zadbanie o bezpieczeństwo dzieci bawiących się w pobliżu domów. Mieszkańcy podkreślali także, że ważne byłoby dla nich stworzenie miejsca do wspólnego spędzania czasu, np. grillowania.

Również dzieci i młodzież, z którymi rozmawiano w trakcie procesu partycypacyjnego podkreślały, że w tej okolicy zupełnie nie mają gdzie się spotykać i bawić, uprawiać sportu. Chciałyby w tym miejscu czegośkolwiek: placu zabaw, ławek, boiska, świetlicy, zorganizowanych zajęć.

Ponadto młodzi mieszkańcy budynków socjalnych przy ulicy Artyleryjskiej zwracali uwagę na blaszany płot, odgradzający ich od ulicy, nie widzą w nim sensu, nie zapewnia im bezpieczeństwa, wyłącznie stygmatyzuje. Jedna dziewczynka napisała na tablicy, że to „blacha, o którą się kaleczymy”.

Infrastruktura społeczna i problemy społeczne w obszarach rewitalizacji

Wykres 5. Infrastruktura społeczna i problemy społeczne obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, N=171

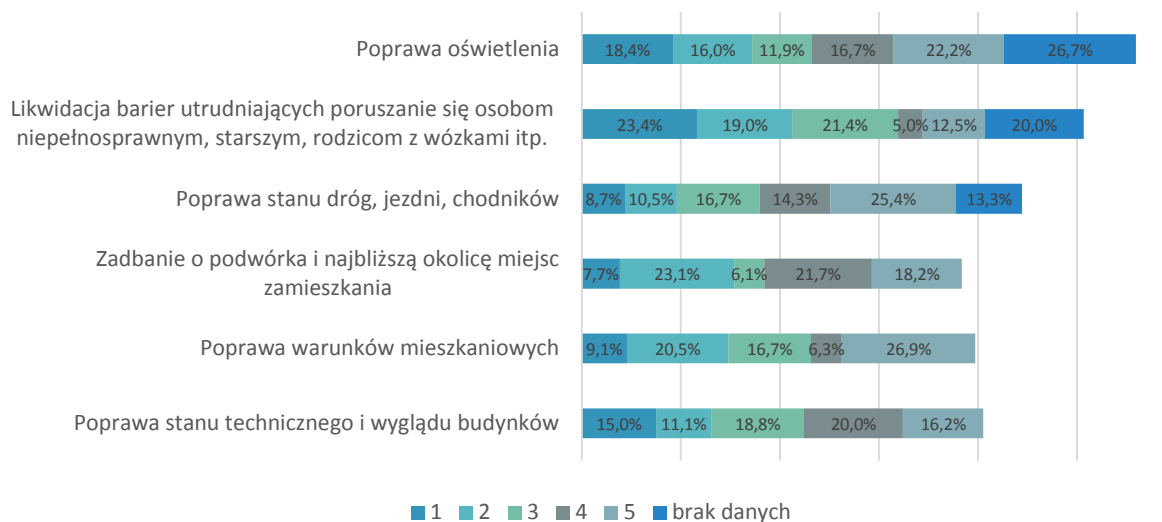
POTRZEBY ZMIAN I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

Przedstawiciele przedsiębiorców uczestniczący w wywiadzie grupowym w Terenach Powojkowych upatrują centrum mieszkaniowego i administracyjnego Kołobrzegu. Przedsiębiorcy wskazują, że w tym obszarze powinno się budować nowe mieszkania, przenieść wszystkie najważniejsze dla mieszkańców instytucje publiczne, rozwinąć funkcje oświatowe i kulturalne oraz usługi niezbędne dla mieszkańców. Zdaniem przedsiębiorców takie rozwiązanie pozwoliłoby także na odkorkowanie centrum miasta. Badani zwracali także uwagę, że lokalny samorząd nie dyskutuje z mieszkańcami o wizji zagospodarowania terenu, który obecnie należy do Agencji Mienia Wojskowego (w planie miejscowym teren przeznaczony jest pod zieleń parkową).

Mieszkańcy tego obszaru rewitalizacji, którzy brali udział w badaniu wskazali, że najpilniejszymi potrzebami zmian w tej części miasta jest poprawa warunków mieszkaniowych (6,3% wskazań na 4 i 26,9% na 5), zadbanie o podwórkę i najbliższą okolicę (21,7% wskazań na 4 i 18,2% na 5), poprawa

infrastruktury drogowej (14,3% wskazań na 4 i 25,4% na 5) oraz poprawa oświetlenia (16,7% wskazań na 4 i 22,2% na 5).

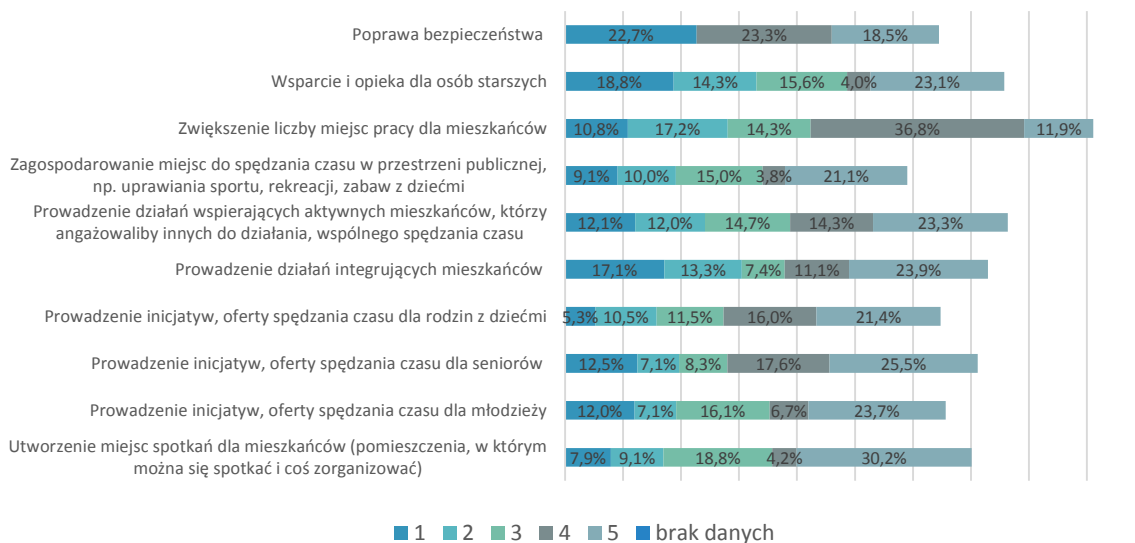
Potrzeby infrastrukturalne

Wykres 6. Potrzeby w zakresie infrastruktury vs Zamoście, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

Wśród mieszkańców Terenów Powojkowych bardzo wyraźną potrzebą jest utworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców (4,2% wskazań na 4 i 30,2% na 5) oraz prowadzenie inicjatyw i oferty spędzania czasu dla różnych grup mieszkańców, w tym działań integrujących i wspierających aktywnych mieszkańców, którzy angażowaliby innych do działania (14,3% wskazań na 4 i 23,3% na 5). Wyraźną potrzebą jest także zabezpieczenie miejsc pracy dla mieszkańców (36,8% wskazań na 4 i 11,9% na 5), poprawa bezpieczeństwa (23,3% wskazań na 4 i 18,5% na 5).

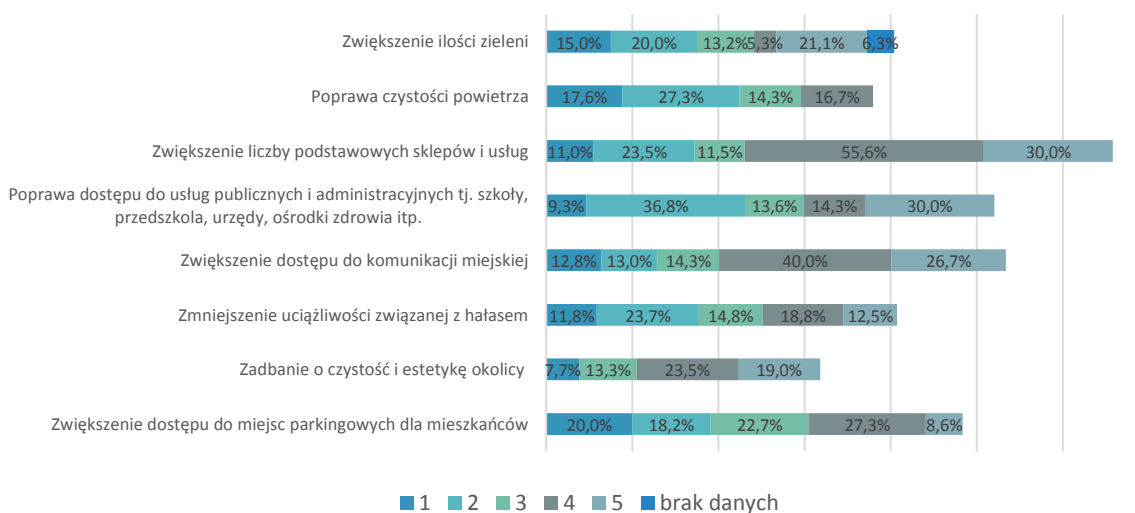
Potrzeby społeczne

Wykres 7. Potrzeby społeczne vs Zamoście, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

Wśród ankietowanych mieszkańców wyraźnie widać potrzebę zwiększenia dostępności obszaru do podstawowych usług społecznych: zwiększenie liczby podstawowych sklepów i usług (55,6% wskazań na 4 i 30% na 5), zwiększenie dostępu do komunikacji miejskiej (40% wskazań na 4 i 26,7% na 5) oraz usług publicznych i administracyjnych (14,3% wskazań na 4 i 30% na 5). Dość mocno została także zaznaczona kwestia zadbania o czystość i estetykę okolicy i zmniejszenia uciążliwości związanej z hałasem.

Potrzeby w zakresie dostępności i jakości życia

Wykres 8. Potrzeby zmian w zakresie dostępności i jakości życia obszarów rewitalizacji vs Zamoście, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

Mieszkańcy Terenów Powojсковych uczestniczący w pozostałych działaniach konsultacyjnych postulowali głównie zmiany dotyczące ich najbliższego otoczenia: poprawę warunków mieszkaniowych, utworzenie miejsca spędzania czasu dla różnych grup mieszkańców, zagospodarowanie terenów przestrzeni publicznej na miejsca zabaw dla dzieci, uprawiania sportu, spotkań mieszkańców.

Duży potencjał dostrzegają w terenie zielonego nieużytku od Osiedla Bajkowego do ulicy 6 Dywizji Piechoty, który proponują zagospodarować na teren parkowy z zachowaniem jego półdzikiego charakteru. W parku powinny znaleźć się obowiązkowo alejki oraz wejścia z różnych stron położonych w pobliżu osiedli mieszkaniowych, miejsca do siedzenia, kosze na odpady. Osoby uczestniczące w spotkaniu proponowały, aby na terenie znalazł się mały staw czy oczko wodne, boisko (od strony budynków mieszkalnych), urządzenia do ćwiczeń na powietrzu, miejsca zabaw dla dzieci oraz wybieg dla psów. Jeden z mieszkańców zwrócił uwagę, aby teren zagospodarowywać stopniowo: najpierw udostępnić go dla mieszkańców, a kolejne funkcje i urządzenia dodawać na podstawie obserwacji, w jaki sposób mieszkańcy korzystają z tego miejsca.

Uczestniczki wywiadu grupowego o tematyce społeczno-przestrzennej zwróciły ponadto uwagę na potrzebę wsparcia najsłabszych mieszkańców obszarów rewitalizacji, osób z rodzin wykluczonych borykających się z problemami ubóstwa, przemocy, alkoholizmu. Takich rodzin w obszarze terenów powojсковych jest wiele. Podkreślały konieczność bezpośredniej pracy z takimi rodzinami, inwestowanie szczególnie w dzieci, aby wyeliminować ryzyko powielania problemu wykluczenia społecznego. Zaproponowały pracę z asystentami rodziny, trenerami, pokazywanie i uczenie rodzin wspólnego spędzania czasu, pokazywanie odmiennych wzorców.

W oparciu o opisane wyżej problemy, deficyty i potrzeby zmian dotyczące obszaru terenów powojсковych zaproponowano konkretne rozwiązania, które zostały przedstawione na poniższej mapie oraz rozpisane w tabeli.

Mapa 1. Propozycje głównych przedsięwzięć dla Obszaru Terenów Powojaskowych

Tabela 2. Propozycje przedsięwzięć dla Obszaru Terenów Powojaskowych

Propozycja przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia
Zagospodarowanie terenu zielonego nieużytku od Osiedla Bajkowego do ulicy 6 Dywizji Piechoty na park osiedlowy	Teren jest niezagospodarowany, częściowo zanieczyszczony odpadami komunalnymi. Okoliczni mieszkańcy korzystają z niego głównie, jako miejsce do spacerów z psami. Teren powinien mieć charakter osiedlowego parku z wyznaczonymi trasami spacerowymi, z miejscami do siedzenia i koszami na odpady (w tym psie odchody), ale bez istotnej zmiany jego charakteru. Park powinien być naturalny, pozostać „pół dziki”. W koncepcji zagospodarowania parku należy wyznaczyć miejsce do zabaw dla dzieci w różnym wieku, część rekreacyjno-sportową z uwzględnieniem potrzeb młodzieży:

	wielofunkcyjne boisko od strony budynków mieszkalnych, urządzenia do ćwiczeń na powietrzu, wybieg dla psów, być może miejsce do grillowania. Koncepcja zagospodarowania terenu powinna być wypracowana z mieszkańcami Terenów Powojkowych.
Zagospodarowanie ternu przy budynkach komunalnych przy ulicy Artyleryjskiej 33-35 (teren od strony podwórka za miejscami postojowymi)	Teren ma duży potencjał jako miejsce do odpoczynku dla mieszkańców budynku. W pasie zieleni można stworzyć małe parklety z nasadzeniami bylin i miejscami do siedzenia, zarówno w słońcu jak i w cieniu. W celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców rekomenduje się zamontowanie progów zwalniających wzdłuż drogi wewnętrznej przed budynkami oraz zamontowanie progów zwalniających bądź wyniesionej płyty skrzyżowania na wjeździe na teren osiedla z ulicy Artyleryjskiej.
Zagospodarowanie terenu przy budynkach socjalnych przy ulicy Artyleryjskiej 23-24	Zagospodarowanie terenu przy budynkach socjalnych powinno służyć podniesieniu jakości miejsca zamieszkania oraz stwarzać warunki do integracji mieszkańców m.in. poprzez: - utwardzenie drogi między budynkami oraz wjazdu z ulicy Artyleryjskiej, - zamontowanie progów zwalniających bądź wyniesionej płyty skrzyżowania na wjeździe na teren osiedla z ulicy Artyleryjskiej, - likwidacja płotu oddzielającego budynki od ulicy Artyleryjskiej, - ustawienie dodatkowego oświetlenia, - odsunięcie pojemników na odpady od budynków mieszkalnych oraz umieszczenie ich w zamykanej wiacie, do której dostęp będą mieli tylko mieszkańcy budynków socjalnych, - umieszczenie w pewnym oddaleniu od budynków ławek i stolików stwarzających możliwość spotkań mieszkańców.

Miejsce zabaw dla dzieci między budynkami socjalnymi przy ulicy Artyleryjskiej 23-24 i budynkami komunalnymi ulicy przy Artyleryjskiej 33-35	Stworzenie ogólnodostępnego miejsca zabaw dla dzieci w różnym wieku z urządzeniami uwzględniającymi różny wiek dzieci i młodzieży (strefowanie przestrzeni). Rekomenduje się, aby miejsca zabaw były wykonane z materiałów naturalnych. Należy zadbać o miejsca do siedzenia dla rodziców, dobre oświetlenie terenu oraz kosze na odpady. Koncepcja zagospodarowania terenu powinna być wypracowana z mieszkańcami Terenów Powojkowych.
Osiedlowy dom kultury	Stworzenie osiedlowego domu kultury będącego miejscem spotkań różnych grup mieszkańców oraz animacji ich czasu wolnego. Na osiedlowy dom kultury mógłby zostać zaadoptowany budynek dawnych garaży wojskowych przy ul. Kujawskiej 6. Rekomenduje się, aby dom kultury prowadzony był we współpracy Regionalnego Centrum Kultury z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Celem działalności domu kultury powinna być animacja życia społecznego lokalnej wspólnoty, stworzenie miejsca do niezobowiązującego spędzania czasu dla różnych grup mieszkańców, a także praca z rodzinami dysfunkcyjnymi w oparciu o pracę animatorów lokalnych (pracujących także w terenie) oraz trenerów.
Program Mikrowsparcia Inicjatyw Sąsiedzkich	Program Mikrowsparcia Inicjatyw Sąsiedzkich powinien być uruchomiony we wszystkich obszarach rewitalizacji. Zakłada wsparcie finansowe na działania animacyjno-artystyczne na podwórkach. Celem programu jest budowanie sieci wzajemnego wsparcia oraz aktywizacji i integracji mieszkańców. Program będzie realizowany w formie otwartego całorocznego naboru wniosków na granty finansowe na inicjatywy mieszkańców i współdziałanie sąsiedzkie. Wnioski powinny być składane przez grupy nieformalne mieszkańców, a w przypadku

	złożenia wniosków przez organizację pozarządową wniosek powinien być poparty podpisem minimum 10 mieszkańców wspólnoty mieszkaniowej lub podwórka, którego dotyczy wniosek. Osiedlowy dom kultury przy ul. Kujawskiej powinien być operatorem programu w obszarze terenów powojkowych - informować mieszkańców o programie, pomagać w pisaniu i składaniu wniosków oraz w realizacji działań.
Program Moje Podwórko	Program zakłada dofinansowanie tworzenia miejsc rekreacji i wypoczynku np. wymianę nawierzchni, elementy małej architektury, nasadzenia zieleni, stojaki, wiaty na rowery, stworzenie ogródków, przedogródków itp. we wszystkich podobszarach rewitalizacji. Dofinansowanie będą mogły otrzymać wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe (po konsultacjach z mieszkańcami i podjęciu uchwały), a także osoby prywatne np. właściciele kamienic, w których np. 70 % stanowią lokale mieszkaniowe i pomysł został skonsultowany z mieszkańcami. Podobne programy od wielu lat funkcjonują w wielu miastach m.in. Toruniu (Moje Podwórko), Szczecinie (Zielone Podwórko). Zasady programu należy wypracować w sposób partycypacyjny z interesariuszami.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Obszar rewitalizacji Lęborski obejmuje teren Osiedla Lęborskiego, obiekty usług oświatowych oraz park J. H. Dąbrowskiego o łącznej powierzchni 0,305 km², zamieszkały jest przez 3488 osób.

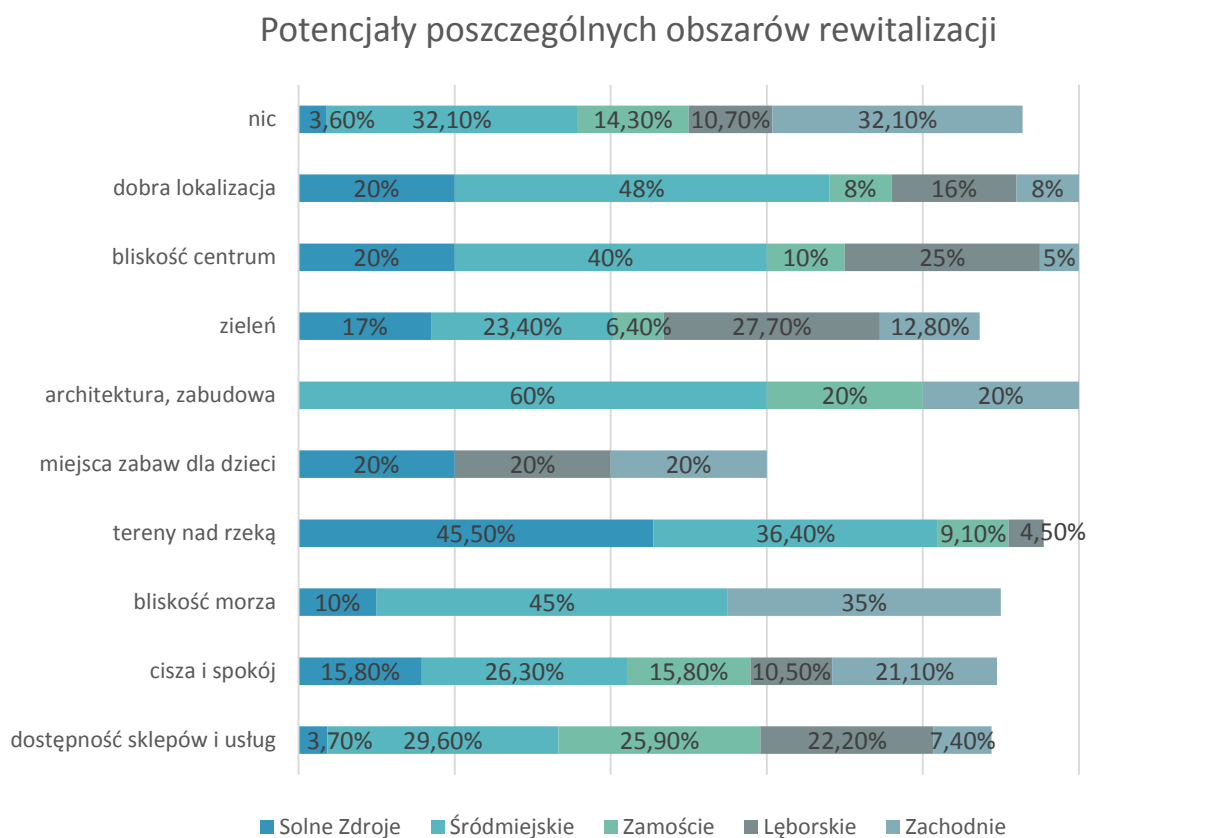
Obszar charakteryzuje się wysoką gęstością zaludnienia, obserwuje się także zjawisko starzenia się mieszkańców obszaru: udział osób w wieku pow. 60 lat w ogólnej liczbie ludności wynosi 35,8% w stosunku do 28,9% dla miasta. Występuje tu największe zagęszczenie przestrzenne osób niepełnosprawnych w stosunku do pozostałych obszarów rewitalizacji, co zapewne związane jest także z dużym odsetkiem starszych mieszkańców. Jest to także obszar o najniższej skali aktywizacji gospodarczej, w którym funkcjonują głównie sklepy spożywczo-przemysłowe. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców wynosi 39,23 w stosunku do 86 dla miasta.

Obszar jest bardzo dobrze skomunikowany z pozostałymi częściami miasta, z dobrym dostępem do obiektów publicznych (w tym żłobków, przedszkoli i szkół) oraz usług zdrowotnych, bardzo dobrą dostępnością do obiektów kulturalno-rozrywkowych i dużą powierzchnią atrakcyjnych terenów zielonych, bezpośrednio w Obszarze Lęborskim znajduje się park im. gen. J.H. Dąbrowskiego.

Osoby uczestniczące w wywiadzie grupowym o tematyce społeczno-przestrzennej identyfikują Obszar Lęborski jako miejsce dobre do życia przede wszystkim ze względu na bardzo dobry dostęp do usług publicznych i społecznych tj. żłobek, przedszkole, szkoła, ale także obiekty handlowe i usługowe oraz bliskość centrum miasta. Wskazują, że z tego względu na osiedlu przybywa młodych osób z dziećmi, które traktują mieszkanie w tej części miasta, jako przystanek do kupna swojego mieszkania w innej części miasta. Badani podkreślają, że czynsz w tej okolicy jest niższy o około 500 – 700 zł niż na nowopowstających osiedlach i głównie dzięki temu pojawiają się tutaj młodzi mieszkańcy. Z drugiej strony badani zauważają, że w obszarze dominują starsi mieszkańcy miasta, którzy zamieszkują obszar od momentu powstania bloków. Osoby, biorące udział w spotkaniu otwartym, zwracały uwagę, że Lęborskie było kiedyś jednym z najpiękniejszych osiedli, doskonale zaplanowanym. Tymczasem z dawnej świetności pozostał przede wszystkim Park Dąbrowskiego oraz dostęp do obiektów publicznych i usługowych.

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców Obszaru Lęborskiego są spójne z informacjami pozyskanymi od mieszkańców w trakcie pozostałych działań zrealizowanych w ramach partycypacyjnego procesu pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Dla respondentów biorących

udział w badaniu ankietowym cenna jest w tej części miasta przede wszystkim zielen (27,7%), bliskość centrum (25%), miejsca zabaw dla dzieci (22%) oraz dostępność sklepów i usług (22,2%).

Wykres 9. Potencjały poszczególnych obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, pytanie otwarte kodowane, N=171

W Lęborskim nie zdiagnozowano znaczącej skali problemów społecznych:

- udział zarejestrowanych osób bezrobotnych wśród mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 2,21% w stosunku do 4,69 dla miasta, występuje także niski udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do pozostałych obszarów rewitalizacji,
- udział osób z rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu ubóstwa wśród ogólnej liczby ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wynosi ogółem 10,6% w stosunku do 25,2% dla miasta.

Jednak osoby uczestniczące w wywiadzie grupowym o tematyce społeczno-przestrzennej zauważyły, że szczególnie w blokowej części osiedla występują drobne kradzieże, zakłócanie ciszy nocnej, spożywanie alkoholu w przestrzeni między blokami, niszczenie mienia, mieszkają rodziny dysfunkcyjne.

W obszarze występuje niska jakość zabudowy („blokowisko”), wiele budynków wymaga remontów i jest niedostosowana do potrzeb starszych mieszkańców, stanowiących znaczącą część społeczności tej części miasta. Jedna z uczestniczek wywiadu grupowego o tematyce społeczno-przestrzennej podkreśla, że jest to obszar o dużych dysproporcjach. Bloki zbudowane w latach 70-tych i 80-tych przez Kołobrzeską Spółdzielnię Mieszkaniową są zupełnie zaniedbane. Natomiast wyróżniają się wspólnoty mieszkaniowe, które prowadzą remonty elewacji, dbają też o najbliższe otoczenie budynków. W Obszarze Lęborskim obserwuje się także duże natężenie ruchu samochodowego i związany z tym hałas oraz znaczne zanieczyszczenie powietrza.

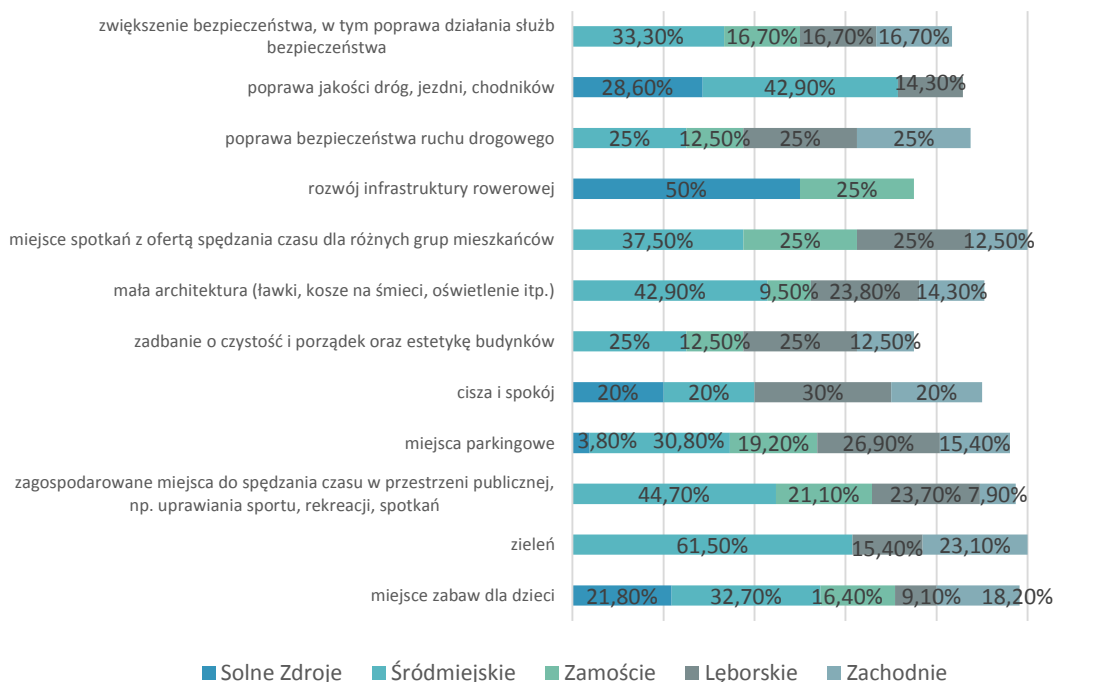

Zdjęcie 2. Spotkanie z mieszkańcami Obszaru Lęborskiego

GŁÓWNE DEFICYTY I PROBLEMY OBSZARU

Mieszkańcy obszaru Lęborskiego biorący udział w badaniu ankietowym wskazali na występowanie kilku głównych deficytów obszaru o podobnej skali: niedostateczna cisza i spokój, niewystarczająca dostępność do miejsc parkingowych, niewystarczająca czystość i porządek oraz estetyka budynków, niebezpieczeństwo komunikacyjne, brak miejsc spotkań z ofertą spędzania czasu dla różnych grup mieszkańców oraz zagospodarowanych miejsc do spędzania czasu w przestrzeni publicznej.

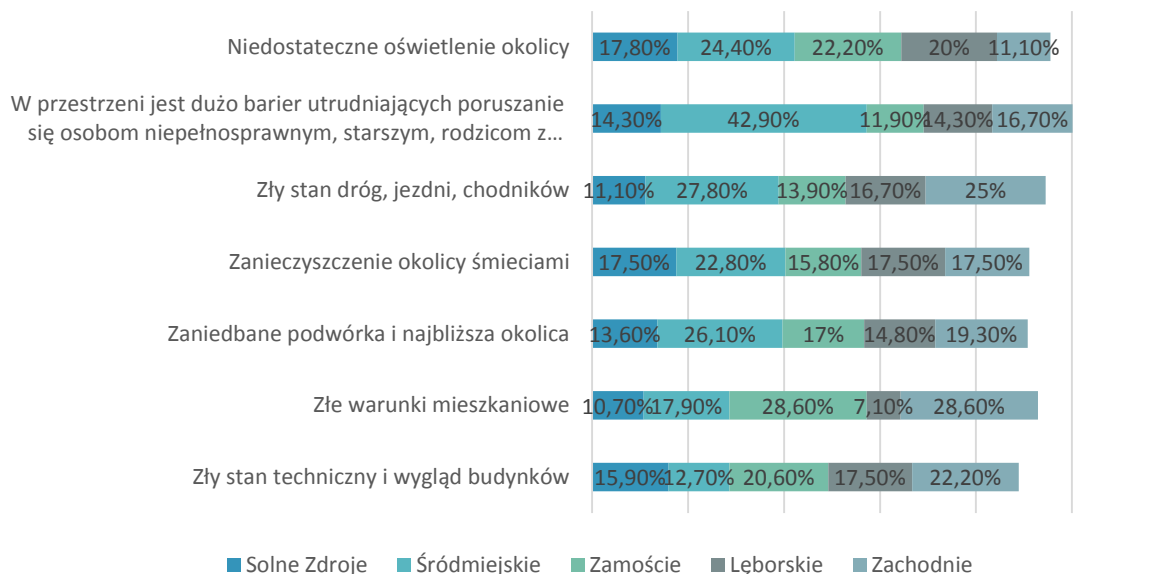
Deficyty poszczególnych obszarów rewitalizacji

Wykres 10. Deficyty poszczególnych obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, pytanie otwarte kodowane, N=171

W zakresie problemów infrastrukturalnych osoby wypełniające kwestionariusz ankiety wskazały, że głównymi problemami są: niedostateczne oświetlenie okolicy, zanieczyszczenie okolicy śmieciami, zły stan techniczny i wygląd budynków oraz zły stan jezdni i chodników. Uczestnicy zorganizowanego spotkania na Obszarze Lęborskim również podkreślali brak śmietników oraz pojemników na psie odchody, a także śmieci leżące wokół kontenerów na odpady.

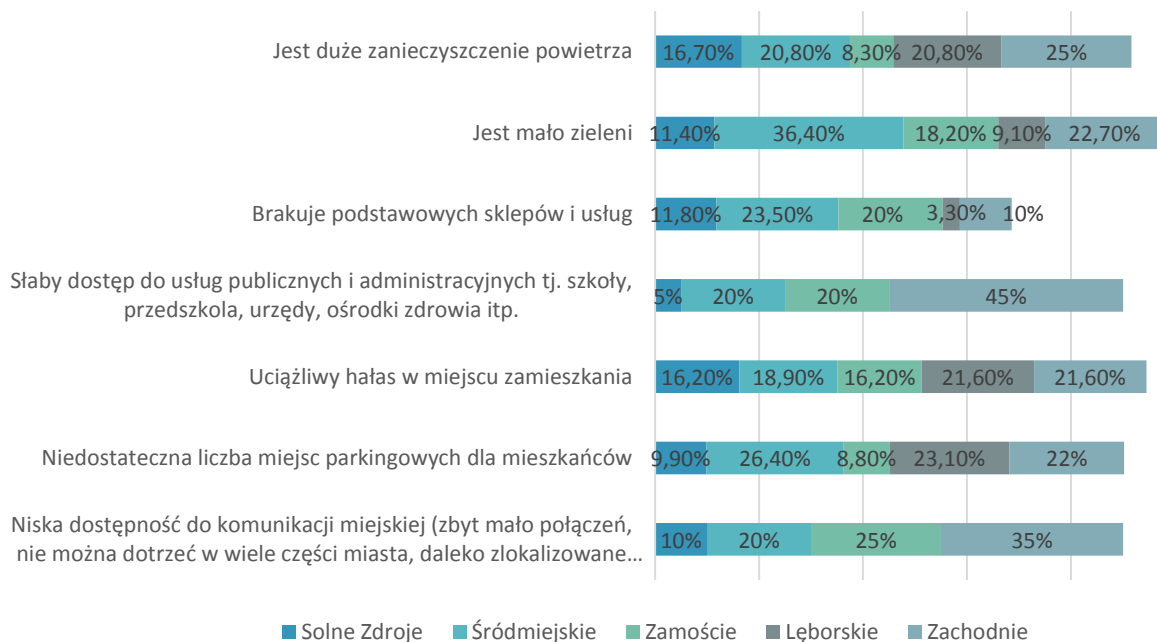
Problemy infrastrukturalne w obszarach rewitalizacji

Wykres 11. Problemy infrastrukturalne poszczególnych obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, N=171

W zakresie dostępności i jakości życia w Obszarze Lęborskim ankietowani mieszkańcy zwrócili uwagę przede wszystkim na niedostateczną liczbę miejsc parkingowych oraz związane z dużym natężeniem ruchu uciążliwy hałas i zanieczyszczenie powietrza. Również mieszkańcy uczestniczący w innych formach umożliwiających wypowiedzenie się na temat Obszaru Lęborskiego zwracali uwagę na potrzebę uregulowania polityki parkingowej, poprawę infrastruktury drogowej: przy blokach brakuje stojaków na rowery, mieszkańcy przechowują je na klatkach schodowych, w piwnicy lub przypinają do płotków ogrodowych.

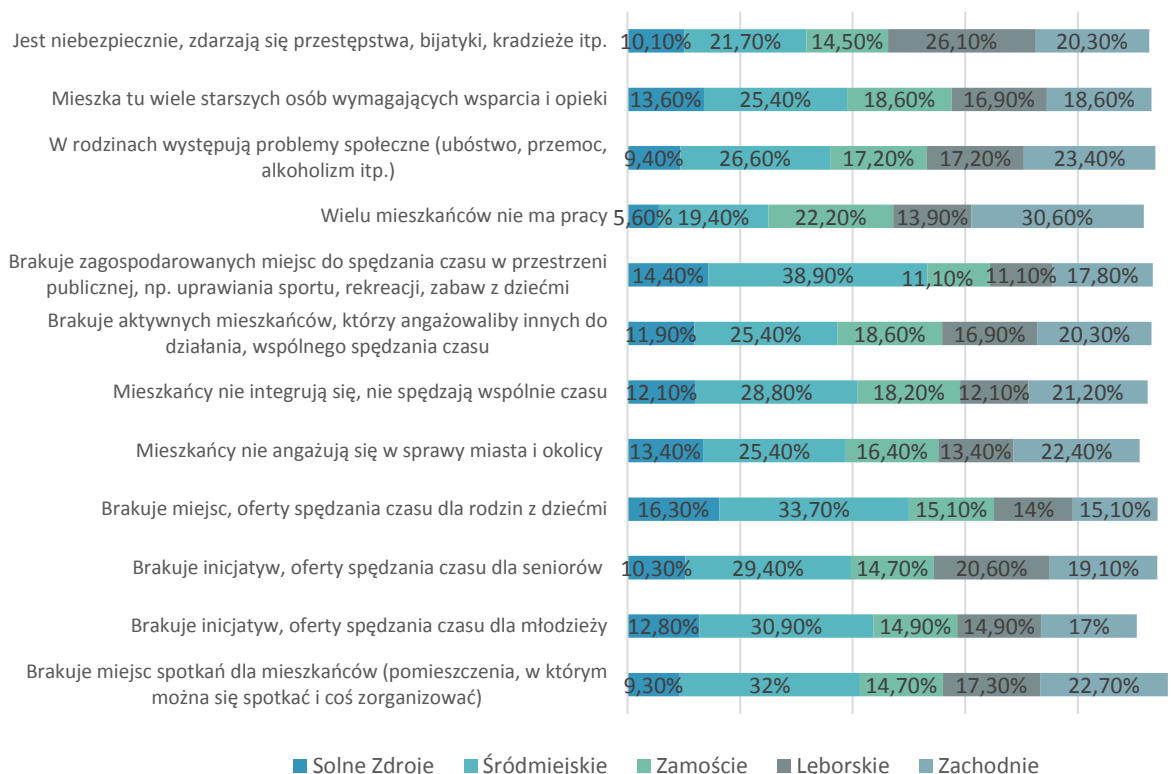
Dostępność i jakość życia w obszarach rewitalizacji

Wykres 12. Problemy w zakresie dostępności i jakości obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, N=171

W zakresie infrastruktury społecznej i problemów społecznych w Obszarze Łęborskim dominują problemy związane z brakiem poczucia bezpieczeństwa, brakiem inicjatyw i oferty spędzania czasu dla seniorów, brakiem miejsca spotkań dla mieszkańców, występowaniem problemów społecznych (alkoholizm, przemoc, ubóstwo itp.). Mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym wskazali także na problem braku nieformalnych liderów, którzy angażowaliby mieszkańców do działania oraz potrzebę wsparcia i opieki dla osób starszych.

Infrastruktura społeczna i problemy społeczne w obszarach rewitalizacji

Wykres 13. Infrastruktura społeczna i problemy społeczne obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, N=171

Mieszkańcy uczestniczący w spotkaniu otwartym zorganizowanym w Obszarze Lęborskim zwracają uwagę na podobne problemy obszaru, na które wskazali ankietowani. Dużym problemem są osoby pijące alkohol i używające innych środków odurzających w przestrzeni placu zabaw i jego okolicy, w okolicy sklepu Żabka, a także w Parku Dąbrowskiego. Można ich także spotkać pomiędzy blokami, śpiących w krzakach, na ławkach. Zdaniem mieszkańców sprzyja temu między innymi złe oświetlenie placu zabaw i parku: punktowe, które nie rozjaśnia w sposób wystarczający okolicy. Z tego powodu, wiele osób obawia się po zmroku przechodzić przez park. Również seniorzy uczestniczący w warsztatach zwracają uwagę na barak poczucia bezpieczeństwa w najbliższej okolicy, szczególnie w Parku Dąbrowskiego. Zdaniem seniorów niebezpieczeństwo stwarzają tam osoby pijące alkohol, szczególnie nieprzyjemnie jest przechodzić przez park wieczorową porą, oświetlenie parku jest niewystarczające. Starsi mieszkańcy zwracają ponadto uwagę, że park ma ubogą, niedostosowaną do ich potrzeb infrastrukturę uniemożliwiającą odpoczynek (niewystarczająca liczba ławek) i wypoczynek aktywny (infrastruktura do ćwiczeń ruchowych). Według tej grupy badanych park nie ma „ducha”, chroni się w nim historię, a nie dba się o ludzi. W deszczowe dni tworzą się duże kałuże. W trakcie

rozmów z mieszkańcami Obszaru Lęborskiego wielokrotnie przewijał się także temat braku miejsc do spędzania czasu przez dzieci i inne grupy wiekowe. Respondenci zwracali także uwagę na tereny zielone: istniejące, o które należałoby zadbać oraz o miejsca, w których mogłyby powstać enklawy zieleni, np. kieszonkowe parki pomiędzy blokami. Zwrócono także uwagę na zbyt małą liczbę miejsc do siedzenia wewnątrz osiedli.

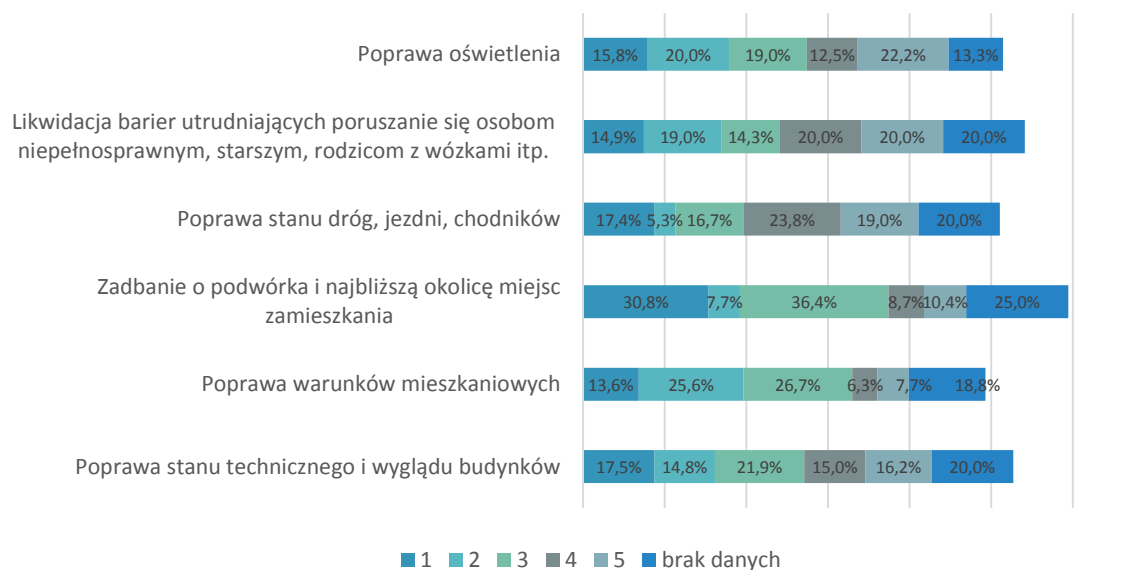
Na podobne problemy zwrócili uwagę uczestnicy wywiadu grupowego o tematyce społeczno-przestrzennej. Ich zdaniem głównymi problemami na Lęborskim jest: niewystarczająca liczba miejsc parkingowych, niewykorzystanie potencjału parku oraz brak świetlicy osiedlowej, która zajęłaby się dziećmi i młodzieżą mieszkającą na osiedlu.

POTRZEBY ZMIAN I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

Na podstawie rozmów z mieszkańcami można stwierdzić, że nie oczekują oni radykalnego kierunku rozwoju Obszaru Lęborskiego, a jedynie wzmocnienia infrastruktury dla mieszkańców. Wątek ten szczególnie podkreślali uczestnicy wywiadu grupowego o problematyce gospodarczo-przestrzennej, ich zdaniem ta część miasta powinna utrzymać swój charakter i zadbać o infrastrukturę dla mieszkańców.

Na podobne potrzeby wskazują respondenci badania ankietowego. W zakresie potrzeb infrastrukturalnych wskazują na: likwidację barier architektonicznych w przestrzeni (20% wskazań na 4 i 20% na 5), poprawę infrastruktury drogowej (23,8% wskazań na 4 i 19% na 5) oraz w mniejszym stopniu na poprawę oświetlenia (12,5% wskazań na 4 i 22,2% na 5). Wyrażną, choć nie najpilniejszą potrzebą jest także kwestia zadbania o podwórkę i najbliższe otoczenie (36,4% wskazań na 3) oraz poprawa warunków mieszkaniowych (26,7% wskazań na 3).

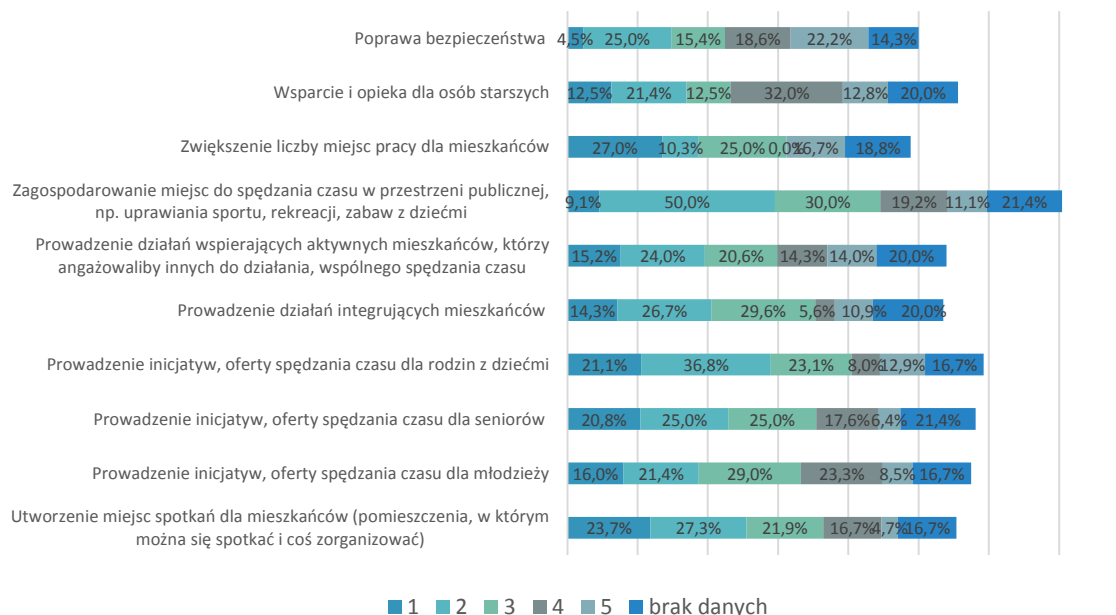
Potrzeby w zakresie infrastruktury

Wykres 14. Potrzeby w zakresie infrastruktury vs Lęborskie, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

Wyniki badania ankietowego w zakresie potrzeb społecznych dla Obszaru Lęborskiego są dość mocno zróżnicowane i wskazują, że nie ma wyraźnie dominujących potrzeb wymagających pilnego rozwiązania w tym obszarze rewitalizacji. Zebrane dane pozwalają wskazać dwie dominujące grupy wymagające wsparcia: seniorów i młodzież. Badani najwyżej ocenili potrzebę związaną z wsparciem i opieką dla osób starszych (32% wskazań na 4 i 12,8% na 5) oraz prowadzenie działań i inicjatyw w zakresie spędzania czasu dla młodzieży (23,% wskazań na 4 i 8,5% na 5). Znaczącą potrzebą na Lęborskim jest także poprawa bezpieczeństwa (18,6% wskazań na 4 i 22,2% na 5).

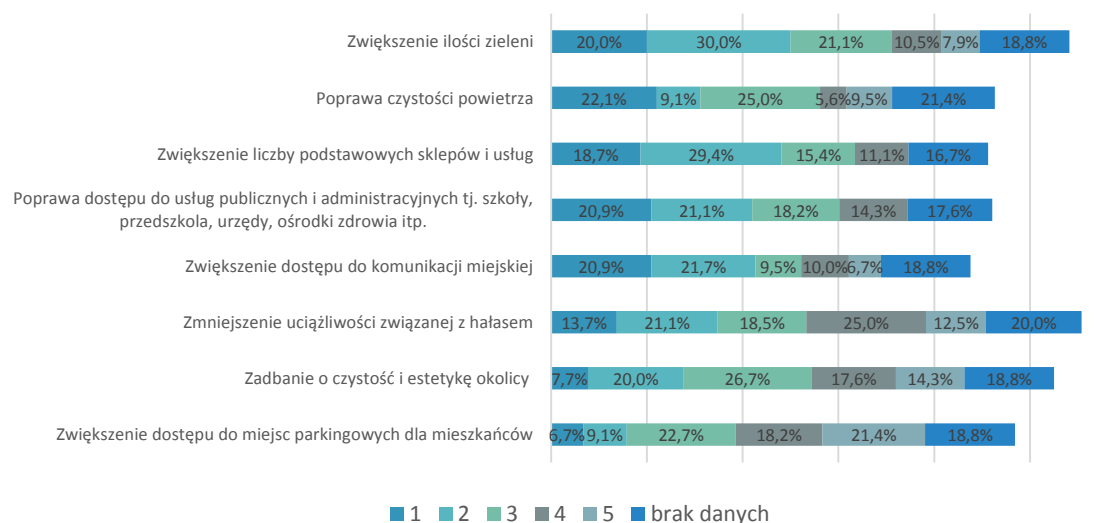
Potrzeby społeczne

Wykres 15. Potrzeby społeczne vs Lęborskie, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

Ankietowani mieszkańcy Obszaru Lęborskiego wskazują na trzy główne potrzeby związane z dostępnością i jakością zamieszkania w obszarze: zwiększenie dostępu do miejsc parkingowych (18,2% wskazań na 4 i 21,4% na 5), zadbanie o czystość i estetykę okolicy (17,6% wskazań na 4 i 14,3% na 5) oraz zmniejszenie uciążliwości związanej z hałasem (25% wskazań na 4 i 12,5% na 5).

Potrzeby zmian w zakresie dostępności i jakości życia

Wykres 16. Potrzeby zmian w zakresie dostępności i jakości życia obszarów rewitalizacji vs Lęborskie, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

Ponadto w rozmowach mieszkańcy podkreślali, że zależy im na tym, żeby w przestrzeni publicznej mniej osób spożywało alkohol i inne używki, szczególnie w pobliżu placówek oświatowych, placów zabaw, na boisku oraz w Parku Dąbrowskiego. Zdaniem mieszkańców należy przedsięwziąć działania pomocowe dla tej grupy mieszkańców oraz zwiększyć częstotliwość patroli oraz efektywność działań policji i straży miejskiej.

Bardzo wiele uwagi poświęcono także Parkowi Dąbrowskiego, który był wskazywany przez większość uczestników konsultacji jako wizytówka tego obszaru, budził też wiele wspomnień, wiele osób spędza tu czas, spaceruje z dziećmi lub psami, zimą przychodzi na sanki. Park wymaga - według niektórych - większej troski, zadbania o alejki i trawniki oraz infrastrukturę (mostek, ścieżki rowerowe). Mieszkańcy często proponowali stworzenie miejsca do zabawy w parku, wyznaczenia i przygotowania miejsca do wspólnego spędzania czasu. Według części mieszkańców, należy pozostawić niezagospodarowany charakter parku. Starsi mieszkańcy podkreślali z kolei konieczność zwiększenia ochrony parku lub ograniczenia możliwości korzystania z parku po zmroku na przykład poprzez ustawienie ogrodzenia.

W oparciu o opisane wyżej problemy, deficyty i potrzeby zmian dotyczące Obszaru Lęborskiego, zaproponowano konkretne rozwiązania, które zostały przedstawione na poniższej mapie oraz rozpisane w tabeli.

Mapa 2. Propozycje głównych przedsięwzięć dla Obszaru Lęborskiego

TABELA 3. PROPOZYCJE PRZEDSIĘWZIĘĆ DLA OBSZARU LĘBORSKIEGO

Propozycja przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia
Zagospodarowanie Parku im. J. H. Dąbrowskiego	Teren parku jest jednym z ważniejszych miejsc w Obszarze Lęborskim posiada jednak wiele deficytów i niewykorzystany potencjał jako miejsce integracji i spędzania czasu przez mieszkańców obszaru. Proponuje się nowe zagospodarowanie parku uwzględniające: – zadbanie o infrastrukturę: utwardzenie alejek, stworzenie ścieżek rowerowych, naprawę mostku i zadbanie by wokół niego nie tworzył się podmokły teren, instalacja odpowiedniego (nie punktowego) oświetlenia, – zagospodarowanie miejsca do zabawy dzieci, – zapewnienie infrastruktury do odpoczynku (różnego rodzaju ławki, leżanki) oraz do aktywnego wypoczynku (infrastruktura do ćwiczeń ruchowych), – zagospodarowanie terenu przy ogródkach działkowych na miejsce do wspólnego spędzania czasu przez mieszkańców: miejsce powinno być oznaczone tablicą, wyposażone w stoły, miejsca do siedzenia, murowany grill zewnętrzny, pojemniki na odpady, – zwiększenie częstotliwości patroli policji i straży miejskiej, instalacja monitoringu.

Doposażenie placu zabaw przy ul. Bogusława X	Jest to główny, największy, właściwie jedyny dobrze wyposażony, wielofunkcyjny plac zabaw dla dzieci na terenie osiedla. Miejsce wymaga doposażenia w następującym zakresie: – instalacja nowych urządzeń do zabawy, zarówno dla dzieci starszych, jak i młodszych, w tym piaskownicę (zamykaną z uwagi na koty i psy), – instalacja dodatkowego oświetlenia na placu zabaw, aby światło padało także na chodnik oraz miejsca do siedzenia po jednej i drugiej stronie placu; należy rozważyć zastosowanie czujnika ruchu w ulicznych latarniach, aby światło nie obniżało komfortu mieszkańców bloku sąsiadującego z placem zabaw, – instalacja monitoringu .
Zielone Lęborskie – zadbanie o zieleń na osiedlach	Obszar Lęborski posiada dużo zaniedbanych terenów zielonych wewnątrz osiedli. Powinno się podjąć działania poprawiające jakość tych terenów poprzez: - regularne koszenie traw, nasadzenia nowych roślin (w tym kwiatów), - tworzenie nowych terenów zielonych, - tworzenie parków kieszonkowych między blokami, na przykład przy ulicy Grochowskiej 4.
Lęborskie dla mieszkańca – rozwój małej infrastruktury wewnątrz osiedli	Obszar Lęborski zdiagnozowany został jako miejsce przyjazne do mieszkania jednak z wieloma deficytami w zakresie małej infrastruktury związanej z codziennym funkcjonowaniem mieszkańców obszaru. W związku z tym należy wprowadzić małą infrastrukturę wewnątrz osiedli w następującym zakresie:

	- między budynkami mieszkalnymi należy wygospodarować miejsca na elementy siłowni zewnętrznej typu street workout (typ siłowni zewnętrznej pozwalający na trening z ciężarem własnego ciała) - lokalizację należy uzgodnić z mieszkańcami wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, - montaż ławek w miejscach zacienionych i nasłonecznionych między blokami, w sąsiedztwie ławek należy zadbać o estetykę otoczenia, w tym nasadzenia kwiatów, - rozbudowa mini placów zabaw z miejscami do gry w piłkę w przestrzeniach między budynkami (place zabaw powinny być zróżnicowane ze względu na różny wiek dzieci i poziom ich sprawności ruchowej, w tym niepełnosprawność, teren powinien być zadbane, z nasadzeniami zieleni, bezpieczną dla dzieci nawierzchnią i miejscami do siedzenia dla opiekunów), dotyczy placów zabaw zlokalizowanych przy ulicy Kaliskiej 7-13, Jerzego 6/8, Grochowskiej 2, Grochowskiej 3, - montaż stojaków na rowery przy budynkach mieszkalnych, lokalizacje należy uzgodnić z mieszkańcami.
Zmiana polityki parkingowej	Istotnym problemem dla mieszkańców jest niewystarczająca liczba miejsc parkingowych. Każda ze wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych rozwiązuje ten problem samodzielnie. Kosztem ogólnodostępnych terenów zielonych, ławek, placów zabaw, boisk dla dzieci wyznaczane są kolejne miejsca do parkowania, zamknięte szlabanem lub bramą drogi wewnętrzne lub drogi przeciwpożarowe. W związku z tym należy wypracować nową politykę parkingową wraz z mieszkańcami, przedstawicielami wspólnot i spółdzielni

	mieszkaniowych oraz lokalnych przedsiębiorców i przedstawicieli instytucji oświatowych.
Program Mikrowsparcia Inicjatyw Sąsiedzkich	Program Mikrowsparcia Inicjatyw Sąsiedzkich powinien być uruchomiony we wszystkich obszarach rewitalizacji. Zakłada wsparcie finansowe na działania animacyjno-artystyczne na podwórkach, osiedlach. Celem programu jest budowanie sieci wzajemnego wsparcia oraz aktywizacji i integracji mieszkańców. Program będzie realizowany w formie otwartego całorocznego naboru wniosków na granty finansowe na inicjatywy mieszkańców i współdziałanie sąsiedzkie. Wnioski powinny być składane przez grupy nieformalne mieszkańców, a w przypadku złożenia wniosków przez organizację pozarządową wniosek powinien być poparty podpisem minimum 10 mieszkańców wspólnoty mieszkaniowej, osiedla lub podwórka, którego dotyczy wniosek.
Program Moje Podwórko	Program zakłada dofinansowanie tworzenia miejsc rekreacji i wypoczynku np. wymianę nawierzchni, elementy małej architektury, nasadzenia zieleni, stojaki, wiaty na rowery, stworzenie ogródków, przedogródków itp. we wszystkich podobszarach rewitalizacji. Dofinansowanie będą mogły otrzymać wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe (po konsultacjach z mieszkańcami i podjęciu uchwały), a także osoby prywatne np. właściciele kamienic, w których np. 70 % stanowią lokale mieszkaniowe i pomysł został skonsultowany z mieszkańcami. Podobne programy od wielu lat funkcjonują w wielu miastach m.in. Toruniu (Moje Podwórko), Szczecinie (Zielone

	Podwórko). Zasady programu należy wypracować w sposób partycypacyjny z interesariuszami.
--	--

REWITALIZACJA
KOŁOBRZEG

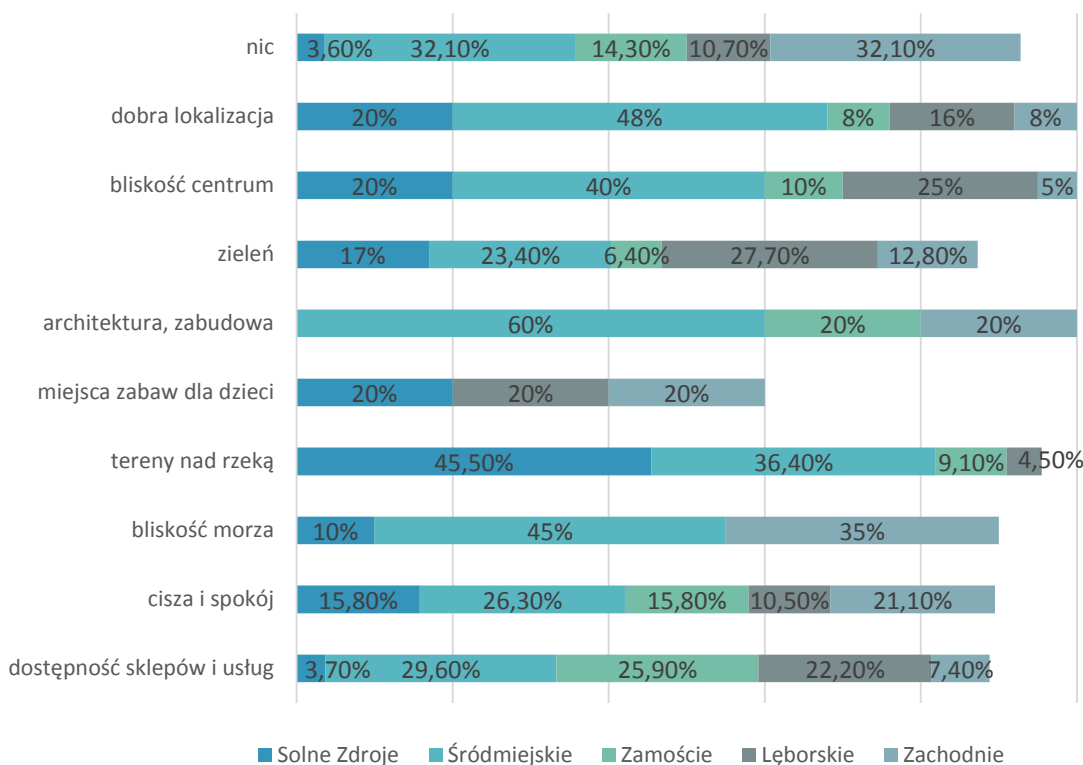

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Obszar Śródmiejski to największy z wyznaczonych podobszarów rewitalizacji w mieście Kołobrzeg, znajduje się w centralnej części miasta. Powierzchnia wynosi 1,407 km², jest zamieszkaną przez 6433 mieszkańców. Granice obszaru obejmują fragmenty trzech osiedli: Śródmiejskie, Solne Zdroje oraz Zamoście. Pomimo znacznej wielkości, ww. podobszar jest w przeważającej części funkcjonalnie spójny. Znajdują się tu przede wszystkim tereny śródmiejskie z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, usługami, budynkami użyteczności publicznej, historyczną zabudową, obiektami infrastruktury społecznej, kultury itp. W podobszarze znajduje się również Port Morski Kołobrzeg o funkcji przeładunkowo-pasażerskiej, tereny kolejowe, zabudowa turystyczna (pensjonatowo-hotelowa) przy ul. Portowej oraz Wyspa Solna o przeważającej funkcji mieszkalnej.

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców obszaru Śródmiejskiego wskazują, że mieszkańcy za kwestie najbardziej wartościowe uznali zabudowę i architekturę tej części miasta (96% odpowiedzi), dobrą lokalizację (48%), bliskość morza (45%) oraz bliskość centrum (40%) i tereny nad rzeką (36%). Znaczny odsetek badanych (32,1%) wskazał jednak, że w tej części miasta nie ma niczego wartościowego. Osoby zamieszkujące część Obszaru Śródmiejskiego – Solne Zdroje wskazały na tereny nad rzeką (45,5%), bliskość centrum, dobrą lokalizację i dostępność miejsc zabaw dla dzieci (odpowiednio po 20%), ale także zieleni (17%) oraz ciszę i spokój (15,8%).

Potencjały poszczególnych obszarów rewitalizacji

Wykres 17. Potencjały poszczególnych obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, pytanie otwarte kodowane, N=171

W obszarze nie zdiagnozowano znaczącej skali problemów społecznych:

- udział zarejestrowanych osób bezrobotnych wśród mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 3,39% w stosunku do 4,69 dla miasta, stwierdzono także niski udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do pozostałych obszarów rewitalizacji,
- udział osób z rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu ubóstwa wśród ogólnej liczby ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców ogółem wynosi 7,75% w stosunku do 25,2% dla miasta.

Zdaniem lokalnym przedsiębiorców biorących udział w badaniu focusowym, poziom bezrobocia jest niski, a osoby bezrobotne dość szybko znajdują pracę zarobkową.

Omawiany podobszar charakteryzuje się wyższym niż średnia dla miasta wskaźnikiem przedsiębiorczości. Zdaniem uczestników grupowego wywiadu focusowego o tematyce gospodarczo-przestrzennej, jest to też obszar o największej dynamice rozwoju biznesu w Kołobrzegu. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców wynosi 96,85 w stosunku do 86 dla miasta. Działają tu liczne i bardzo różne podmioty gospodarcze. Są rzemieślnicy, choć ich liczba systematycznie spada, jest dużo kawiarni, restauracji. Niestety wiele z nich nie działa w godzinach

wieczornych, także w okresie wiosenno-letnim. Jest to bezpośrednio związane ze specyfiką obszaru – miejsca centralnego w mieście, zdominowanego przez turystów i kuracjuszy sanatoriów.

W obszarze można zauważyć problem starzenia się społeczeństwa, udział osób w wieku pow. 60 lat w ogólnej liczbie ludności wynosi 33,4 w stosunku do 28,9 dla miasta. Respondentki wywiadu grupowego o tematyce społeczno-przestrzennej zwracały uwagę, że w tej części miasta właściwie nie widać mieszkańców, szczególnie późnym popołudniem i wieczorem centralna część miasta wymiera.

Podobszar rewitalizacji Śródmiejski z Wyspą Solną i wschodnią częścią portu charakteryzuje się bardzo dobrym dostępem do obiektów publicznych m.in. szkół, urzędów, obiektów kulturalno-rozrywkowych (muzea, biblioteka, Regionalne Centrum Kultury, koncerty muzyczne, letnie festiwale), handlowych i usługowych.

Jest to obszar bardzo dobrze skomunikowany z pozostałymi częściami miasta. Jednak uczestniczący w warsztatach seniorzy mówili o niewielkiej liczbie wieczornych/nocnych połączeń autobusowych, szczególnie komunikujących centrum z osiedlami Ogrody, Zieleniewo Radzikowo, Podczele. Kursy są zbyt rzadkie, niedopasowane do potrzeb wielu użytkowników.

Można także zaobserwować dużą niewydolność komunikacyjną obszaru. Natężenie ruchu samochodowego jest bardzo duże. Utrudnia to poruszanie się pieszym, generuje hałas, zanieczyszczenia powietrza i sytuacje niebezpieczne. Występują problemy z miejscami postojowymi dla samochodów mieszkańców Kołobrzegu i przyjezdnych, szczególnie w okresie sezonu turystycznego. Na problem dostępności miejsc postojowych wskazywali także przedsiębiorcy biorący udział w badaniu. Dodatkowo seniorzy wskazywali na niespójną sieć dróg rowerowych w obszarze.

Pomimo tego, że wielu mieszkańców postrzega zabudowę i architekturę Obszaru Śródmiejskiego za duży potencjał to część starej zabudowy mieszkalnej wymaga remontu, także w zakresie wymiany źródeł ogrzewania. Zimą powietrze jest zanieczyszczone spalinami wydobywającymi się z kominów budynków opalanych węglem lub innym niskiej jakości paliwem.

Znaczna część podobszaru rewitalizacji pokryta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Pomimo tego zdaniem uczestniczek i uczestników wywiadów grupowych w ścisłym centrum panuje chaos w zagospodarowaniu przestrzeni, w tym chaos reklamowy. Obniża to estetykę i jakość przestrzeni publicznej oraz wpływa negatywnie na wizerunek tej części miasta.

Mieszkańcy uczestniczący w spotkaniach konsultacyjnych wielokrotnie podkreślali, że Kołobrzeg nie jest miastem odpowiadającym na potrzeby mieszkańców. W odczuciu mieszkańców w pierwszej kolejności zaspokajane są potrzeby i oczekiwania turystów, o mieszkańcach i ich problemach się nie pamięta. Obszar Śródmiejski bardzo wyraźnie unaocznia te dysproporcje.

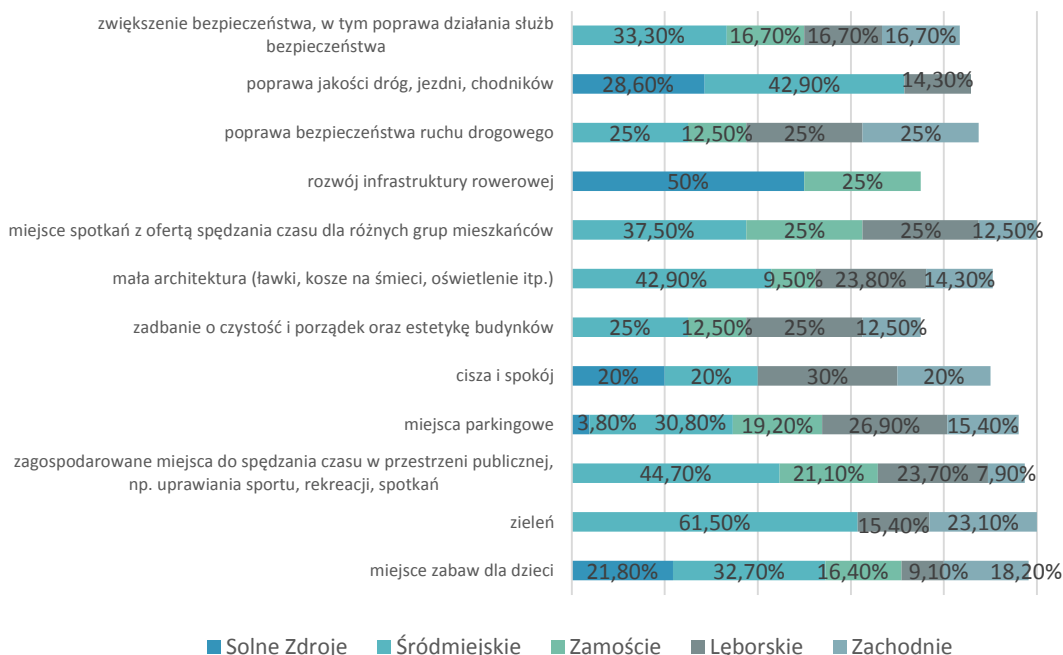

Zdjęcie 3. Spotkanie z mieszkańcami Obszaru Śródmiejskiego

GŁÓWNE DEFICYTY I PROBLEMY OBSZARU

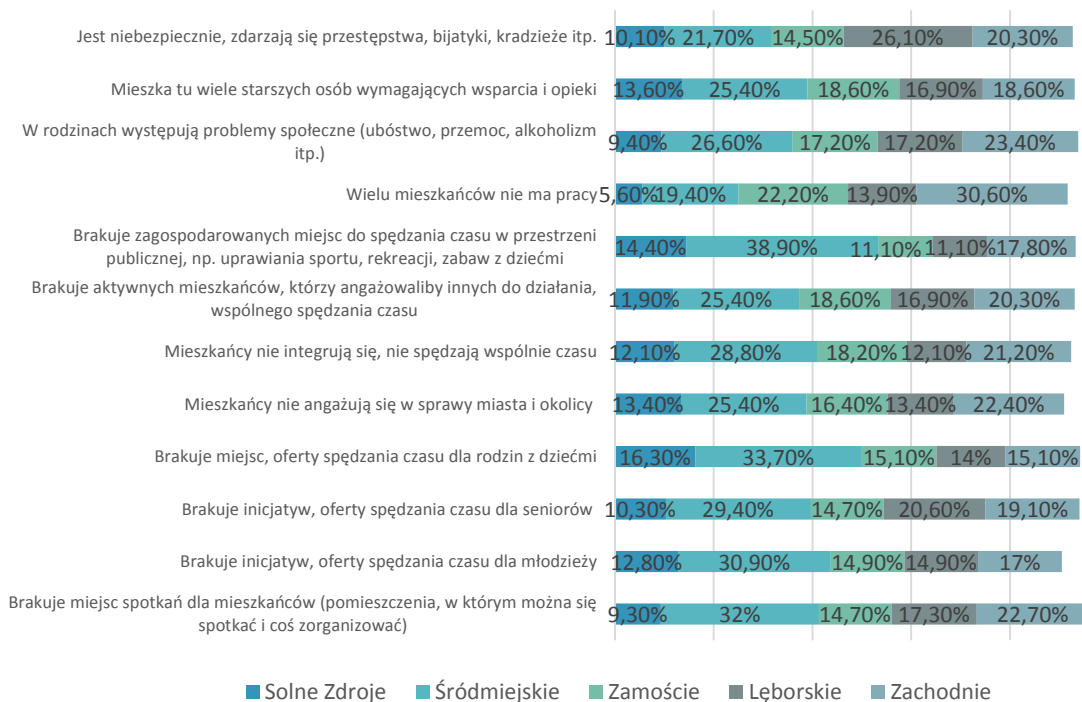
Główne deficyty i problemy zauważone przez mieszkańców Obszaru Śródmiejskiego odnoszą się do infrastruktury społecznej i rekreacyjnej – w tej części miasta brakuje zagospodarowanych miejsc w przestrzeni publicznej do zabaw dla dzieci, uprawiania sportu i wspólnego spędzania czasu.

Deficyty poszczególnych obszarów rewitalizacji

Wykres 18. Deficyty poszczególnych obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, pytanie otwarte kodowane, N=171

Infrastruktura społeczna i problemy społeczne w obszarach rewitalizacji

Wykres 19. Infrastruktura społeczna i problemy społeczne obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, N=171

Dużą potrzebą jest stworzenie miejsc do zabaw dla dzieci w obszarze śródmiejskim. Mieszkańcy, w tym dzieci wspominali, że 2-3 lata temu w okolicy funkcjonowało kilka placów zabaw, ale urządzenia zostały zdemontowane z powodu niespełniania norm, do tej pory nie pojawiły się nowe. Dobrym miejscem, zadaniem uczestników i uczestniczek procesu partycypacyjnego, na wielofunkcyjny plac zabaw dostosowany do potrzeb dzieci w różnym wieku jest betonowy plac przy bulwarze Marynarzy Okrętów Pogranicza. Obecnie teren bardzo zaniedbany i wskazywany jako niebezpieczny, przyciągający osoby spożywające alkohol i środki odurzające.

Jest także potrzeba stworzenia miejsca takiego jak osiedlowy, społeczny dom kultury, w którym różne grupy mieszkańców, w szczególności dzieci, młodzież i seniorzy mogliby spędzać czas i rozwijać swoje zainteresowania pod okiem animatorów.

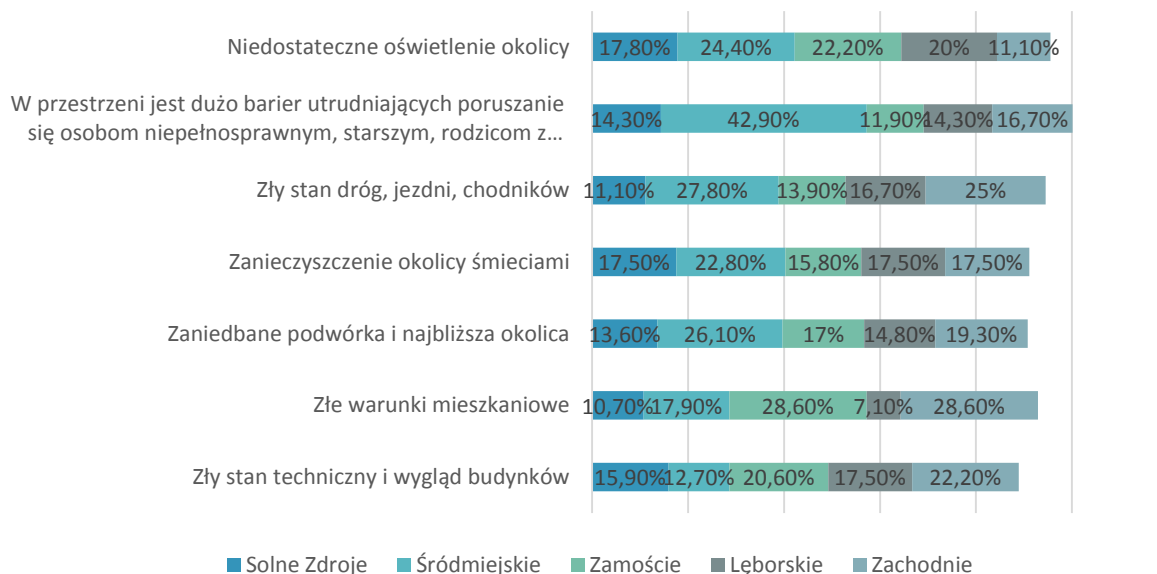
Respondentki społecznego wywiadu grupowego wskazały, że szczególnie ważna jest kwestia organizacji czasu wolnego dla młodzieży, która obecnie spotyka się na dworcu kolejowym, w McDonaldzie, na schodach przy moło lub na scenie letniej Regionalnego Centrum Kultury (gdy nie ma koncertów). Spotykają się tam ponieważ mają gdzie usiąść i wiedzą, że nikt ich stamtąd nie wygoni. Uczestniczki spotkania podkreślały, że na osiedlach, w tym w centrum miasta, brakuje świetlic, które faktycznie angażowałyby młodych ludzi, miałyby ofertę, która zainteresowałaby młodzież. Jedna z badanych przywołała pomysł Młodzieżowej Rady Gminy, która zaproponowała, aby ADA BAR – kawiarnia przy Ratuszu była prowadzona przez Regionalne Centrum Kultury i pozostawiła swój dotychczasowy charakter otwartości dla młodzieży. Młodzież chciałaby miejsca, gdzie będzie się coś działo, ale także niezobowiązującego miejsca spotkań.

Mieszkańcy uczestniczący w spotkaniach konsultacyjnych wskazywali, że istotnym problemem jest niewykorzystany potencjał rekreacyjny bulwarów nad rzeką Parsętą i Kanału Drzewnego. Brakuje terenów zielonych, atrakcyjnych miejsc i stref do odpoczynku oraz spacerowania. Bulwary obecnie nie są dobrej jakości przestrzenią publiczną. Nie są przyjazne dla mieszkańców. Zdaniem badanych przedsiębiorców tereny nad rzeką mają także duży potencjał biznesowy w obszarze małej gastronomii (kawiarnie, lodziarnie, cukiernie, bistro).

Równie ważne okazały się być kwestie infrastrukturalne związane z zadbaniem o infrastrukturę między budynkami, zagospodarowanie podwórek i terenów wewnątrz osiedli, jako miejsc do odpoczynku i sąsiedzkich spotkań. Mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym wskazali także na problem barier architektonicznych w przestrzeni publicznej, zły stan jezdni i chodników oraz niedostateczne oświetlenie okolicy. Uczestnicy spotkania zorganizowanego w Obszarze Śródmiejskim wskazywali, że obecnie na osiedlu położonym przy bulwarze Marynarzy Okrętów Pogranicza brakuje ławek, a w wielu miejscach należałoby wymienić chodniki, zadbać o zielen i oświetlenie zapewniające poczucie bezpieczeństwa.

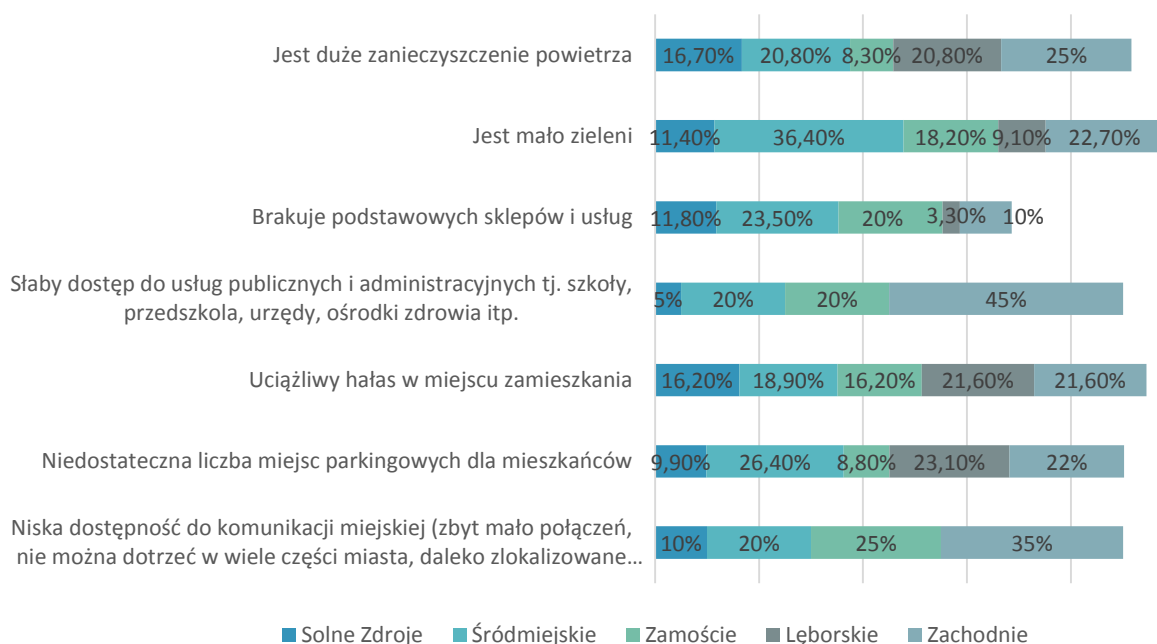
Problemy infrastrukturalne w obszarach rewitalizacji

Wykres 20. Problemy infrastrukturalne poszczególnych obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, N=171

W zakresie dostępności i jakości życia w Obszarze Śródmiejskim mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym wskazali przede wszystkim na kwestie, które wiążą się z realizacją funkcji centralnych dla miasta. Wiąże się to z problemami dotyczącymi kwestii dostępności do miejsc parkingowych, miejsc zieleni, zanieczyszczeniem powietrza czy hałasem.

Dostępność i jakość życia w obszarach rewitalizacji

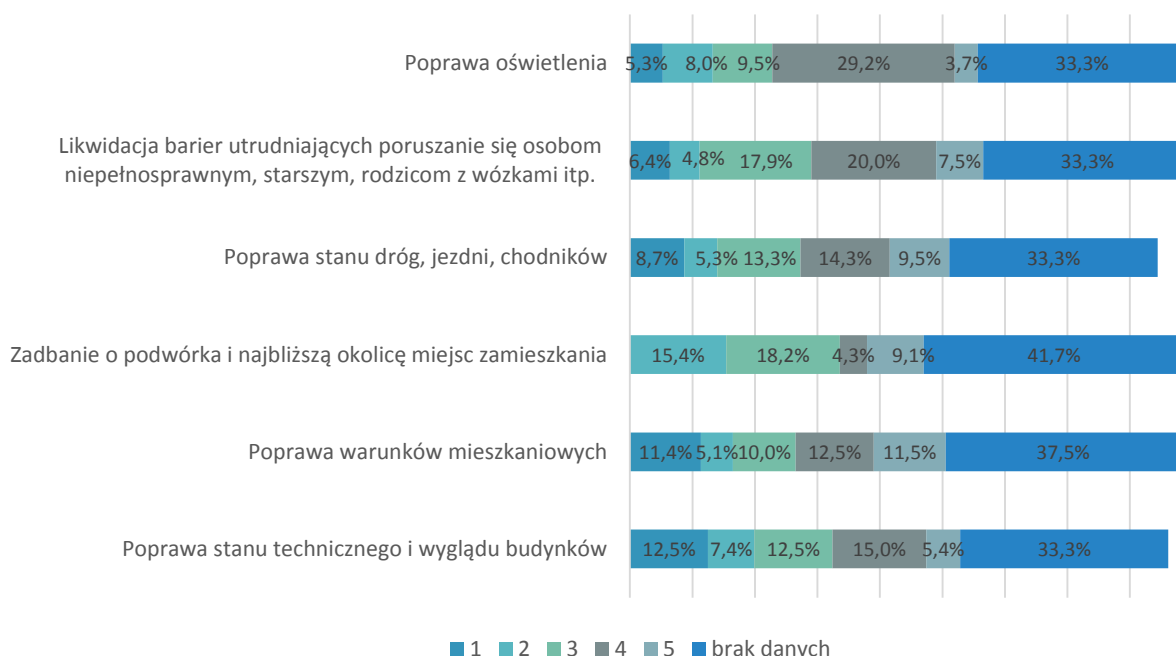
Wykres 21. Problemy w zakresie dostępności i jakości obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, N=171

Niejako w ślad za głosem ankietowanych podążają przedsiębiorcy wskazujący na potrzebę dialogu z lokalnym samorządem w zakresie funkcjonowania obszaru Śródmieścia i części uzdrowskiej miasta, w tym polityki parkingowej dla centrum miasta, opracowania i wprowadzenia standardów dotyczących wyglądu ogródków restauracyjnych, szyldów i reklam. Inni uczestnicy wskazywali także na potrzebę dyskusji o strategicznym i spójnym zarządzaniu ruchem pieszym, rowerowym i samochodowym w tej części miasta.

POTRZEBY ZMIAN I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

W zakresie potrzeb infrastrukturalnych zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców osiedla Solne Zdroje za pilną potrzebę uznaje poprawę oświetlenia (29,2% wskazań na 4 i 3,7% na 5) oraz likwidację barier architektonicznych w przestrzeni publicznej (20% wskazań na 4 i 7,5% na 5). Ważną potrzebą jest także poprawa infrastruktury drogowej (14,3% wskazań na 4 i 9,5% na 5), warunków mieszkaniowych (12,5% wskazań na 4 i 11,5% na 5) oraz stanu technicznego i wyglądu budynków (15% wskazań na 4 i 5,4% na 5).

Potrzeby w zakresie infrastruktury

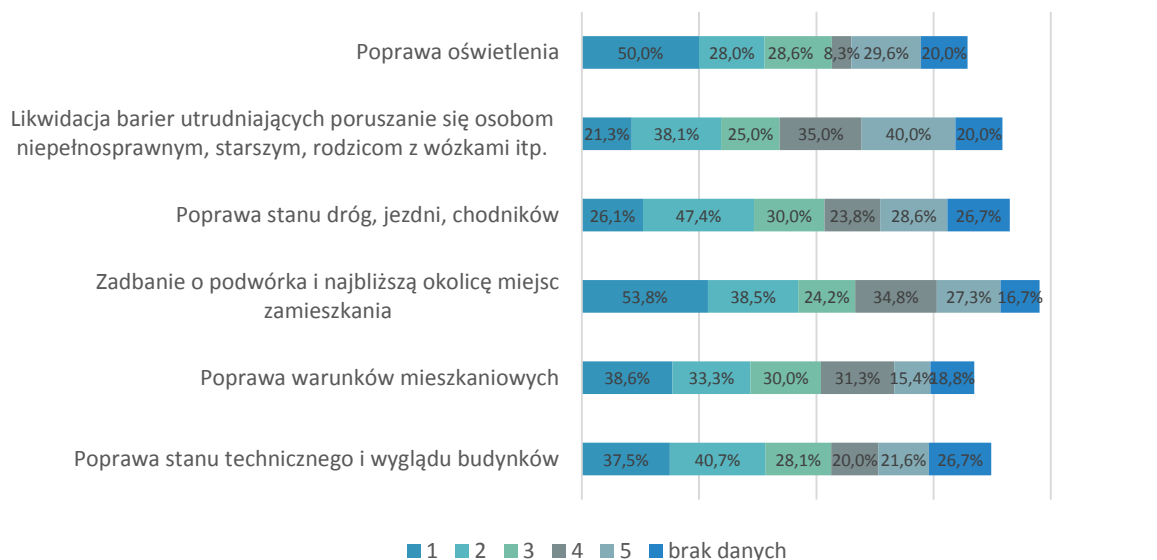

Wykres 22. Potrzeby w zakresie infrastruktury vs Solne Zdroje, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

Dla badanych mieszkańców Śródmieścia również ważna jest likwidacja barier architektonicznych (35% wskazań na 4 i 40% na 5), poprawa infrastruktury drogowej (23,8% wskazań na 4 i 28,6% na 5).

Zdecydowanie bardziej zdaniem mieszkańców zaspokojone są potrzeby związane z jakością mieszkań w tej części śródmiejskiego obszaru rewitalizacji.

Potrzeby w zakresie infrastruktury

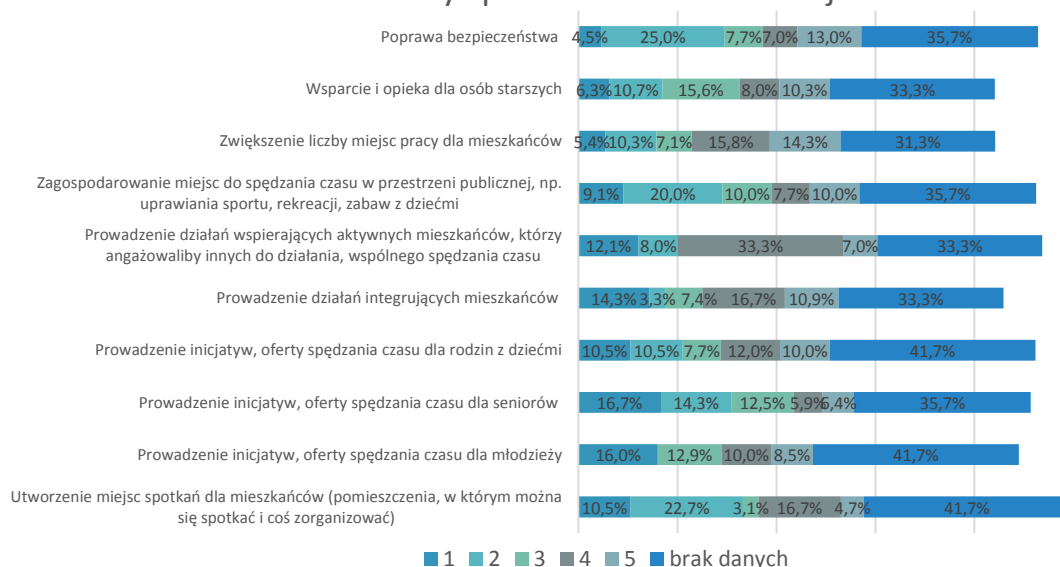
Wykres 23. Potrzeby w zakresie infrastruktury vs Śródmieście, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

Podobne kwestie związane z infrastrukturą Obszaru Śródmiejskiego wskazywali także mieszkańcy pozostałych działań konsultacyjnych.

W obszarze potrzeb społecznych mieszkańcy osiedla Solne Zdroje biorący udział w badaniu ankietowym zwracają uwagę przede wszystkim na potrzebę prowadzenia działań wspierających aktywnych mieszkańców, którzy angażowaliby innych do działania (33,3% wskazań na 4 i 7% na 5) oraz prowadzenie działań integrujących mieszkańców (16,7% wskazań na 4 i 10,9% na 5).

Ważną kwestią według mieszkańców tego osiedla jest także zwiększenie liczby miejsc pracy dla mieszkańców czy kwestie związane z ofertą i miejscem spędzania czasu dla mieszkańców.

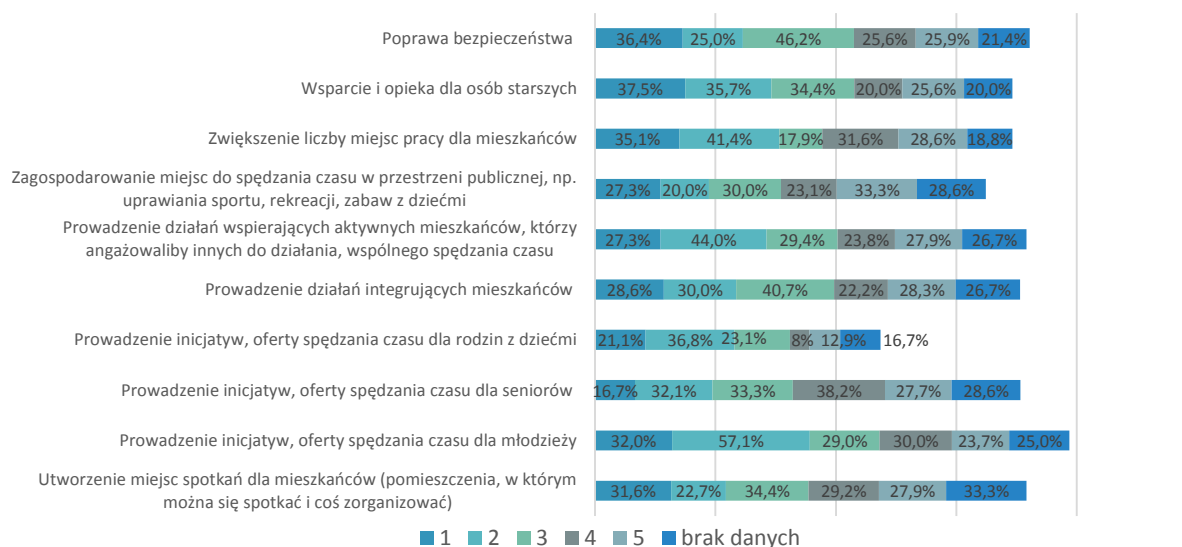
Potrzeby społeczne vs Solne Zdroje

Wykres 24. Potrzeby społeczne vs Solne Zdroje, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

Odpowiedzi mieszkańców Śródmieścia wskazują, że właściwie nie ma potrzeb pilniejszych i mniej pilnych. Analizując dane zestawione na poniższym wykresie można zauważyć, że kwestiami, których wysoką ważność (wskazania 4 i 5) wskazało nieco więcej badanych są: prowadzenie inicjatyw i oferty spędzania czasu dla seniorów i młodzieży, zagospodarowanie miejsc do spędzania czasu w przestrzeni publicznej, ale również kwestie związane ze zwiększeniem liczby miejsc pracy dla mieszkańców. Jednak wysoki odsetek ocen mieszkańców w niższej skali (1 i 2) pozwalają stwierdzić duże zróżnicowanie w ocenie kwestii priorytetowych dla tej części miasta.

Potrzeby społeczne vs Śródmiejskie

Wykres 25. Potrzeby społeczne vs Śródmieście, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

Mieszkańcy, przedsiębiorcy i przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz lokali liderzy, którzy uczestniczyli w pozostałych działaniach diagnostycznych wskazali na potrzebę wykorzystania potencjału terenów nad rzeką Parsętą oraz stworzenia stref rekreacji i wypoczynku przede wszystkim dla mieszkańców Kołobrzegu.

Najistotniejszym problemem dla mieszkańców jest brak miejsc do zabawy dla dzieci i młodzieży na części podobszaru tj. po stronie bulwaru Marynarzy Okrętów Marynarzy Pogranicza. Kilka lat temu UM w Kołobrzegu zdemontował istniejące urządzenia do zabawy, do tej pory nie pojawiły się nowe.

Poza kwestiami związanymi z infrastrukturą społeczną mieszkańcy zwracali uwagę, że w ich okolicy organizowanych jest za mało wydarzeń dla seniorów i animacji dla dzieci w różnym wieku. Podkreślali także, że w okolicy potrzebna jest świetlica, społeczny dom kultury, gdzie dzieci pod okiem animatora społecznego mogłyby spędzać czas i brać udział w zajęciach (kulturalnych, ruchowych), szczególnie jesienią i zimą.

Potrzeby ankietowanych mieszkańców w zakresie dostępności i jakości życia w Obszarze Śródmiejskim bezpośrednio nawiązują do wskazanych wcześniej problemów związanych z pełnieniem centralnych funkcji dla miasta przez ten obszar rewitalizacji.

Badani mieszkańcy osiedla Solne Zdroje wskazują na kilka najpilniejszych potrzeb związanych z jakością życia w tej części miasta: zwiększenie dostępu do miejsc parkingowych (4,5% wskazań na 4 i 17,1% na 5), poprawa czystości powietrza (22,2% wskazań na 4 i 14,3% na 5), zwiększenie ilości zieleni (21,1% wskazań na 4 i 5,3% na 5) oraz zmniejszenie uciążliwości związanych z hałasem (12,5% wskazań na 4

i 8,3% na 5). W zakresie dostępności obszaru badani mieszkańcy wskazują na potrzebę poprawy dostępu do usług publicznych i administracyjnych.

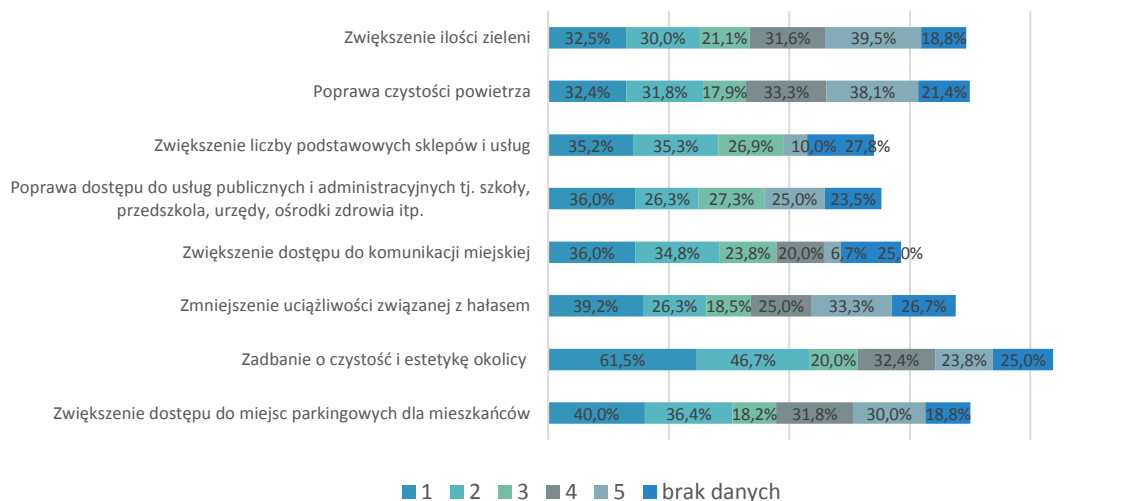
Dostępność i jakość życia vs Solne Zdroje

Wykres 26. Potrzeby zmian w zakresie dostępności i jakości życia obszarów rewitalizacji vs Solne Zdroje, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

Mieszkający w Śródmieściu ankietowani wskazali na kilka dominujących potrzeb związanych z jakością życia w centrum miasta: zwiększenie ilości zieleni (31,6% wskazań na 4 i 39,5% na 5), poprawa czystości powietrza (33,3% wskazań na 4 i 38,1% na 5), zmniejszenie uciążliwości związanej z hałasem (25% wskazań na 4 i 33,3% na 5), zwiększenie dostępu do miejsc parkingowych (31,8% wskazań na 4 i 30% na 5) oraz zadbanie o czystość i estetykę okolicy (32,4% wskazań na 4 i 23,8% na 5).

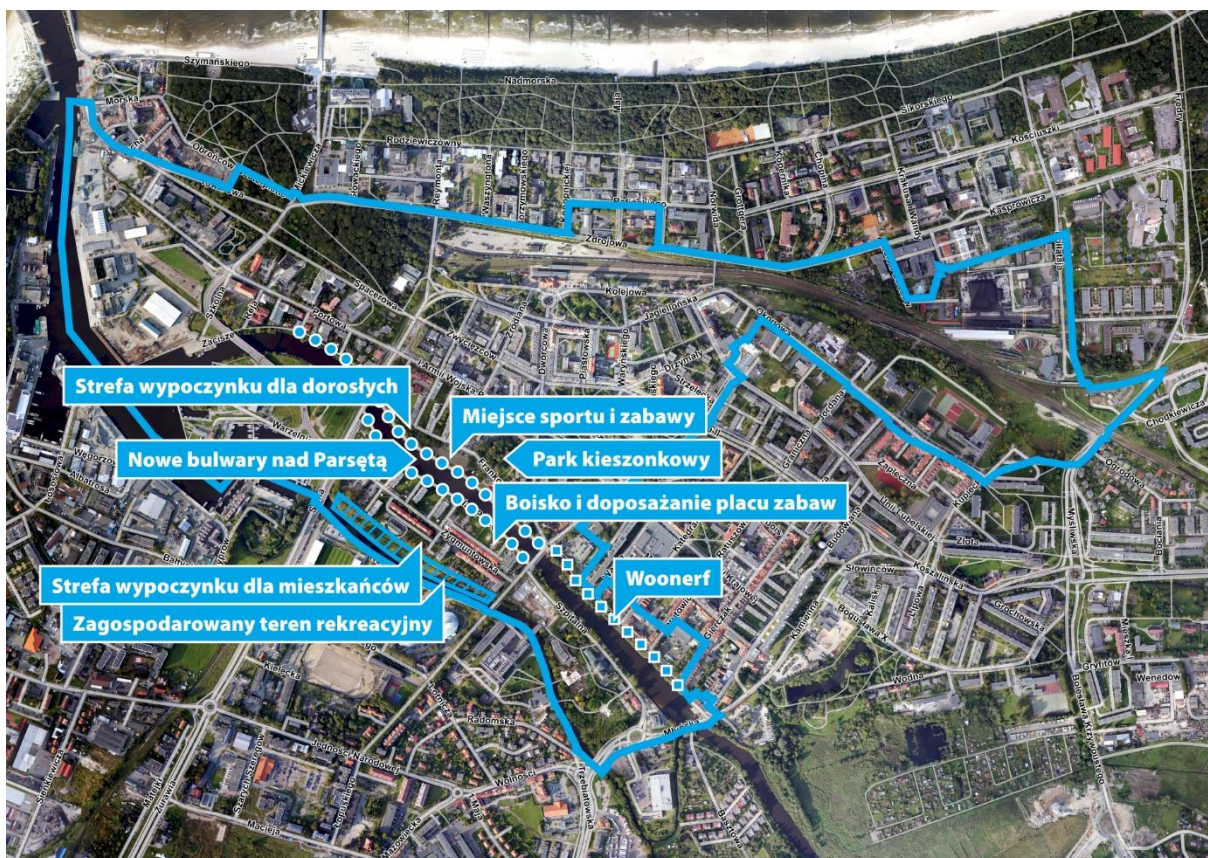
Dostępność i jakość życia vs Śródmiejskie

Wykres 27. Potrzeby zmian w zakresie dostępności i jakości życia obszarów rewitalizacji vs Śródmiejskie, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

Uczestnicy wywiadów grupowych oraz spotkań otwartych zwracali także uwagę, że lokalny samorząd dotychczas nie prowadził dialogu z mieszkańcami i innymi interesariuszami w zakresie wizji rozwoju i funkcjonowania tej części miasta oraz rozwiązywania bieżących problemów w przestrzeni publicznej.

W oparciu o opisane wyżej problemy, deficyty i potrzeby zmian dotyczące podobszaru rewitalizacji Śródmiejski z Wyspą Solną i wschodnią częścią portu zaproponowano konkretne rozwiązania, które zostały przedstawione na poniższej mapie oraz rozpisane w tabeli.

Mapa 3. Propozycje głównych przedsięwzięć dla Obszaru Śródmiejskiego z Wyspą Solną i wschodnią częścią portu

TABELA 4. PROPOZYCJE PRZEDSIĘWZIĘĆ DLA OBSZARU ŚRÓDMIEJSKIEGO Z WYSPĄ SOLNĄ I WSCHODNIĄ CZĘŚCIĄ PORTU

Propozycja przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia
Place zabaw nad Parsętą	bulwar Marynarzy Okrętów Pogranicza Zaniedbany i niezagospodarowany betonowy plac należy przekształcić w nowoczesny wielofunkcyjny teren do zabawy dla dzieci i młodzieży oraz miejsce spotkań, odpoczynku okolicznych mieszkańców. Plac zabaw należy wyposażać w urządzenia odpowiadające potrzebom starszych i młodszych użytkowników, w tym siłownię zewnętrzną, także typu street workout oraz wielofunkcyjne boisko (do piłki siatkowej, nożnej, koszykówki).

	Z uwagi na wielkość terenu można wyznaczyć strefę zabawy i odpoczynku dla rodziców i starszych mieszkańców z miejscami do siedzenia, zadbaną zielenią itp. Wstępną koncepcję zagospodarowania należy skonsultować z użytkownikami. • Plac zabaw przy bulwarze Nad Parsętą przy ulicy Zygmuntowskiej Rozbudowa, doposażanie, konserwacja infrastruktury do spędzania czasu dla dzieci i młodzieży: urządzenia do zabawy dla bardzo małych dzieci np. karuzela, kącik w cieniu dla rodziców, boisko, urządzenie do ćwiczeń na powietrzu.
Nowe bulwary nad Parsętą - zagospodarowanie nadrzecznych bulwarów: bulwar Marynarzy Okrętów Pogranicza, bulwar Nad Parsętą (po obu stronach rzeki)	Należy przeprowadzić kompleksowy remont nadrzecznych bulwarów, nadać im charakter miejskiej promenady z elementami małej architektury, obejmujący m.in.: - oczyszczenie rzeki, w tym z odpadów, które zalegają na dnie, - zabezpieczenie nadbrzeża przed rozrastającymi się korzeniami drzew, - umieszczenie więcej koszy na odpady i ławek z oparciami wzdłuż nadbrzeża rzeki, - wymianę nawierzchni, - montaż różnych miejsc do siedzenia (ławki z oparciem, miejskie leżaki), - wymianę barierki przy rzece, - zwiększenie dostępności bulwarów dla osób starszych, rodzin z dziećmi, osób niepełnosprawnych (podjazdy, zjazdy), w szczególności od strony ulicy Solnej i Frankowskiego (bulwar Marynarzy Okrętów Pogranicza) oraz ulicy Łopuskiego, - wprowadzenie dodatkowej zieleni wysokiej i zacienionych miejsc na bulwarze Marynarzy Okrętów Pogranicza, - utworzenie miejsca do rekreacji np. siłownię zewnętrzne,

	- rozwinięcie infrastruktury do spędzania czasu dla dzieci i młodzieży: place i urządzenia do zabaw wraz z kąciakiem w cieniu dla rodziców, boiska, urządzenia do ćwiczeń na powietrzu, doposażenie placu zabaw przy ulicy Zygmuntowskiej oraz utworzenie nowego wielofunkcyjnego placu zabaw (na Bulwarze Marynarzy Okrętów Pogranicza), - lokowanie drobnych usług gastronomicznych (kawiarnia, budka z lodami, sprzedaż kołobrzeskich wód solankowych), - rozwinięcie infrastruktury dla kajaków - wypożyczalnia, pomosty, możliwość cumowania, - wprowadzenie zieleni urządzonej - nasadzenia krzewów, bylin, klombów kwiatowych, - ponowne uruchomienie fontanny na rzece.
Woonerf – ulica Rieczna	W bezpośrednim sąsiedztwie ulicy Riecznej przebiega ścieżka pieszo-rowerowa, bardzo wąska, co zmniejsza bezpieczeństwo użytkowników. Ruch rowerowy należy przenieść na ulicę Rieczną, co poprawi bezpieczeństwo wszystkich użytkowników ruchu. Celem zwiększenia dostępności i atrakcyjności przestrzeni dla mieszkańców, uspokojenia ruchu w tej części obszaru ulica powinna mieć charakter woonerfu.
Zagospodarowanie na cele rekreacyjne terenu przy Kanale Drzewnym	Teren niezagospodarowany z zielenią wysoką, niedostępny od strony ulicy Solnej, brak wydzielonego zejścia (schodów, zjazdów). Jest to przede wszystkim miejsce na spacer z psem, a czasami spotkania nad brzegiem kanału. Miejsce czasami odwiedzane przez turystów. Teren pozostawić „pół dziki” z wydzielonym miejscem na grilla (miejsce spotkań dla mieszkańców). Wzdłuż kanału należy ustawić ławki. Zadbać o istniejącą zielen. Wprowadzić nowe nasadzenia bylin i kwiatów. Zbudować zejście od strony ulicy Solnej dostępne dla niepełnosprawnych, seniorów i rodzin z małymi dziećmi.

	W przedsięwzięciu należy uwzględnić zielony skwer przy ulicy Zygmuntowskiej, przy przedszkolu, który będzie miejscem odpoczynku i rekreacji dla okolicznych mieszkańców, zwłaszcza bloków. Należy zamontować siłownię zewnętrzną, wprowadzić nasadzenia zieleni oraz krzewów, które oddziela skwer od pojemników na odpady do segregacji śmieci.
Park kieszonkowy przy ulicy Frankowskiego	Teren jest dość zaniedbany (stare ławki, zaniedbana zielen), ale z uwagi na powierzchnię i zielen wysoką ma duży potencjał. Mieszkańcy czasami korzystają z tego miejsca, ale z uwagi na brak zagospodarowania i niską jakość przestrzeni niezbyt chętnie odwiedzają ten skwer. Teren powinien pełnić funkcję parku kieszonkowego z zielenią urządzoną (kwiaty, byliny) i różnymi miejscami do siedzenia, odpoczynku. Wstępna koncepcja zagospodarowania powinna być skonsultowana z użytkownikami.
Klub dla młodzieży	Przestrzeń do działań, w których młodzież mogłaby uczestniczyć oraz sama je inicjować i przeprowadzać. Klub do wspólnego spędzania czasu, rozwoju zainteresowań, kreatywności i pasji młodych ludzi, a także aktywności obywatelskiej. Miejsce mogłoby działać na zasadzie społecznego domu kultury prowadzonego np. przez organizację pozarządową. Oprócz warsztatów, zajęć w godzinach popołudniowych mogłoby oferować zajęcia dla szkół w godzinach przedpołudniowych. Miejsce przeznaczone dla młodzieży w wieku od ok. 13 do 18 roku życia. Strategię funkcjonowania miejsca, w tym ofertę należy opracować wspólnie z młodzieżą.
Plan Mobilności Miejskiej dla Centrum	Należy opracować plan regulujący ruch pieszy, rowerowy, samochodowy i transport zbiorowy w podobszarze rewitalizacji i strefie uzdrowiskowej w celu zapewnienia mieszkańcom spójnego systemu transportu, poprawy mobilności i jakości życia, a także zaspokojenia potrzeb

	lokalnych przedsiębiorców. Przed przystąpieniem do prac nad rozwiązaniami należy przeprowadzić analizę każdego typu ruchu. Dokument należy wypracować w sposób partycypacyjny z udziałem różnych grup interesariuszy.
Program Mikrowsparcia Inicjatyw Sąsiedzkich	Program Mikrowsparcia Inicjatyw Sąsiedzkich powinien być uruchomiony we wszystkich obszarach rewitalizacji. Zakłada wsparcie finansowe na działania animacyjno-artystyczne na podwórkach, osiedlach. Celem programu jest budowanie sieci wzajemnego wsparcia oraz aktywizacji i integracji mieszkańców. Program będzie realizowany w formie otwartego całorocznego naboru wniosków na granty finansowe na inicjatywy mieszkańców i współdziałanie sąsiedzkie. Wnioski powinny być składane przez grupy nieformalne mieszkańców, a w przypadku złożenia wniosków przez organizację pozarządową wniosek powinien być poparty podpisem minimum 10 mieszkańców wspólnoty mieszkaniowej, osiedla lub podwórka, którego dotyczy wniosek. Działanie musi posiadać operatora np. Regionalne Centrum Kultury im. Zbigniewa Herberta lub organizację pozarządową wyłonioną w konkursie (rekomendowane rozwiązanie).
Program Moje Podwórko	Program zakłada dofinansowanie tworzenia miejsc rekreacji i wypoczynku np. wymianę nawierzchni, elementy małej architektury, nasadzenia zieleni, stojaki, wiaty na rowery, stworzenie ogródków, przedogródków itp. we wszystkich podobszarach rewitalizacji. Dofinansowanie będą mogły otrzymać wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe (po konsultacjach z mieszkańcami i podjęciu uchwały), a także osoby prywatne np. właściciele kamienic, w których np. 70 % stanowią lokale mieszkaniowe i pomysł został skonsultowany z mieszkańcami.

	Podobne programy od wielu lat funkcjonują w wielu miastach m.in. Toruniu (Moje Podwórko), Szczecinie (Zielone Podwórko). Zasady programu należy wypracować w sposób partycypacyjny z interesariuszami.
--	---

OBSZAR ZACHODNI Z CZĘŚCIĄ ZACHODNIĄ PORTU

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Obszar Zachodni z częścią zachodnią Portu obejmuje tereny mieszkaniowe i przemysłowo-składowe po południowej stronie ul. Bałtyckiej oraz tereny zachodniej części portu morskiego o łącznej powierzchni 0,768 km², zamieszkały jest przez 1238 osób.

W obszarze obserwuje się intensywny rozwój zabudowy mieszkaniowej, a tym samym wzrastającą liczbę mieszkańców. W taki też sposób scharakteryzowały obszar zachodni uczestniczki wywiadu grupowego o tematyce społeczno-przestrzennej. Badane wskazywały, że w tej części miasta powstaje wiele osiedli grodzonych, ale z drugiej strony buduje się także budynki komunalne. Zauważają, że rozwój funkcji mieszkaniowej nie idzie w parze z inwestycjami infrastrukturalnymi dla mieszkańców. Respondentki podkreślały, że nowe osiedla grodzone są wyposażone w place zabaw, ławki i inną infrastrukturę rekreacyjną dla mieszkańców, brakuje jednak takiego wyposażenia w skali osiedla.

Z kolei uczestnicy wywiadu grupowego o tematyce przestrzenno-gospodarczej podkreślali, że obszar zachodni miasta kiedyś był dzielnicą willową, dzisiaj natomiast staje się dzielnicą blokowisk. Przedsiębiorcy podkreślali, że powstająca zabudowa deprecjonuje dzielnicę, która znajduje się w obszarze chronionego krajobrazu. Ponadto obserwuje się także zjawisko wynajmu wielu kwater prywatnych na wynajem dla turystów. Badani podkreślali, że zazwyczaj kwatery na wynajem są o

Uczestnicy spotkania wskazywali ponadto, że Obszar Zachodni jest zaniedbany od lat powojennych, dotąd miasto inwestowało jedynie w Śródmieście i część uzdrowiskową miasta. W związku z tym brakuje nie tylko infrastruktury turystycznej, ale także miejsc, w których mogliby spędzać czas mieszkańcy tej części miasta (kawiarnie, restauracje, ale też miejsca w przestrzeni publicznej).

- udział zarejestrowanych osób bezrobotnych wśród mieszkańców obszaru w wieku produkcyjnym wynosi 6,19% w stosunku do 4,69% dla miasta, występuje też wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do pozostałych obszarów rewitalizacji,
- udział osób z rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu ubóstwa, wśród ogólnej liczby ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców ogółem wynosi 21,6% w stosunku do 25,2% dla miasta.

W obszarze nie występuje problem starzenia się społeczeństwa: udział osób w wieku powyżej 60 lat w ogólnej liczbie ludności wynosi 20 w stosunku do 28,9 dla miasta (na 2016 r.). Natomiast liczba zgłoszonych przestępstw jest w tej części miasta wielokrotnie wyższa niż w pozostałych częściach miasta: w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosi 54,1, w stosunku do 10,2 dla miasta.

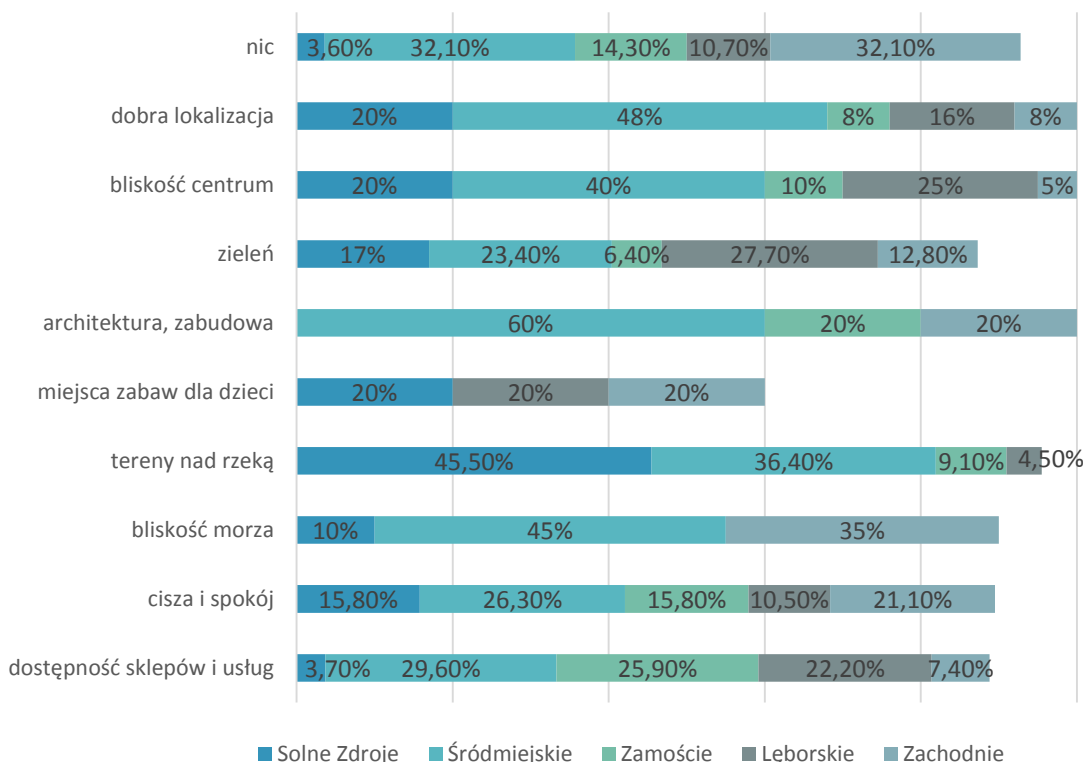
Bliskie sąsiedztwo strefy A ochrony uzdrowiska i bliska odległości od plaży zachodniej stanowią podstawę dla lokalizacji wszelkiego rodzaju działalności o charakterze noclegowym, gastronomicznym, usługowym i handlowym. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych jest wyższa od średniej dla całego miasta: na 1000 mieszkańców wynosi 120,5 w stosunku do 86 dla miasta. Z obserwacji osób uczestniczących w wywiadzie grupowym o tematyce przestrzenno-gospodarczej wynika, że na Obszarze Zachodnim dominuje handel detaliczny i hurtowy. Uczestnicy spotkania podkreślali, że mieszkańcy Obszaru Zachodniego po wiele rzeczy muszą jeździć do centrum, jest niewiele usług, szczególnie rzemieślniczych, nie ma np. pasmanterii czy księgarni, sklepów innych niż spożywczo-przemysłowe. Badani wskazywali, że jest to problem, który dotyczy całego miasta. Usługi i handel rozwijają się w centralnej części miasta, natomiast brakuje pomysłu na funkcjonowanie lokalnych centrów poszczególnych dzielnic, które zaspokajałyby potrzeby mieszkańców. Ponadto mieszkańcy mają utrudniony dostęp do obiektów publicznych (w tym żłobków, przedszkoli i szkół) oraz niską dostępność do usług zdrowotnych. W obszarze brakuje obiektów kulturalno-rozrywkowych, nie ma także znaczących terenów zieleni i rekreacyjnych. W południowo-wschodniej części obszaru skoncentrowane są różnego rodzaju formy handlu wielkopowierzchniowego (pow. 500 m²) i obiekty handlu hurtowego.

Z dyskusji z mieszkańcami wynika, że Obszar Zachodni charakteryzuje się bardzo dużym natężeniem ruchu i małą liczbą miejsc parkingowych, również stan dróg i chodników wymaga poprawy. Znaczna liczba indywidualnych źródeł ciepła opiera się na paliwach kopalnych emitujących istotne zanieczyszczenia powietrza.

W związku z sąsiedztwem terenów portowych, osiedle boryka się z czasowymi problemami związanymi z hałasem i przykrymi zapachami, nie jest to jednak problem, który podkreślali mieszkańcy uczestniczący w różnych formach konsultacji.

Mieszkańcy obszaru zachodniego biorący udział w badaniu ankietowym wskazali, że największym potencjałem tej części obszaru rewitalizacji jest bliskość morza oraz architektura i zabudowa obszaru. Doceniają także ciszę i spokój oraz istniejące miejsca zabaw dla dzieci. Warte podkreślenia jest natomiast, że znaczna część badanych osób nie dostrzega niczego wartościowego w Obszarze Zachodnim.

Potencjały poszczególnych obszarów rewitalizacji

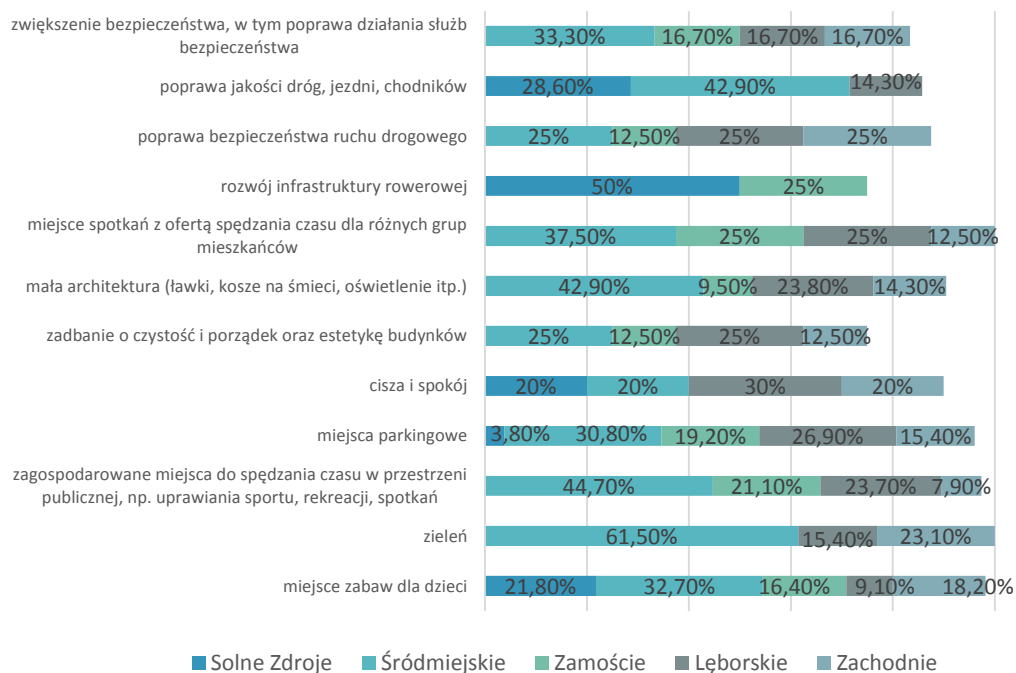

Wykres 28. Potencjały poszczególnych obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, pytanie otwarte kodowane, N=171

GŁÓWNE DEFICYTY I PROBLEMY OBSZARU

Mieszkańcy Obszaru Zachodniego biorący udział w badaniu ankietowym wskazali na kilka głównych deficytów związanych z zamieszkiwaniem tej części miasta: poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, niedostateczną ilość zieleni oraz ciszy i spokoju, a także deficyty w zakresie miejsc zabaw dla dzieci i potrzebę zwiększenia bezpieczeństwa, w tym poprawę działania służb bezpieczeństwa.

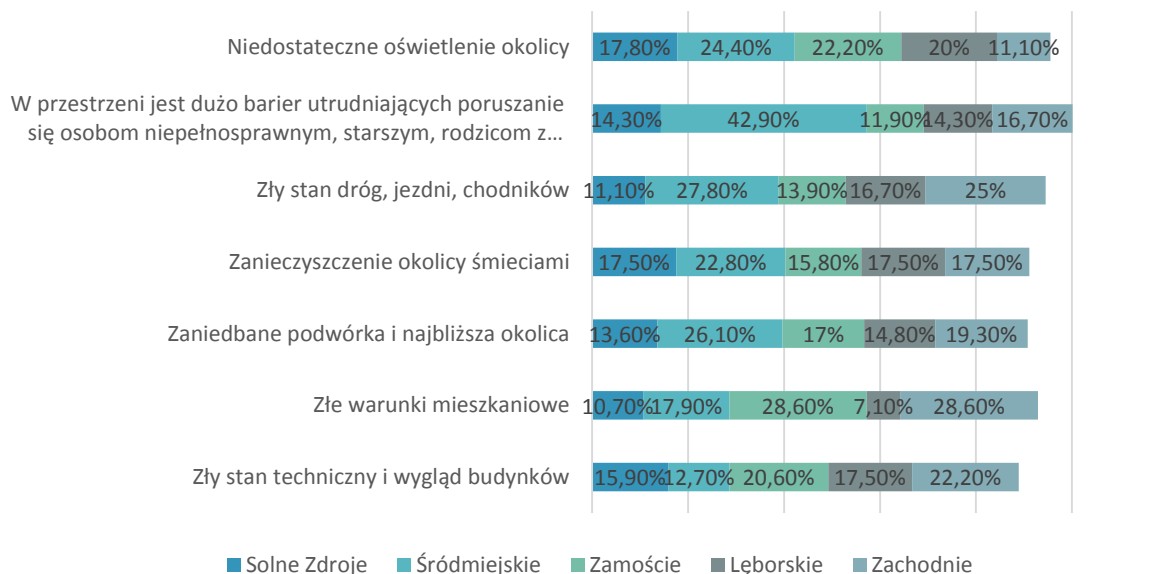
Deficyty poszczególnych obszarów rewitalizacji

Wykres 29. Deficyty poszczególnych obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, pytanie otwarte kodowane, N=171

Przyglądając się bardziej szczegółowo problemom infrastrukturalnym Obszaru Zachodniego można zauważyć, że mieszkańcy uczestniczący w badaniu ankietowym wskazywali najczęściej na złe warunki mieszkaniowe, zły stan techniczny i wygląd budynków, zły stan dróg, jezdni i chodników oraz zaniedbane podwórka i najbliższą okolicę. Mieszkańcy uczestniczący w spotkaniu zorganizowanych w Obszarze Zachodnim zwracali uwagę na ulicę Jedności Narodowej, to główny trakt komunikacyjny dla mieszkańców i turystów Obszaru Zachodniego, prowadzący na plażę oraz do bocznych ulic, przy których mieszkają mieszkańcy i turyści. Zdaniem mieszkańców zarówno ulica jak i chodniki są w złym stanie technicznym, wymagającym pilnego remontu. Wiele osób porusza się po chodnikach rowerami, stąd pojawił się postulat wytyczenia ścieżki rowerowej na jezdni lub w ramach chodnika. Na ulicy nie działa poprawnie oświetlenie, zwłaszcza od ronda do Plaży Zachodniej, brakuje koszy na odpady (w tym na psie odchody) wzdłuż ulicy, toalet publicznych oraz stojaków na rowery w okolicy ulicy. Mieszkańcy podkreślali także, że zabudowa wzdłuż ulicy w wielu miejscach jest zaniedbana i w złym stanie technicznym. Na uwagę zwracają szczególnie zniszczone budynki naprzeciwko kościoła Podwyższenia Krzyża Świętego.

Problemy infrastrukturalne w obszarach rewitalizacji

Wykres 30. Problemy infrastrukturalne poszczególnych obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, N=171

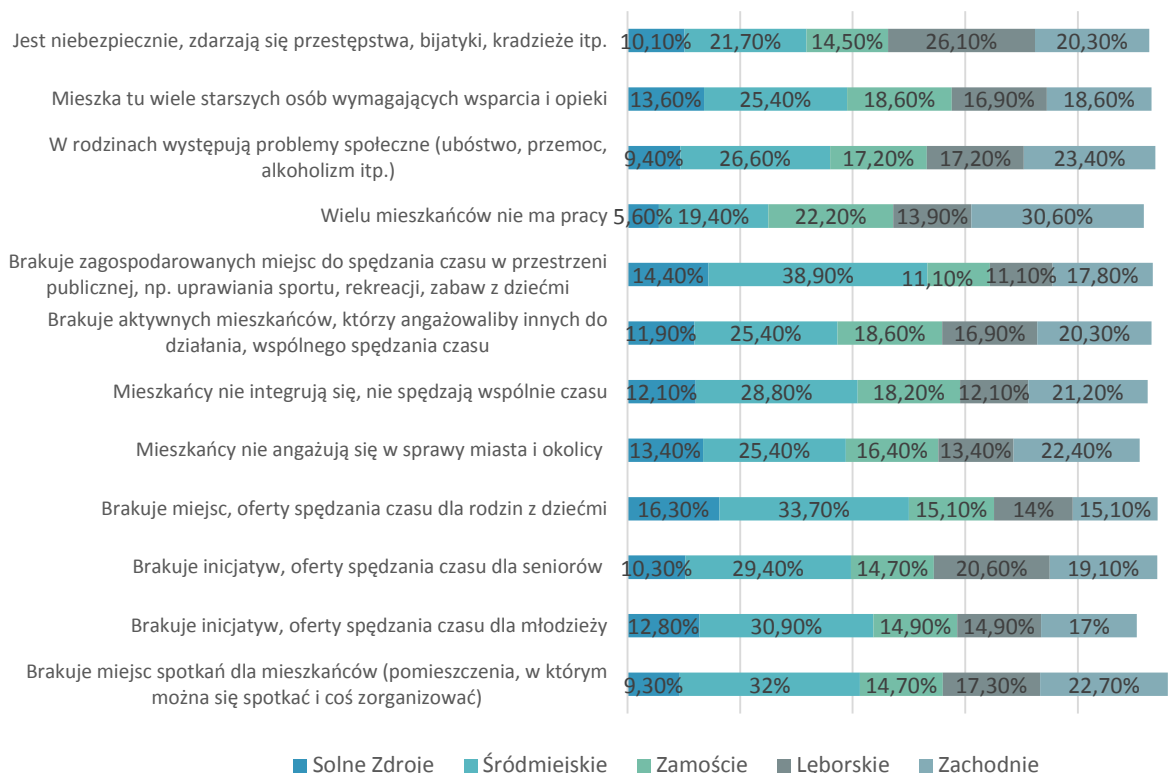
W Obszarze Zachodnim najczęściej negatywnych emocji budzi ulica Rybacka, na której zlokalizowane są budynki socjalne oraz osiedle, na którym zlokalizowane są budynki komunalne (kwartał między ulicą Rybacką, Jedności Narodowej i Bałtycką). Zdaniem mieszkańców uczestniczących w spotkaniu zorganizowanym w obszarze zachodnim szczególnie nieprzyjemnie jest w okolicach ulicy Rybackiej, często można spotkać tam osoby pijące alkohol, zdarzają się awantury, zakłócenia ciszy nocnej, zaczepianie przechodniów. Zdaniem rozmówców, mieszkańcy tych budynków często palą w piecach tym, co mają pod ręką, zanieczyszczając powietrze. Zwrócono też uwagę na zły stan techniczny budynków przy ulicy Rybackiej, między innymi komórek przy blokach TBS. W okolicy nie ma żadnego miejsca do zabawy ani boiska do gry w piłkę. Brakuje także śmietników przy ulicy.

Mieszkańcy podkreślają, że w Obszarze Zachodnim brakuje ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych i miejsc zabaw dla dzieci. Mieszkańcy spędzają czas głównie na plaży lub korzystając z dostępnej infrastruktury na nowych osiedlach zamkniętych. Tereny rekreacyjne w tej części miasta znajdują się głównie poza obszarem rewitalizacji - w okolicach ulic Bukowej, Wiosennej, Sobieskiego. W obszarze rewitalizacji znajduje się jeden duży plac zabaw wraz z boiskami na styku ulic Wylotowej i Jodłowej. Na Zachodnim, zdaniem uczestników procesu konsultacji, brakuje też kawiarni czy niewielkich restauracji. Nie ma infrastruktury usługowej, gdzie mieszkańcy, ale także turyści mogliby się spotkać. Brakuje także miejsc takich jak osiedlowe świetlice, które mogłyby być miejscem spędzania czasu przez różne grupy mieszkańców. W tej części miasta funkcjonuje świetlica prowadzona przez Regionalne Centrum Kultury przy ul. Jedności Narodowej 42, jednak respondenci nie wiedzieli, jak działa świetlica ani czy korzystają

z niej mieszkańcy. Znajdująca się w obszarze Szkoła Podstawowa nr 5 nie cieszy się dobrą renomą, brak w niej zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży.

Na podobne problemy z zakresie infrastruktury społecznej i problemów społecznych zwracają uwagę osoby biorące udział w badaniu ankietowym. Zauważają, że wielu mieszkańców nie ma pracy, a w rodzinach często występują problemy takie jak ubóstwo, przemoc, nadużywanie alkoholu. Ankietowani zwracają także uwagę, że w obszarze jest niebezpiecznie, zdarzają się przestępstwa, bijatyki, kradzieże. Badani zwracają uwagę na deficyty związane z brakiem miejsc spotkań dla mieszkańców, także w przestrzeni publicznej oraz brak oferty spędzania czasu dla mieszkańców. Wskazują, że mieszkańcy nie angażują się w sprawy miasta i Obszaru Zachodniego oraz nie integrują się ze sobą, brakuje również aktywnych mieszkańców, liderów, którzy angażowaliby innych do działania.

Infrastruktura społeczna i problemy społeczne w obszarach rewitalizacji

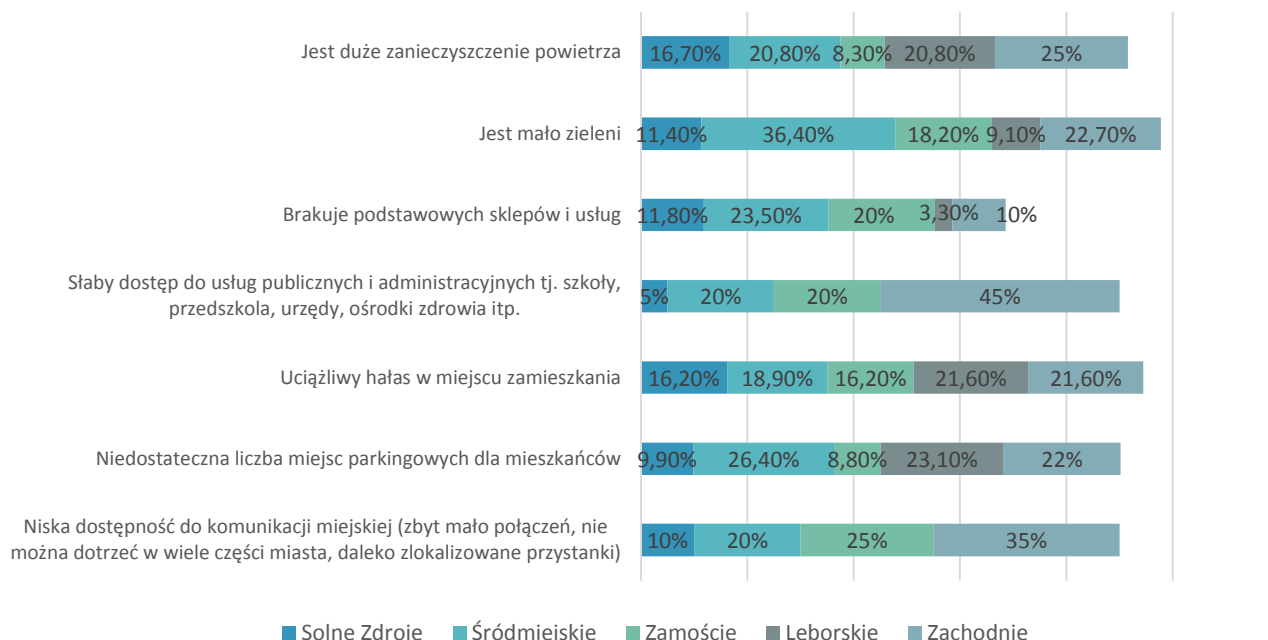

Wykres 31. Infrastruktura społeczna i problemy społeczne obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, N=171

W zakresie dostępności i jakości życia w Obszarze Zachodnim badani ankietowani zwracają uwagę przede wszystkim na słaby dostęp do usług publicznych i administracyjnych (brakuje na przykład żłobka), niską dostępność komunikacji miejskiej (obszar jest słabo skomunikowany z innymi częściami miasta niż Śródmieście) oraz duże zanieczyszczenie powietrza wynikające najprawdopodobniej przede

wszystkim z dużego ruchu samochodowego. W Obszarze Zachodnim ankietowanym doskwiera także niedostateczna liczba miejsc parkingowych, uciążliwy hałas oraz niedostateczna ilość zieleni.

Dostępność i jakość życia w obszarach rewitalizacji

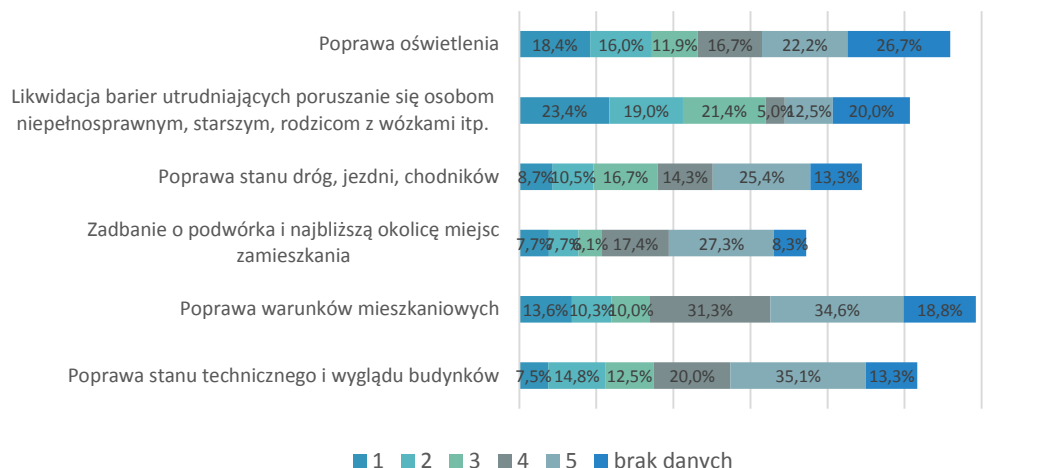

Wykres 32. Problemy w zakresie dostępności i jakości obszarów rewitalizacji vs miejsce zamieszkania, N=171

POTRZEBY ZMIAN I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

Potrzeby, na które wskazują badani mieszkańcy obszaru rewitalizacji korespondują ze wskazanymi przez nich problemami. Ankietowani mieszkańcy Obszaru Zachodniego zdecydowanie zwracają uwagę na potrzeby związane ze standardem mieszkań: poprawę warunków mieszkaniowych (31,3% wskazań na 4 i 34,6% na 5) oraz poprawę stanu technicznego i wyglądu budynków (20% wskazań na 4 i 35,1% na 5). Ważne są również dla badanych kwestie związane z zadbaniem o podwórka i okolice miejsc zamieszkania (17,4% wskazań na 4 i 27,3% na 5) oraz oświetlenie (16,7% wskazań na 4 i 22,2% na 5), a także poprawa infrastruktury drogowej (14,3% wskazań na 4 i 25,4% na 5).

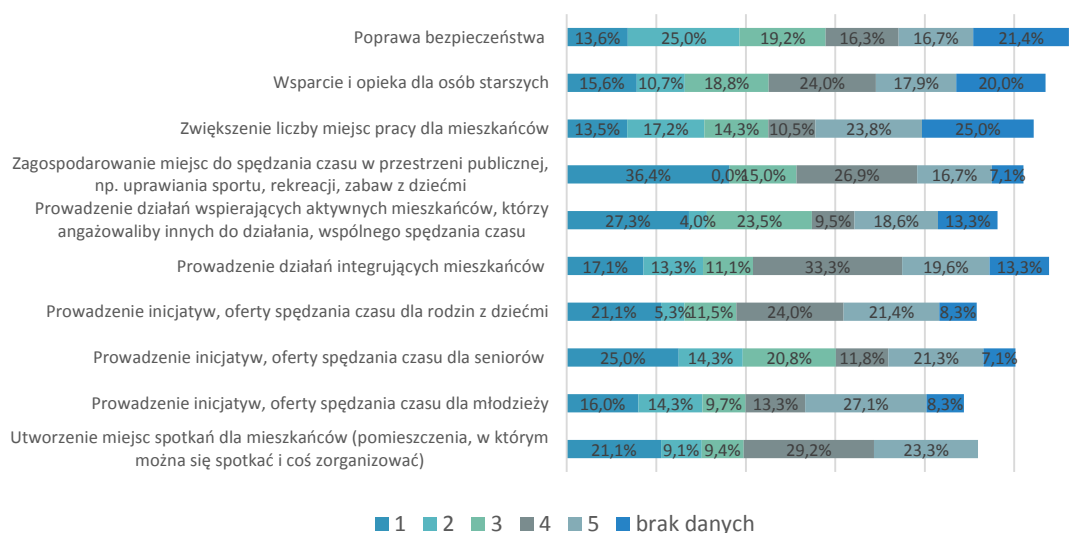
Potrzeby w zakresie infrastruktury

Wykres 33. Potrzeby w zakresie infrastruktury vs Zachodnie, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

W Obszarze Zachodnim można zauważyć wyraźne potrzeby w zakresie zagospodarowania miejsc do spędzania czasu wolnego w przestrzeni publicznej (26,9% wskazań na 4 i 16,7% na 5) oraz prowadzenia oferty i inicjatyw w zakresie czasu wolnego dla różnych grup mieszkańców. Wyraźna jest także potrzeba związana z działaniami integrującymi mieszkańców (33,3% wskazań na 4 i 19,6% na 5). Badani mieszkańcy wskazali także na potrzebę zapewnienia mieszkańcom miejsc pracy, wsparcie dla osób starszych oraz poprawę bezpieczeństwa.

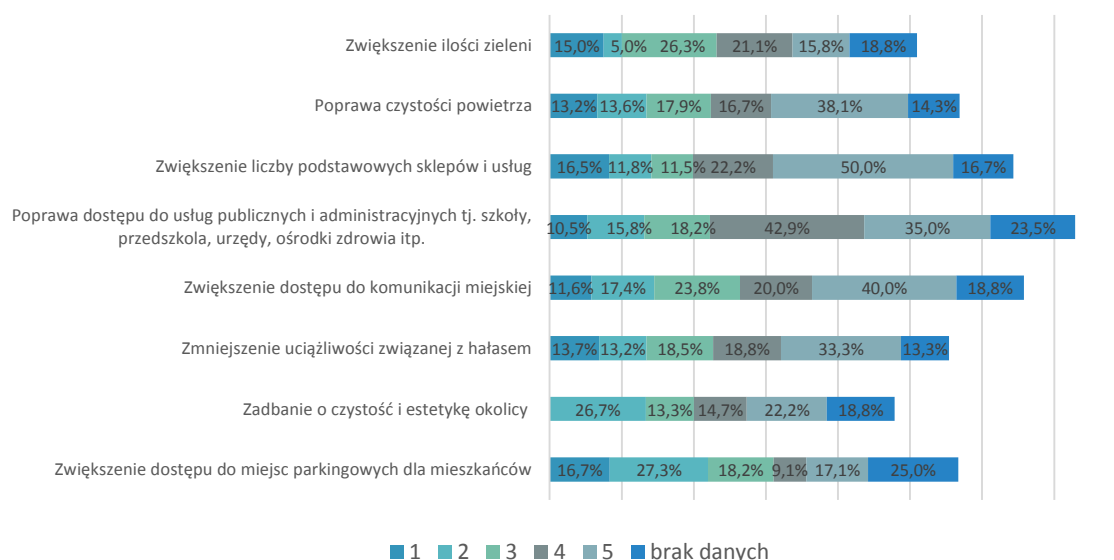
Potrzeby społeczne

Wykres 34. Potrzeby społeczne vs Zachodnie, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

Na Obszarze Zachodnim wyraźnie widać dominację kwestii związanych z dostępnością tej części miasta. Badani mieszkańcy wyraźnie wskazują na potrzebę zwiększenia liczby podstawowych sklepów i usług, poprawy dostępności do komunikacji miejskiej oraz usług publicznych i administracyjnych. W zakresie pozostałych kwestii wpływających na jakość życia w obszarze Zachodnim respondenci zauważają potrzebę zmniejszenia uciążliwości związanej z hałasem (18,8% wskazań na 4 i 33,3% na 5) i poprawę czystości powietrza (16,7% wskazań na 4 i 38,1% na 5), co najprawdopodobniej związane jest z dużym ruchem samochodowym w tej części miasta. Ważne dla respondentów jest także zwiększenie ilości zieleni (21,1% wskazań na 4 i 15,8% na 5) oraz zadbanie o czystość i estetykę okolicy (14,7% wskazań na 4 i 22,2% na 5).

Potrzeby zmian w zakresie dostępności i jakości życia

Wykres 35. Potrzeby zmian w zakresie dostępności i jakości życia obszarów rewitalizacji vs Zachodnie, skala ocen 1-5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę, N=171

W oparciu o opisane wyżej problemy, deficyty i potrzeby zmian dotyczące Obszaru Zachodniego, zaproponowano konkretne rozwiązania, które zostały przedstawione na poniższej mapie oraz rozpisane w tabeli.

Mapa 4. Propozycje głównych przedsięwzięć dla Obszaru Zachodniego

TABELA 5. PROPOZYCJE PRZEDSIĘWZIĘĆ DLA OBSZARU ZACHODNIEGO

Propozycja przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia
Zagospodarowanie placu między Kościołem Podwyższenia Krzyża Świętego a budynkiem przy ulicy Jedności Narodowej 66	Plac powinien być ogólnodostępnym miejscem spotkań i odpoczynku dla okolicznych mieszkańców, osób oczekujących na przyjazd autobusu czy przemieszczających się po obszarze rewitalizacji, rekomenduje się, aby pełnił funkcję tzw. parku kieszonkowego. Może być również wykorzystywany, jak dotąd, na festyny parafialne. W celu zagospodarowania należy wyrównać teren, założyć trawnik, wprowadzić zielenń wysoką, nasadzenia bylin, klomby z kwiatami, zamontować ławki (w miejscach zacienionych i nasłonecznionych), część ławek ze stolikami. Z uwagi na budynek mieszkalny położony bezpośrednio przy placu nie należy wprowadzać możliwości grillowania. Wstępną koncepcję zagospodarowania należy skonsultować z mieszkańcami, w szczególności budynku przy ulicy Jedności Narodowej 66.
Zagospodarowanie placu między budynkami przy ulicy Jedności Narodowej 64 i 66	Teren powinien pełnić funkcję placu zabaw dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, wyposażony w urządzenia dostosowane do wieku i zainteresowań dzieci, Powinien powstać tu także tzw. park kieszonkowy: miejsce odpoczynku dla mieszkańców: miejsca do siedzenia, część miejsc ze stolikami, zadbana zielenń urządzona, nasadzenia krzewów, drzew, bylin, klomby z kwiatami. Wstępną koncepcję zagospodarowania należy skonsultować z mieszkańcami.
Ulica Spokojna woonerfem	Potrzebny jest kompleksowy remont ulicy i poprawa jej estetyki. W związku z czym rekomenduje się przekształcenie ulicy w woonerf. Woonerf jest w założeniu przestrzenią publiczną, która łączy funkcje ulicy, deptaku, parkingu i miejsca spotkań mieszkańców. Jest to rodzaj ulicy w strefie zurbanizowanej, na której położono nacisk na wysoki poziom bezpieczeństwa, uspokojenie ruchu i wysokie walory

	estetyczne przy zachowaniu miejsc parkingowych i funkcji komunikacyjnej z priorytetem dla pieszych i rowerzystów. Podstawą projektowania ulicy tego typu jest rezygnacja z tradycyjnego podziału przestrzeni między jezdnią i chodniki oraz zastosowanie elementów małej architektury. Wstępną koncepcję przebudowy ulicy należy skonsultować z mieszkańcami.
Ulica Wylotowa przyjazna dla użytkowników	Wylotowa 82 Teren może pełnić funkcję zielonego skweru, miejsca odpoczynku dla mieszkańców oraz parkingu. Wstępną koncepcję zagospodarowania należy skonsultować z mieszkańcami. Wylotowa 15 a Należy przeanalizować możliwości formalno-prawne w zakresie nałożenia obowiązku uporządkowania terenu przez właściciela. Wylotowa 11-12 (na wysokości Delikatesów Centrum) Należy zrealizować działania, które poprawią bezpieczeństwo pieszych oraz innych użytkowników np. rowerzystów.
Ulica Jedności Narodowej przyjazna dla użytkowników	Główna ulica w Obszarze Zachodnim wymaga pilnej interwencji w zakresie: - remont ulicy oraz chodników, - wytyczenie ścieżki rowerowej, połączenie istniejącej ścieżki ze ścieżką rowerową wzdłuż ulicy Solnej, - montaż koszy na odpady oraz stojaków na rowery w kilku punktach wzdłuż ulicy, - zadbanie o otoczenie ulicy (porządek przy Biedronce, pustostany, zaniedbane budynki), - zamontowania toalety publicznej na odcinku od Wylotowej do Jedności Narodowej.

Rozszerzenie działań świetlicy prowadzonej przez Regionalne Centrum Kultury przy ul. Jedności Narodowej 42	Świetlica prowadzona przez Regionalne Centrum Kultury przy ul. Jedności Narodowej 42 mogłaby stanowić osiedlowy dom kultury dla Obszaru Zachodniego. Rekomenduje się weryfikację dotychczasowych działań i zakresu świetlicy oraz ich większe ukierunkowanie animacją życia społecznego lokalnej społeczności, stworzenie miejsca do niezobowiązującego spędzania czasu dla różnych grup mieszkańców a także praca z rodzinami dysfunkcyjnymi w oparciu o pracę animatorów lokalnych (pracujących także w terenie) oraz trenerów. Konieczne jest także lepsze dotarcie z ofertą świetlicy do mieszkańców obszaru, szczególnie do rodzin dysfunkcyjnych.
Program Mikrowsparcia Inicjatyw Sąsiedzkich	Program Mikrowsparcia Inicjatyw Sąsiedzkich powinien być uruchomiony we wszystkich obszarach rewitalizacji. Zakłada wsparcie finansowe na działania animacyjno-artystyczne na podwórkach. Celem programu jest budowanie sieci wzajemnego wsparcia oraz aktywizacja i integracja mieszkańców. Program będzie realizowany w formie otwartego całorocznego naboru wniosków na granty finansowe na inicjatywy mieszkańców i współdziałanie sąsiedzkie. Wnioski powinny być składane przez grupy nieformalne mieszkańców, a w przypadku złożenia wniosków przez organizację pozarządową wniosek powinien być poparty podpisem minimum 10 mieszkańców wspólnoty mieszkaniowej lub podwórka, którego dotyczy wniosek. Świetlica prowadzona przez Regionalne Centrum Kultury przy ul. Jedności Narodowej 42 powinna być operatorem programu w Obszarze Zachodnim - informować mieszkańców o programie, pomagać w pisaniu i składaniu wniosków oraz w realizacji działań.
Program Moje Podwórko	Program zakłada dofinansowanie tworzenia miejsc rekreacji i wypoczynku np. wymianę nawierzchni, elementy małej architektury, nasadzenia zieleni, stojaki, wiaty na rowery, stworzenie ogródków, przedogródków itp. we wszystkich podobszarach rewitalizacji. Dofinansowanie będą mogły otrzymać wspólnoty i spółdzielnie

	mieszkaniowe (po konsultacjach z mieszkańcami i podjęciu uchwały), a także osoby prywatne np. właściciele kamienic, w których np. 70 % stanowią lokale mieszkaniowe i pomysł został skonsultowany z mieszkańcami. Podobne programy od wielu lat funkcjonują w wielu miastach m.in. Toruniu (Moje Podorówko), Szczecinie (Zielone Podwórko). Zasady programu należy wypracować w sposób partycypacyjny z interesariuszami.
--	---

POTRZEBY WYBRANYCH GRUP INTERESARIUSZY

W tej części raportu zebrane zostały dane, o charakterze ogólnym, związane z potrzebami konkretnych grup mieszkańców, które najczęściej nie dotyczą bezpośrednio poszczególnych obszarów rewitalizacji Kołobrzegu. Wskazują jednak na pewne uniwersalne potrzeby, które powinny być realizowane w odniesieniu do planowanych działań w obszarach rewitalizacji.

Zebrane dane pochodzą przede wszystkim z warsztatów oraz wywiadów grupowych.

DZIECI I MŁODZIEŻ

Młodzież biorąca udział w partycypacyjnym procesie diagnozy obszaru rewitalizacji stanowiła około 15% osób uczestniczących w badaniu ankietowym (3,5% osób w wieku poniżej 18 lat oraz 12,3% osób do 25 lat), uczestniczyli także w warsztatach diagnostycznych.

Ta część raportu stanowi podsumowanie wyników zebranych za pomocą tych narzędzi diagnostyczno-konsultacyjnych.

Zdjęcie 5. Warsztaty z uczniami gimnazjum

Młodzi mieszkańcy Kołobrzegu, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym wskazując problemy związane z funkcjonowaniem obszarów rewitalizacji zauważają kwestie wpływające na ogólny poziom życia mieszkańców. Dla najmłodszych badanych (do 18 roku życia) najważniejsze problemy obszarów rewitalizacji to: hałas w miejscu zamieszkania (8,1% odpowiedzi), zły stan techniczny i wygląd budynków (6,3% odpowiedzi), zaniedbanie podwórek i najbliższego otoczenia w miejscu zamieszkania (5,7% odpowiedzi) oraz brak inicjatyw i oferty spędzania czasu dla młodzieży, w tym miejsc spotkań dla mieszkańców (po 5,3% wskazań). Starsi mieszkańcy w przedziale wieku 19-25 lat biorący udział w badaniu ankietowym za najważniejsze problemy obszarów rewitalizacji wskazali: brak pracy (19,4% odpowiedzi), zaniedbanie podwórek i najbliższego otoczenia w miejscu zamieszkania (15,9% odpowiedzi), zły stan infrastruktury drogowej (15,3% wskazań), brak inicjatyw i oferty spędzania czasu dla młodzieży i miejsc spotkań dla mieszkańców (odpowiednio 14,9% i 12% wskazań), a także zły stan techniczny i wygląd budynków (12,7% odpowiedzi) oraz zanieczyszczenie powietrza (12,5%).

Z kolei za najpilniejsze potrzeby zmian w obszarach rewitalizacji młodzi mieszkańcy uznają: zadbanie o czystość i estetykę okolicy (33% wskazań na najpilniejszą potrzebę) oraz zwiększenie dostępu do usług publicznych i administracyjnych tj. szkoły, urzędy, ośrodki zdrowia (16,7% wskazań na najpilniejszą potrzebę), w dalszej kolejności znajdują się odpowiedzi wskazujące potrzeby związane z utworzeniem miejsc spotkań dla mieszkańców oraz ofertą spędzania czasu dla młodzieży. Z kolei starsza młodzież (19-25 lat) w badaniu ankietowym za najpilniejsze do rozwiązania potrzeby uznała: zadbanie o czystość i estetykę okolicy (52,4% wskazań na najpilniejszą potrzebę), zwiększenie liczby podstawowych sklepów i usług (30% wskazań na najpilniejszą potrzebę), prowadzenie inicjatyw i oferty spędzania czasu dla młodzieży (27,1% odpowiedzi na najpilniejszą potrzebę). W dalszej kolejności jako działania, które należy podjąć pojawiły się wskazania na: poprawę warunków mieszkaniowych, zwiększenie dostępu do komunikacji miejskiej, tworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców i oferty spędzania czasu dla różnych grup.

Bardziej szczegółowych informacji w zakresie potrzeb młodych mieszkańców Kołobrzegu dostarczają wyniki warsztatów przeprowadzonych z uczniami w wybranych klasach jednej ze szkół podstawowych, gimnazjum oraz liceum w Kołobrzegu.

Kwestią ważną dla młodych mieszkańców Kołobrzegu jest rozwój pozalekcyjny i miejsca aktywności. Rozmowy dotyczące miejsc, które mogą rozwijać pasje i zainteresowania pozalekcyjne skupiały się głównie wokół Regionalnego Centrum Kultury oraz Ogniska Pracy Pozaszkolnej. Te instytucje uznawane były przez uczestniczących w warsztatach uczniów za istotne i ważne, jednakże wymagające działań podnoszących jakość świadczonych usług. Regionalne Centrum Kultury mogłoby i powinno przygotować lepszą ofertę dla młodzieży oraz lepiej wykorzystać przestrzeń budynku. Uczniowie proponują dopasowanie repertuaru RCKu do potrzeb młodzieży poprzez tworzenie go w sposób

partycypacyjny, z udziałem samych zainteresowanych. Kolejna instytucja, która pojawia się w dyskusjach to Ognisko Pracy Pozaszkolnej (przy ulicy Mazowieckiej). Instytucja jest jednostką powiatową świadczącą usługi dla młodzieży. Ognisko posiada ofertę wydarzeń, zajęć i sekcji. Choć działalność OPP oceniana jest raczej pozytywnie, to według uczestników warsztatów należy zaplanować działania podnoszące jakość usług tej jednostki. Proponowane przez młodzież usprawnienia i propozycje działań to: wymiana parkietów, zakup niezbędnego sprzętu sportowego oraz większa dbałość o czystość w obiekcie. Według młodzieży istotne jest też prowadzenie działań promocyjnych, których celem byłoby przyciągnięcie nowych uczestników zajęć. W rekrutacji nowych odbiorców OPP może pomóc organizacja otwartych treningów i imprez okolicznościowych. Młodzież proponuje też działania mające poprawić kondycję finansową jednostki poprzez nawiązanie współpracy z kołobrzeskim biznesem w celu pozyskania sponsorów, czy aktywne pozyskiwanie środków w ramach środków krajowych czy europejskich. Uczestnicy warsztatów proponują także rozważenie wprowadzenia częściowych opłat za zajęcia.

Kolejną poruszaną podczas warsztatów kwestią było spędzanie czasu wolnego. Według uczestników warsztatów kołobrzeska młodzież ma bardzo niewiele miejsc, w których mogłaby się spotkać, posłuchać muzyki, skorzystać z internetu. Funkcji takich nie pełnią komercyjne puby czy kluby, bowiem są w nich ograniczenia wiekowe. Obecnie miejscem, z którego najczęściej korzystają młodzi ludzie jest MacDonald. Z dyskusji wybrzmiewa, choć nie wprost, potrzeba uruchomienia osiedlowych klubów/świetlic młodzieżowych, w których młodzież mogłaby się spotykać, spędzać czas, ale także rozwijać swoje pasje i zainteresowania. Na potrzebę organizacji czasu wolnego młodzieży zwróciły też uwagę respondentki wywiadu grupowego o tematyce społeczno-przestrzennej. Potwierdziły, że młodzież obecnie spotyka się na dworcu kolejowym, w McDonalddie, na schodach przy moło lub na scenie letniej Regionalnego Centrum Kultury (gdy nie ma koncertów). Spotykają się tam ponieważ mają gdzie usiąść i wiedzą, że nikt ich stamtąd nie wygoni. Uczestniczki spotkania podkreślały, że ich zdaniem na osiedlach brakuje świetlic, które faktycznie angażowałyby młodych ludzi, miałyby ofertę, która zainteresowałaby młodzież. Jedna z badanych przywołała pomysł Młodzieżowej Rady Gminy, która zaproponowała, aby ADA BAR – kawiarnia przy Ratuszu była prowadzona przez Regionalne Centrum Kultury i pozostawiła swój dotychczasowy charakter otwartości dla młodzieży.

W rozmowach z uczniami o czasie pozaszkolnym często przywoływane było także Kino Wybrzeże, które zdaniem młodzieży świadczy usługi na niskim poziomie, niespełniającym już dzisiejszych standardów jakościowych. Chodzi głównie o zaniedbaną przestrzeń, wyposażenie i jakość świadczonych usług dodatkowych. Uczniowie negatywnie wypowiadają się także o samym repertuarze, który według nich jest mało zróżnicowany. Rozwiązaniem proponowanym przez młodzież jest modernizacja istniejącego bądź też budowa nowego kompleksu kinowego. Potrzeby dostępu do wydarzeń filmowych można

zabezpieczyć także organizując pokazy filmowe w ramach letniego kina plenerowego. Pokazy mogłyby odbywać się w różnych częściach miasta. Byłaby to możliwość urozmaicenia oferty Kina Wybrzeże.

Trzeci obszar problemowy, który został poruszony podczas warsztatów z uczniami związany jest z bezpieczeństwem. Dzieci i młodzież zasadniczo czują się bezpiecznie w Kołobrzegu, jest jednak kilka miejsc, które wymagają uwagi. Obszary, które zostały określone jako niebezpieczne, to okolice ulicy Rybackiej (w okolicy budynków socjalnych) oraz „trzynasta dzielnica” (byłe tereny powojkowe). Młodzi ludzie opisują je, jako takie, w których mogą zostać zaczepieni i okradzeni, w których pije się alkohol i zażywa narkotyki. Opinia o tych miejscach nie zawsze wynika z własnych doświadczeń młodych ludzi, jest jednak powszechna. Planując działania rewitalizacyjne w tych obszarach należy zadbać nie tylko o rozwiązywanie problemów społecznych, ale także o prawidłową kampanię informacyjną o działaniach tam podjętych i ich pozytywnych rezultatach, co może wpłynąć na poprawę wizerunku tych części obszarów rewitalizacji.

W rozmowach z dziećmi ze Szkoły Podstawowej nr 8 pojawił się także kolejny niebezpieczny punkt na mapie Kołobrzegu. Są to pobliskie bloki w okolicy szkoły. Dzieci wspominają o starszym mężczyźnie obnażającym się i zaczepiającym dzieci. Problem ten został zgłoszony nauczycielom i dyrekcji szkoły, jednak nie został rozwiązany, sami uczniowie nie wiedzą, jakie działania zostały podjęte by mogły czuć się bezpiecznie. Należy podjąć działania wyjaśniające, ale także działania informacyjne i edukacyjne skierowane do uczniów i rodziców dotyczące tego, jak postępować w trudnych i niebezpiecznych sytuacjach.

Kolejną grupą problemów były te związane z przestrzeniami publicznymi. W dyskusji z uczniami pojawiają się problemy dotyczące przestrzeni osiedlowych, ale także ogólnomiejskich, jak Dworzec PKS. Zły stan techniczny dworca, a także organizacja przestrzeni na jego terenie zostały wskazane jako istotny, także wizerunkowy problem do rozwiązania. Uczniowie wspominają o złym stanie technicznym ogólnym brudzie i nieładzie, złym stanie toalet w tym miejscu. Wspominają także o kwestiach związanych osobami, które piją alkohol i „przesiadują” na terenie PKS i w jego okolicy. To problem ważny szczególnie dla uczniów klas licealnych i gimnazjalnych ponieważ często korzystają oni z PKS-u dojeżdżając do szkół w Kołobrzegu. Traktują tę przestrzeń jako złą wizytówkę Kołobrzegu i uważają, że miasto powinno zadbać o nią w szczególny sposób.

Kolejnym problemem zauważonym przez uczestników warsztatów jest stan techniczny amfiteatru. Uczniowie opowiadają o jego złym stanie technicznym, ale też o niewystarczającej i niskiej jakości wydarzeń dedykowanych młodzieży.

Wątki dotyczące problemów przestrzeni zielonych skupiają się głównie na zbyt małej liczbie kwitnących drzew w śródmieściu i wzdłuż Parsęty oraz na zaniedbanym terenie parku imienia Aleksandra Fredry, znajdującym się poza obszarem rewitalizacji, ale istotnym dla mieszkańców i turystów. Kolejny problem

przestrzennym (także podnoszonym przez inne badane grupy) jest liczba miejsc do siedzenia, szczególnie w obszarze Śródmieścia. Młodzież opowiadała o „znikających” ławkach w miejscach, w których przesiadują osoby bezdomne lub spożywające alkohol. Słusznie zauważają, że likwidacja ławek nie rozwiązuje problemu, a tylko go maskuje, jednocześnie ogranicza mieszkańcom i turystom możliwości odpoczynku w mieście. W dyskusji o braku zagospodarowania lokalnych/osiedlowych przestrzeni wybrzmiewa niezagospodarowany teren w okolicy Straży Pożarnej na terenach powojkowych, czy odstrasający teren okolicy placu zabaw przy ulicy Jedności Narodowej.

SENIORZY

Seniorzy biorący udział w partycypacyjnym procesie diagnozy obszaru rewitalizacji stanowili blisko 20% osób uczestniczących w badaniu ankietowym (11,7% osób w wieku 56-65 lat oraz 8,8% osób w wieku powyżej 65 lat), uczestniczyli także w warsztatach diagnostycznych.

Ta część raportu stanowi podsumowanie wyników zebranych za pomocą tych narzędzi diagnostyczno-konsultacyjnych.

Zdjęcie 6. Warsztaty z seniorami

Seniorzy uczestniczący w badaniu ankietowym wskazują na różnego rodzaju problemy w obszarach rewitalizacji Kołobrzegu. Osoby w wieku 56-65 lat za najważniejsze problemy uznały: słaby dostęp do usług publicznych i administracyjnych (30% wskazań), duże zanieczyszczenie powietrza (29,2% wskazań), niedostateczną ilość zieleni (25% odpowiedzi), słaby dostęp do komunikacji publicznej (20% odpowiedzi), hałas w miejscu zamieszkania (21,6% odpowiedzi) oraz brak integracji i wspólnego spędzania czasu przez mieszkańców (21,2% wskazań) i występowanie barier architektonicznych w przestrzeni (19% odpowiedzi). Z kolei starsi seniorzy, powyżej 65 lat za najważniejsze problemy uznali: słaby dostęp do komunikacji publicznej (20% odpowiedzi), brak inicjatyw i oferty spędzania czasu dla seniorów (17,6% odpowiedzi), niskie zaangażowanie społeczne mieszkańców (16,4% wskazań) i brak liderów społecznych angażujących innych do działania (15,3% wskazań) oraz słaby dostęp do usług publicznych i administracyjnych (15% wskazań).

Problemy te zostały również wskazane i uszczegółowione przez seniorów w trakcie przeprowadzonych warsztatów.

Istotnym problemem poruszonym przez seniorów i seniorki podczas warsztatów są bariery architektoniczne w przestrzeni publicznej. Utrudniona dostępność niektórych miejsc publicznych, w tym bulwarów oraz rozwiązania niedostosowane do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych np. wysokie krawężniki, niewielka liczba niekomercyjnych miejsc do siedzenia czy wąskie przejścia dla pieszych w Śródmieściu obniżają jakość poruszania się pieszych oraz poczucie bezpieczeństwa.

Duża grupa seniorów przemieszcza się po mieście rowerem. Jednak ścieżki i drogi rowerowe nie tworzą spójnej sieci, szczególnie w centralnej części miasta. Powoduje to częste konflikty pomiędzy rowerzystami, pieszymi i kierowcami samochodów, co zwiększa ryzyko wypadków i zmniejsza komfort poruszania się rowerem po Kołobrzegu.

Komunikacja publiczna jest niedostosowana do potrzeb wielu użytkowników. Seniorzy zwracali uwagę na niską częstotliwość wieczornych/nocnych połączeń autobusowych z centrum na osiedla Ogrody, Zieleniewo Radzikowo, Podczele.

Niezwykle ważnym problemem dla tej grupy społecznej jest również niewydolność komunikacyjna obszaru śródmiejskiego. Natężenie ruchu samochodowego jest bardzo duże. Utrudnia to poruszanie się pieszym, spacerowanie, generuje hałas, zanieczyszczenia powietrze i stwarza sytuacje niebezpieczne. Występują problemy z miejscami postojowymi dla samochodów mieszkańców Kołobrzegu i przyjezdnych, szczególnie w okresie sezonu turystycznego.

Seniorzy i seniorki zwracali także uwagę na niewykorzystany potencjał i brak wystarczającego zagospodarowania terenów nad rzeką Parsętą. Brakuje dobrych miejsc do siedzenia, odpoczynku,

aktywnego spędzania czasu, miejsca spotkań z przyjaciółmi, rodziną czy miejsca do zabawy z wnukami. Zieleń w Kołobrzegu wymaga lepszego zarządzania i spójnej polityki. Wiele z obecnych terenów zielonych jest zaniedbanych, szczególnie obszary poza ścisłym centrum, gdzie nie docierają turyści. Budynki mieszkalne, w szczególności stare budownictwo nie są dostosowane do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Brakuje wind czy podjazdów do klatek schodowych. W Kołobrzegu brakuje wielofunkcyjnego miejsca spotkań, gdzie seniorzy mogliby czuć się swobodnie i spędzać czas, bawić się, spotykać ze znajomymi, tańczyć czy korzystać z niedrogich usług gastronomicznych. Funkcje te częściowo pełnią Miejska Biblioteka przy ulicy Frankowskiego, w której seniorzy mają swoje miejsce, a także Klub Seniora przy ulicy Okopowej. Jednak miejsca te nie spełniają wszystkich oczekiwanych potrzeb, oferta Biblioteki w zakresie spędzania wolnego czasu także w pełni nie odpowiada na potrzeby seniorów.

Seniorzy i seniorki mówili także o utrudnionym dostępie do informacji o wydarzeniach w Kołobrzegu, w tym tych dla ich grupy. Dowiadują się o nich za późno lub nie dowiadują się wcale.

Istotnym problemem w tej grupie społecznej jest niski poziom aktywności. Istnieje duża grupa seniorów, którzy nie uczestniczą w życiu kulturalnym i społecznym, nie podtrzymują relacji z otoczeniem, nie korzystają z oferty instytucji świadczących dla nich usługi. Jednocześnie seniorzy zwracali uwagę na problem zbyt małej liczby instytucji i organizacji działających na rzecz seniorów, czy tworzonych przez seniorów oraz niewystarczające nakłady na działające instytucje.

Ważną sprawą jest także wysoka granica wiekowa uprawniająca do darmowych podróży komunikacją publiczną. Na podstawie uchwały Rady Miasta do darmowych przejazdów uprawnione są osoby, które skończyły 70 lat. Koszty poruszania się miejską komunikacją są dla większości seniorów na tyle wysokie, iż mogą wpływać na ich obniżoną aktywność i mobilność, a tym samym są barierą uczestnictwa w kulturze, edukacji i działaniach społecznych.

Seniorzy zwracają uwagę także na niedostępność usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych dla mieszkańców Kołobrzegu świadczonych przez uzdrowiska. Kołobrzeg jest miastem uzdrowiskowym, jednak z większości z tych usług korzystają klienci zewnętrzeni.

POTRZEBY I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

Seniorzy biorący udział w badaniu wskazali na kilka kluczowych działań, które należy podjąć w pierwszej kolejności, aby seniorom w obszarach rewitalizacji żyło się lepiej. Ankietowani w wieku 56-65 lat wskazali na konieczność likwidacji barier architektonicznych w przestrzeni, zwiększenie dostępu do podstawowych sklepów i usług oraz usług publicznych i administracyjnych, a także potrzebę tworzenia miejsc spotkań dla mieszkańców (każda kategoria po 20% wskazań jako najpilniejsze

działanie). Ważna jest też dla tej grupy poprawa bezpieczeństwa (18,5% wskazań jako najpilniejsze działanie), wsparcie i opieka dla osób starszych (17,9% wskazań na najpilniejszą potrzebę) oraz prowadzenie działań i inicjatyw dla seniorów (17% wskazań na najpilniejszą potrzebę). Starsi seniorzy, powyżej 65 lat, wskazują na konieczność zwiększenie dostępu do podstawowych sklepów i usług (20% wskazań na najpilniejszą potrzebę), zmniejszenie uciążliwości związanych z hałasem (25% wskazań na najpilniejszą potrzebę), poprawę stanu technicznego i wylądu budynków oraz warunków mieszkaniowych (odpowiednio 18,9% i 15,4% wskazań na najpilniejszą potrzebę). Ważna jest też dla nich poprawa czystości powietrza (14,3% wskazań na najpilniejszą potrzebę), infrastruktury drogowej (14,3% wskazań na najpilniejszą potrzebę), likwidacja barier w przestrzeni publicznej (12,5% wskazań na najpilniejszą potrzebę), oraz wsparcie i opieka dla osób starszych (12,8% wskazań na najpilniejszą potrzebę)

Zebrane podczas badania ankietowego oraz podczas warsztatów potrzeby seniorów wskazują, że należy przeprowadzić szczegółowy audyt przestrzeni publicznej pod kątem dostępności dla osób starszych, w tym niepełnosprawnych. W oparciu o jego wyniki zaplanować rozwiązania zidentyfikowanych problemów m.in. zmianę wysokości krawężników, montaż sygnalizacji świetlnej, poprawę przepustowości przejść dla pieszych, poszerzenie ciągów pieszych, budowę kładek dla pieszych np. kładki łączącej ulicę Katedralną i Szpitalną czy spowolnienie lub ograniczenie ruchu samochodowego na niektórych ulicach.

Seniorzy i seniorki potrzebują także większej dostępności komunikacji publicznej, zwiększenia częstotliwości kursowania autobusów w godzinach późno wieczornych m.in. na liniach 2, 8, 1.

Zdaniem seniorów uporządkowania wymaga polityka mobilności, w tym parkingowa i rowerowa. Warto rozważyć wprowadzenie odrębnych stref parkowania dla mieszkańców i turystów np. oznaczonych kolorowymi pasami oraz zabezpieczenie parkingów zbiorczych, np. podziemnych. Przeanalizować należy także zamknięcie części ulic w Śródmieściu lub ograniczenie i uspokojenie ruchu poprzez tworzenie woonerfów. Drogi rowerowe powinny tworzyć spójną sieć, a rowerzyści mieć większy niż obecnie dostęp do podstawowych stacji naprawy rowerów. Wszystkie rozwiązania powinny zostać poprzedzone szczegółowymi analizami i przygotowane wspólnie z mieszkańcami.

W przestrzeni publicznej, blisko miejsca zamieszkania, na terenach zielonych oraz wzdłuż rzeki Parsęty powinna pojawić się infrastruktura do aktywnego spędzania czasu – siłownie zewnętrzne. Urządzenia muszą być dostosowane do potrzeb i możliwości fizycznych osób starszych lub osób z dysfunkcjami i ograniczeniami ruchowymi. Z uwagi na niski poziom i dostępność opieki zdrowotnej seniorzy korzystają z tych urządzeń np. w ramach rehabilitacji po złamaniach kończyn czy operacjach układu ruchowego. W związku z tym, należy wesprzeć ćwiczących seniorów poprzez zapewnienie dyżurów

trenera, rehabilitanta np. przez współpracę z organizacjami senioralnymi lub instytucjami działającymi na rzecz seniorów.

W Kołobrzegu należy utworzyć stanowisko ogrodnika miejskiego, który zarządzałby terenami zielonymi, sprawował opiekę nad zielenią wysoką, tworzył zieleńce, parki kieszonkowe w obrębie osiedli z uwzględnieniem potrzeb użytkowników.

Tereny wzdłuż rzeki Parsęty to zdaniem starszych mieszkańców Kołobrzegu bardzo dobre miejsce do odpoczynku i spacerowania. Warto zadbać o wygodniejsze miejsca do siedzenia, odpoczynku, wprowadzenie zieleni wysokiej oraz estetykę otoczenia. Dużo emocji wzbudza wśród seniorów Park im. generała Jana Henryka Dąbrowskiego, który w opinii seniorów ma ubogą, niedostosowaną infrastrukturę uniemożliwiająca odpoczynek i aktywność fizyczną (infrastruktura do ćwiczeń ruchowych). Zdaniem seniorów i seniorek park nie ma „ducha”, chroni się w nim historię, nie dba się o ludzi. Ponadto jest to miejsce niebezpiecznym w porze wieczornej z powodu osób spożywających alkohol i niewystarczającego oświetlenia.

Seniorzy potrzebują miejsca do spotykania się ze znajomymi, wspólnego spędzania czasu w sposób nieformalny, a także edukacji i rozwijania zainteresowań. Miejsce to powinno być zlokalizowane poza pasem uzdrowskim z uwagi na obecność turystów i kuracjuszy oraz ograniczenia, co do wieczornych wydarzeń. Jednocześnie warto rozwijać ofertę edukacyjną i kulturalną dla seniorów w Miejskiej Bibliotece. Należy zadbać, aby z infrastruktury i oferowanych działań korzystali także nieaktywni seniorzy np. przez stworzenie sieci osiedlowych animatorów seniorów, których zadaniem będzie włączanie, angażowanie seniorów, którzy pozostają w domach.

Dostęp do informacji o wydarzeniach dla seniorów powinien zapewniać internetowy serwis miejski oraz aplikacja na telefon np. dotychczasowa strona poświęcona Kołobrzesckiej Karcie Seniora seniorzy.kolobrzeg.eu. Informacje w systemie powinny pochodzić m.in. z instytucji kultury i sportu (miejskich i komercyjnych), instytucji i organizacji edukacyjnych, społecznych, rehabilitacyjnych. Klienci serwisu powinni mieć możliwość zgłaszania wydarzeń organizowanych przez siebie.

Warto rozważyć obniżenie wieku uprawniającego do bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską, podobnie jak w innych miastach np. w Toruniu, Bydgoszczy, Grudziądzu wiek uprawniający do bezpłatnych podróży to 65 lat. W Krakowie, Poznaniu uruchomione zostały też pilotażowe programy „Taksówka dla seniora” pozwalające na skorzystanie z darmowej taksówki na potrzeby wizyt w urzędzie, przychodzi czy szpitalu.

Seniorzy mocno podkreślają potrzebę udostępnienia oferty uzdrowskiej dla starszych mieszkańców Kołobrzegu np. przez uruchomienie miejskiego programu wspierającego korzystanie z usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych, połączenie go z Kołobrzeską Kartą Seniora.

Na potrzeby seniorów zwróciły także uwagę respondentki wywiadu grupowego o tematyce społeczno-przestrzennej. Uczestniczki spotkania podkreślały, że w zakresie spędzania czasu wolnego dla osób starszych oferta jest dostępna: działa Uniwersytet Trzeciego Wieku, lokalne organizacje oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej organizują liczne warsztaty i inne działania, przy spółdzielniach mieszkaniowych często działają kluby seniora (na przykład na Lęborskim). Respondentki podkreślały jednak, że nie jest łatwo zaangażować seniorów do działania. Należy rozwinąć także kwestie związane z opieką nad osobami starszymi, jest to problem, który dotyczy całego miasta.

PRZEDSIĘBIORCY

Przedsiębiorcy biorący udział w partycypacyjnym procesie diagnozy obszaru rewitalizacji stanowili 9,4% osób uczestniczących w badaniu ankietowym (16 osób), uczestniczyli także w wywiadzie grupowym o tematyce gospodarczo-przestrzennej.

Ta część raportu stanowi podsumowanie wyników zebranych głównie podczas wywiadu grupowego.

Zdjęcie 7. Wywiad grupowy o tematyce gospodarczo-przestrzennej

Kołobrzescy przedsiębiorcy jednoznacznie wskazują Obszar Śródmiejski, jako ten, w którym koncentrują się usługi i sklepy dla mieszkańców i turystów. Jest to też obszar o największej dynamice rozwoju biznesu w Kołobrzegu. Przedsiębiorcy widzą duży potencjał do rozwoju biznesu w zagospodarowaniu terenów Wyspy Solnej oraz bulwarów nad Parsętą. Tutaj powinny pojawić się strefy wypoczynku i rekreacji, a wraz z nimi drobna gastronomia.

Badani podkreślali, że w mieście właściwie nie ma zakładów przemysłowych. Jest to pewien problem, ponieważ nie wszyscy mieszkańcy chcą i mają predyspozycje do tego, aby pracować w usługach. Przedsiębiorcy zauważają, że produkcja o spokojnym charakterze również w Kołobrzegu jest potrzebna. Zdaniem osób prowadzących działalność gospodarczą w Kołobrzegu, bądź jakoś związanych z branżą, miasto powinno lokować tereny inwestycyjne w południowej części miasta, a najlepiej poza miastem: wzdłuż drogi krajowej S6 oraz zawierać sojusze z południowymi gminami i tam tworzyć tereny przemysłowe. Podkreślali, że konieczny jest do tego rozwój infrastruktury. Pojawiła się także propozycja, aby uzupełniającym kierunkiem rozwoju rynku pracy w Kołobrzegu były usługi księgowe i informatyczne.

Badani nie wskazali na zanik jakiegś dominującej branży, podkreślają jednak, że zauważalnie zmniejsza się liczba usług rzemieślniczych (dotyczy to Śródmieścia, ponieważ tutaj tych usług jest najwięcej, jednak jest to problem dla całego miasta).

Przedsiębiorcy potwierdzają dane statystyczne, które wskazują na niski poziom bezrobocia w mieście. Podkreślają, że nie ma problemu pracy, jest problem z pracownikami. Wskazują, że dość trudno jest znaleźć pracowników, szczególnie w branżach specjalistycznych. Przedsiębiorcy podkreślają, że pracownicy nie są wykwalifikowani. Dotyczy to zarówno osób pracujących np. w usługach gastronomicznych, które nie zawsze dobrze mówią w języku niemieckim (a jest to koniecznością), jak i osób z wykształceniem zawodowym. Uczestnicy podkreślają, że w Kołobrzegu najbardziej brakuje inżynierów i fachowców, a także osób z wykształceniem morskim. Zwracają uwagę, że jeżeli młodzi ludzie wyjeżdżają kształcić się poza miasto, to zazwyczaj nie wracają. Miasto nie stwarza odpowiednich perspektyw rozwoju ani atrakcyjnych miejsc pracy. Jeden z przedsiębiorców zwrócił uwagę na niski poziom nauczania szkoły zawodowej oraz niski poziom współpracy szkoły z firmami czy przedsiębiorcami, np. szkoła nie konsultuje terminów wysyłania uczniów na staże czy praktyki.

Przedsiębiorcy uczestniczący w procesie konsultacji zwracali uwagę, że nigdy nie było całościowej wizji rozwoju miasta poza tym, że powinno rozwijać się w stronę turystyki. Badani podkreślają, że Kołobrzeg nie ma także wizji rozwoju miasta jako uzdrowiska. Przedsiębiorcy uważają, że turystyczno-uzdrowiskowy kierunek rozwoju miasta jest słuszny, jednak należy pamiętać także o rozwoju

pozostałych części miasta i o potrzebach mieszkańców. Zauważają, że Kołobrzeg od lat zarabia na turystach, jednak ich obecność jest coraz bardziej uciążliwa dla mieszkańców.

Osoby prowadzące działalność gospodarczą w Kołobrzegu zwracają także uwagę na wygląd miasta, zdaniem jednego z nich Kołobrzeg jest jednym z brzydszych miast w Europie i Polsce. Przedsiębiorcy wskazują, że wizerunek miasta, szczególnie części uzdrowskiej i centralnej jest bardzo istotny i wpływa na postrzeganie miasta przez turystów, a także przez samych mieszkańców. Zdaniem badanych szczególnie w Śródmieściu panuje chaotyczne zagospodarowanie. Ogromnym problemem jest też dostęp do miejsc parkingowych.

Przedsiębiorcy wskazują także, że problemem rozwoju zrównoważonej turystyki w mieście, opartej o solidne podstawy lokalnej przedsiębiorczości jest rozszerzająca się szara strefa. Podkreślają, że w mieście powstaje coraz więcej sezonowych punktów handlowych, które często działają nie do końca w sposób legalny i przez to stwarzają konkurencję całorocznemu biznesowi.

Przedsiębiorcy wskazują także na niski poziom współpracy samorządu z lokalnym biznesem. Objawia się to przez chociażby brak spotkań i dyskusji z przedsiębiorcami czy brakiem funkcjonowania komórki w Urzędzie Miasta Kołobrzeg odpowiedzialnej za współpracę z przedsiębiorcami. Podkreślają także, że wewnętrzne procedury dotyczące chociażby zajęcia pasa ruchu drogowego nie są łatwe i nie zachęcają do podejmowania jakichkolwiek działań. Również zapisy w zamówieniach publicznych czy przetargach, które rozpisuje lokalny samorząd nie zawierają zapisów, które pozwalałyby w równym stopniu konkurować lokalnym przedsiębiorstwom.

REKOMENDOWANE KIERUNKI ZMIAN I PRZEDSIĘWZIĘĆ

Jedną z podstawowych kwestii jest wykorzystanie potencjału lokalnego biznesu nie tylko w obszarze zatrudnienia i rozwoju lokalnej gospodarki, ale także kształtowania wizji jej rozwoju. Dla wzmocnienia tego potencjału konieczne jest stworzenie mechanizmów współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami: wytyczenie osoby odpowiedzialnej za kwestie związane z przedsiębiorczością w Urzędzie Miasta, organizowanie spotkań dyskusyjnych z przedsiębiorcami na wybrane tematy, angażowanie lokalnych przedsiębiorców do podejmowania aktywnych działań czy wreszcie stworzenie i realizacja lokalnego programu rozwoju przedsiębiorczości.

Kolejną kwestią, która mocno wybrzmiała w trakcie wywiadu jest zapotrzebowanie na budowanie miejsc pracy w obszarach innych niż usługi oraz poszukiwanie miejsc pracy przez młodych mieszkańców poza miastem. Konieczne jest wzmocnienie potencjału młodych mieszkańców Kołobrzegu jako przyszłych pracowników oraz stworzenie im atrakcyjnych warunków pracy. Poza strategicznymi działaniami, których podjęcie powinien rozważyć lokalny samorząd, polegającymi na stworzeniu atrakcyjnej strefy inwestycyjnej na terenach podmiejskich dla cichego przemysłu lub zachęceniu

korporacji zajmujących się nowoczesnymi technologiami do ulokowania się w Kołobrzegu należy rozważyć także podjęcie działań w mniejszej skali. Wartościowe może okazać się zainicjowanie programów współpracy między szkołami zawodowymi i technicznymi a lokalnymi pracodawcami, w ramach których lokalni przedsiębiorcy również zaangażowani byłiby w kształcenie uczniów (poprzez np. programy staży i praktyk, stypendia, współpracę projektową) zyskując przy tym lepiej wykwalifikowanych przyszłych pracowników. Należy także zastanowić się nad rozwojem kompetencji i potencjału samych uczniów będących przyszłymi pracownikami lub lokalnymi przedsiębiorcami poprzez tworzenie lokalnych programów wsparcia dla pierwszych inicjatyw biznesowych (tzw. start up'ów) oraz rozbudowanych programów rozwijających przedsiębiorczość uczniów w szkołach opartych na działaniach projektowych i konkursowych.

Ponadto lokalny samorząd we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami powinien podjąć działania w zakresie wypracowania strategii funkcjonowania obszaru Śródmieścia i części uzdrowskiej miasta. Należy chociażby wypracować nowe zasady polityki parkingowej dla centrum miasta, wprowadzić standardy dotyczące wyglądu ogródków restauracyjnych, szyldów i reklam, stworzyć mikro-przestrzenie przyjazne dla pieszych w centrum miasta oraz infrastrukturę wypoczynkową i rekreacyjną z towarzyszącą małą gastronomią na bulwarach Parsęty.

POTENCJAŁ SPOŁECZNY MIESZKAŃCÓW KOŁOBRZEGU

W tej części raportu zwracamy uwagę na pozostałe kwestie, które wybrzmiały w trakcie partycypacyjnego procesu diagnozy obszaru rewitalizacji Kołobrzegu.

Jednym z zauważonych problemów jest niska aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców Kołobrzegu, także w obszarach rewitalizacji. Osoby biorące udział w procesie konsultacji zwracają uwagę, że tam, gdzie są wspólnoty mieszkaniowe, tam zauważa się większą aktywność mieszkańców, przedstawiciele wspólnot często przychodzą na spotkania rady dzielnicy, angażują się w działania. Również młodzi mieszkańcy nowych osiedli mieszkaniowych podejmują działania z własnej inicjatywy i organizują sąsiedzkie spotkania. Także mieszkańcy budynków powojсковych (przy ul. Mazowieckiej) są identyfikowani jako aktywni mieszkańcy, którzy regularnie organizują jakieś dzielnicowe spotkanie dla mieszkańców, pozyskują nawet na ich organizację środki zewnętrzne.

Mieszkańcy podkreślają, że w Kołobrzegu, w tym także w obszarach rewitalizacji brakuje przestrzeni i infrastruktury, która pozwalałaby w pierwszej kolejności na poznawanie się mieszkańców, budowanie relacji, które w dalszej kolejności mogłyby doprowadzić do podejmowania wspólnotowych działań. Deficyty związane z miejscem spotkań dla mieszkańców identyfikowane są w każdym z obszarów rewitalizacji i zostały opisane szczegółowo dla każdego z obszarów rewitalizacji. Osoby biorące udział

w procesie konsultacji podkreślały, że obecnie mieszkańcy nie kreują kultury spotykania się, nie stwarzają powodów, aby ze sobą rozmawiać. W rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i do spędzania czasu na osiedlach upatrują miejsc, gdzie mieszkańcy będą mogli się spotkać i nawiązać relacje. Wskazują, że rolą liderów społecznych i organizacji pozarządowych powinno być właśnie uczenie mieszkańców korzystania z dostępnej infrastruktury i możliwości działania, aktywizowanie mieszkańców.

Podczas wielu dyskusji z mieszkańcami mocno wybrzmiała kwestia dysproporcji między działaniami skierowanymi do mieszkańców i do turystów. Zdaniem mieszkańców Kołobrzeg nie jest miastem odpowiadającym na ich potrzeby, w odczuciu mieszkańców w pierwszej kolejności zaspokajane są potrzeby i oczekiwania turystów. Jedną z mieszanek uczestniczącą w wywiadzie grupowym o tematyce społeczno-przestrzennej podkreślała, że podział ten widoczny jest także na forum debaty publicznej w mediach internetowych, gdzie na przykład w komentarzach pod artykułami turyści podkreślają jak wszystko jest pięknie, a mieszkańcy wyraźnie się denerwują, że po raz kolejny podejmuje się działania skierowane do turystów.

Mieszkańcy zwracają także uwagę, że obecność turystów wpływa na nastawienie lokalnych handlarzy i usługodawców, co uderza w mieszkańców, ponieważ podnosi koszty codziennego życia w mieście.

Warto zwrócić także uwagę na słabość lokalnych organizacji pozarządowych, które realizują działania w ramach konkursów dla organizacji pozarządowych organizowanych przez Urząd Miasta Kołobrzeg, poza tym nie podejmują najczęściej innych aktywności. Są takie obszary konkursowe, do których organizacje w ogóle nie przystępują. Same organizacje nie proponują także nowych obszarów konkursowych. Wśród aktywnych organizacji, które biorą udział w debacie o mieście, uczestniczą w zespołach roboczych funkcjonujących przy Urzędzie Miasta Kołobrzeg czy innych ciałach społecznych wskazany został Projekt Kołobrzeg oraz Lokalna Organizacja Turystyczna, która ostatnio zajmowała się przygotowaniem strategii rozwoju miasta.

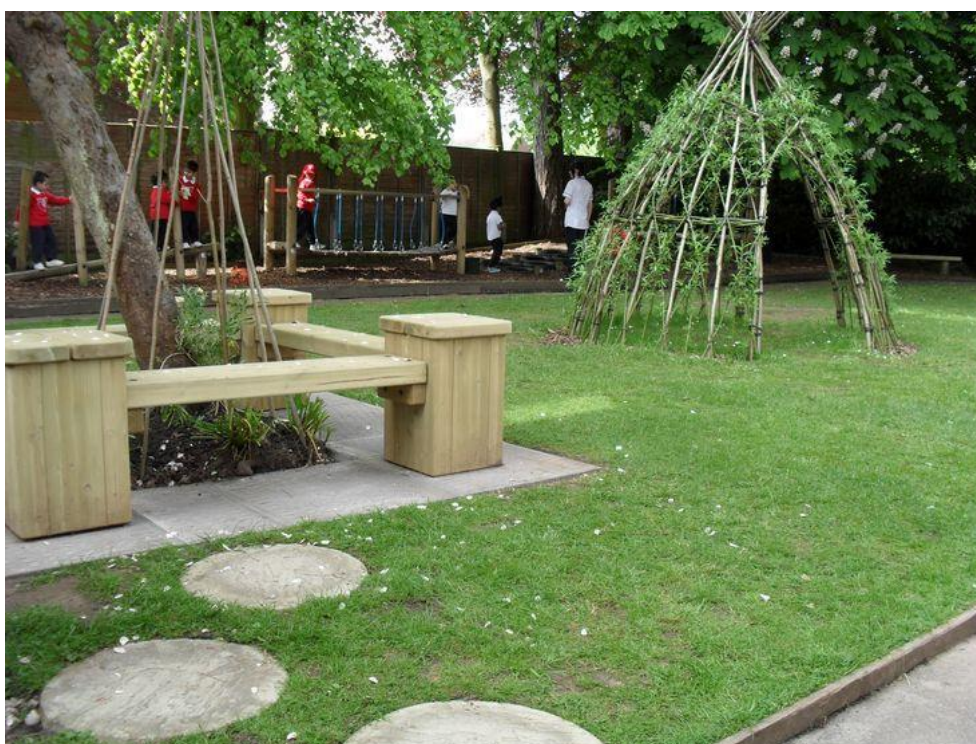
W trakcie dyskusji podczas wywiadu grupowego o tematyce społeczno-przestrzennej mocno wybrzmiała także kwestia nieudanej próby realizacji budżetu obywatelskiego. Jedną z respondentek wspomniła sytuację, jak w ramach budżetu, z którego miały powstać inwestycje i działania we wszystkich częściach miasta dopuszczono do sytuacji, w której zrealizowano inwestycję budowy Placu Trzech Pokoleń, która zabrała całość środków przeznaczonych na inwestycje z budżetu obywatelskiego. Od tego czasu każda rada dzielnicy otrzymuje swój budżet w wysokości 30 tysięcy złotych na działania inwestycyjne w obrębie dzielnicy. Respondentki podkreślały, że sama inicjatywa wprowadzenia budżetu obywatelskiego mocno zaangażowała mieszkańców w działania na rzecz najbliższego otoczenia, widać było, że ludzie interesują się swoją najbliższą okolicą. Sposób w jaki przeprowadzono procedurę budżetu obywatelskiego zdaniem badanych w pewien sposób „podciął mieszkańcom

skrzydła”. Jedna z badanych zauważa, że od momentu, kiedy rady dzielnic dysponują środkami na inwestycje osiedlowe nie wiadomo co się z tymi środkami dzieje. Kwestia ta jest istotna o tyle, że uczestniczkę spotkania podkreślają, iż nie wszystkie rady dzielnic są aktywne. Działające i współpracujące z mieszkańcami rady dzielnic to zdaniem badanych przede wszystkim Rada Dzielnic Lęborskie, Śródmiejskie, Ogrody. Są też takie rady dzielnic, które w ogóle nie wydrukują swoich środków, na przykład Rada Solne Zdroje.

Niektórzy mieszkańcy zwrócili również uwagę na potrzebę wsparcia najsłabszych mieszkańców obszarów rewitalizacji, osób z rodzin wykluczonych borykających się z problemami ubóstwa, przemocy, alkoholizmu. Niektórzy mieszkańcy zauważają konieczność bezpośredniej pracy z takimi rodzinami, inwestowanie szczególnie w dzieci, aby wyeliminować ryzyko powielania problemu wykluczenia społecznego. Skuteczne mogłyby tu być narzędzia oparte na bezpośredniej pracy mieszkańców z asystentami rodziny, trenerami, streetworkerami, pokazywanie i uczenie rodzin wspólnego spędzania czasu, pokazywanie odmiennych wzorców. Działania te można by oprzeć na działających w obszarach rewitalizacji świetlicach prowadzonych przez stowarzyszenia lub Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Z punktu widzenia przedstawionych w tej części raportu potrzeb społecznych mieszkańców Kołobrzegu, w tym mieszkańców obszarów rewitalizacji, należy pamiętać, aby podejmując działania rewitalizacyjne prowadzić je jednocześnie w kilku kierunkach: rozwinąć infrastrukturę do spędzania czasu wolnego i integracji mieszkańców, wzmocnić działające organizacje pozarządowe, rady dzielnic oraz świetlice osiedlowe, a także budować aktywność mieszkańców na przykład poprzez wprowadzenie mechanizmów minigrantów na działania osiedlowe, nie tyle infrastrukturalne, co raczej społeczno-kulturalne budujące relacje między mieszkańcami. Należy także podjąć działania bezpośredniej pracy animatorów społecznych, trenerów i streetworkerów z mieszkańcami, w miejscach ich zamieszkania.

1) Miejsca do siedzenia i spotykania się

Żywa altana z wierzby miejscem spotkań i integracji różnych grup mieszkańców.

REWITALIZACJA
KOŁOBRZEG

REWITALIZACJA
KOŁOBRZEG

REWITALIZACJA
KOŁOBRZEG

2) Miejsca zabaw dla dzieci

Plac zabaw dostosowany do potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym.

Urządzenia do zabawy dostosowane do potrzeb dzieci w wieku szkolnym. Źródło: Głowno.pl, Jaśminowo

3) Miejsca do aktywności i działań różnych grup mieszkańców

REWITALIZACJA
KOŁOBRZEG

REWITALIZACJA
KOŁOBRZEG

REWITALIZACJA
KOŁOBRZEG

Urządzenia do ćwiczeń i rekreacji na świeżym powietrzu.

4) Parki kieszonkowe

Parki kieszonkowe – zielona enklawa na terenach zabudowanych

5) Woonerf – ulica do mieszkania

Woonerf – odpowiednio zaprojektowana ulica, która zachowuje funkcję komunikacyjną, ale pierwszeństwo na niej mają piesi i rowerzyści.

4) Aranżacja przestrzeni

5) Pozostałe elementy funkcjonalne

REWITALIZACJA
KOŁOBRZEG

Źródła zdjęć:

- 1) Strona 93 – zdjęcia pochodzą ze strony <http://zywaarchitektura.pl/>
- 2) Strona 94 – zdjęcia pochodzą ze strony <https://pl.pinterest.com/havenkiers/benches/>,
<https://www.homedit.com/kajen-public-bench-by-thomas-bernstrand/>
- 3) Strona 95 - [https://pl.pinterest.com/search/pins/?q=hamaki%20in%20public%20spaces&rs=typed,](https://pl.pinterest.com/search/pins/?q=hamaki%20in%20public%20spaces&rs=typed,https://pl.pinterest.com/pin/451415562623702129/)
<https://pl.pinterest.com/pin/451415562623702129/>
- 4) Strona 96 – zdjęcia pochodzą ze strony <https://pl.pinterest.com/pin/377246906271505210>
- 5) Strona 97 - <https://pl.pinterest.com/pin/474003929510924458/>,
<https://pl.pinterest.com/pin/358458451568399172>
- 6) Strona 98 – zdjęcia pochodzą ze strony <http://krakow.pl/>
- 7) Strona 99 – zdjęcia pochodzą ze stron https://pl.pinterest.com/pps_placemaking/playgrounds/,
<https://www.glowno.pl/>
- 8) Strona 100 – zdjęcia pochodzą ze stron https://pl.pinterest.com/pps_placemaking/playgrounds/,
<http://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/51,35612,21047771.html?i=21>
- 9) Strona 101 – zdjęcia pochodzą ze stron https://pl.pinterest.com/pps_placemaking/playgrounds/,
<https://pl.pinterest.com/pin/540643130239267434>
- 10) Strona 102 – zdjęcia pochodzą ze strony <https://pl.pinterest.com/pin/156992736988542105/>
- 11) Strona 103 – zdjęcia pochodzą ze strony
<https://pl.pinterest.com/search/pins/?rs=ac&len=2&q=outdoor%20fitness%20equipment&eq=outdoor%20fitness&etslf=19615>
- 12) Strona 104 – zdjęcia pochodzą ze stron
<https://pl.pinterest.com/search/pins/?rs=ac&len=2&q=outdoor%20fitness%20equipment&eq=outdoor%20fitness&etslf=19615>, <http://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/51,35771,21957211.html?i=8>
- 13) Strona 105 – zdjęcia pochodzą ze stron <http://www.krakow.pl/>,
<https://www.ncl.ac.uk/press/articles/archive/2017/11/pocketpark/>
- 14) Strona 106 – zdjęcia pochodzą ze strony <http://www.dzienniklodzki.pl/wiadomosci/lodz/a/woonerfy-w-lodzi-mieszkancy-pokochali-uliczna-rewolucje,12360948/>
- 15) Strona 107 – zdjęcia pochodzą ze strony <http://lodz.wyborcza.pl/lodz/0,0.html>,
<http://bialystok.wyborcza.pl/bialystok/0,0.html>
- 16) Strona 108 – zdjęcia pochodzą ze strony <http://krakow.pl/>,
<https://www.vogue.com.au/culture/features/32-pieces-of-melbourne-street-art-to-see-before-you-die/image-gallery/d51459bd3acdac742c325a8ae8ae5484>
- 17) Strona 109 – zdjęcie pochodzi ze strony <https://olto.net.pl/>

Nr ankiety		Nr ankietera		Miejsce ankietowania		Data	
------------	--	--------------	--	----------------------	--	------	--

Szanowna Mieszkanko, Szanowny Mieszkańcu,

Urząd Miasta Kołobrzeg przygotowuje plan zmian dla najbardziej zaniedbanych i wymagających wsparcia obszarów w mieście (tzw. obszaru rewitalizacji).

Zwracamy się z prośbą o udzielenie odpowiedzi na kilka pytań, abyśmy mogli dowiedzieć się, czego w poszczególnych obszarach miasta brakuje, co należy poprawić, aby Mieszkańcom żyło się lepiej.

Ankieta skierowana jest do mieszkańców obszaru rewitalizacji Kołobrzegu i osób w jakiś sposób z obszarem związanych (praca, rodzina, nauka).

Badanie jest anonimowe, wypełnienie ankiety zajmie około 10 minut.

Bardzo dziękujemy za poświęcony czas na udział w badaniu!

Urząd Miasta Kołobrzeg

1. Czy jest Pan(i) mieszkańcem(ką) któregoś z osiedli położonych w granicach obszaru rewitalizacji, tj. Solne Zdroje, Śródmiejskie, Lęborskie, Zamoście lub Zachodnie?
 - ☐ tak **(przejdź do pyt. 3)**
 - ☐ nie **(przejdź do pyt. 2)**
2. Czy jest Pan(i) w jakiś sposób związany(a) z którymś z osiedli położonych w granicach obszaru rewitalizacji, tj. Solne Zdroje, Śródmiejskie, Lęborskie, Zamoście lub Zachodnie, np. przez miejsce pracy, prowadzenia działalności gospodarczej, nauki, ma Pan(i) tu rodzinę, czy znajomych?
 - ☐ tak, z którym osiedlem **(przejdź do pyt. 3)**
 - ☐ nie **(koniec badania)**

W tej części kwestionariusza proszę odpowiedzieć na pytania dotyczące jednego z osiedli położonych w granicach obszaru rewitalizacji, tj. Solne Zdroje, Śródmiejskie, Lęborskie, Zamoście lub Zachodnie, który Pan(i) zamieszkuje lub z którym jest Pan(i) najbardziej związany(a).

3. Co jest Pana(i) zdaniem najbardziej wartościowe (cenne) w na tym osiedlu Kołobrzegu, co wyróżnia tę okolicę? Za co Pan(i) lubi tą część Kołobrzegu?

4. Czego Pan(i)u najbardziej brakuje na tym osiedlu Kołobrzegu?

--

5. Które z wymienionych niżej problemów występują Pan(i)a zdaniem na tym osiedlu Kołobrzegu? **Proszę postawić znak „X”, jeżeli uważa Pan(i), że problem występuje.**

Kategoria problemu	Proszę wstawić znak X, jeśli problem występuje
Zły stan techniczny i wygląd budynków	
Złe warunki mieszkaniowe	
Zaniedbane podwórka i najbliższa okolica	
Zanieczyszczenie okolicy śmieciami	
Zły stan dróg, jezdni, chodników	
W przestrzeni jest dużo barier utrudniających poruszanie się osobom niepełnosprawnym, starszym, rodzicom z wózkami itp.	
Niedostateczne oświetlenie okolicy	
Jest mało zieleni	
Niska dostępność do komunikacji miejskiej (zbyt mało połączeń, nie można dotrzeć w wiele części miasta, daleko zlokalizowane przystanki)	
Niedostateczna liczba miejsc parkingowych dla mieszkańców	
Uciążliwy hałas w miejscu zamieszkania	
Słaby dostęp do usług publicznych i administracyjnych tj. szkoły, przedszkola, urzędy, ośrodki zdrowia itp.	
Brakuje podstawowych sklepów i usług	
Brakuje miejsc spotkań dla mieszkańców (pomieszczenia, w którym można się spotkać i coś zorganizować)	
Brakuje inicjatyw, oferty spędzania czasu dla młodzieży	
Brakuje inicjatyw, oferty spędzania czasu dla seniorów	
Brakuje miejsc, oferty spędzania czasu dla rodzin z dziećmi	
Mieszkańcy nie angażują się w sprawy miasta i okolicy	
Mieszkańcy nie integrują się, nie spędzają wspólnie czasu	
Brakuje aktywnych mieszkańców, którzy angażowaliby innych do działania, wspólnego spędzania czasu	
Brakuje zagospodarowanych miejsc do spędzania czasu w przestrzeni publicznej, np. uprawiania sportu, rekreacji, zabaw z dziećmi	
Wielu mieszkańców nie ma pracy	

W rodzinach występują problemy społeczne (ubóstwo, przemoc, alkoholizm itp.)	
Mieszka tu wiele starszych osób wymagających wsparcia i opieki	
Jest niebezpiecznie, zdarzają się przestępstwa, bijatyki, kradzieże itp.	
Jest duże zanieczyszczenie powietrza	
Inne, jakie?	

6. Co należy zrobić w pierwszej kolejności, aby mieszkańcom tego osiedla Kołobrzegu żyło się lepiej? **Proszę ocenić poniższe propozycje w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza najmniej pilną potrzebę, 5 oznacza najbardziej pilną potrzebę**

Kategoria odpowiedzi	Proszę dokonać oceny od 1 do 5
Poprawa stanu technicznego i wyglądu budynków	
Poprawa warunków mieszkaniowych	
Zadbanie o podwórka i najbliższą okolicę miejsc zamieszkania	
Poprawa stanu dróg, jezdni, chodników	
Likwidacja barier utrudniających poruszanie się osobom niepełnosprawnym, starszym, rodzicom z wózkami itp.	
Zwiększenie ilości zieleni	
Poprawa oświetlenia	
Zwiększenie dostępu do miejsc parkingowych dla mieszkańców	
Zadbanie o czystość i estetykę okolicy	
Zmniejszenie uciążliwości związanej z hałasem	
Zwiększenie dostępu do komunikacji miejskiej	
Poprawa dostępu do usług publicznych i administracyjnych tj. szkoły, przedszkola, urzędy, ośrodki zdrowia itp.	
Zwiększenie liczby podstawowych sklepów i usług	
Utworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców (pomieszczenia, w którym można się spotkać i coś zorganizować)	
Prowadzenie inicjatyw, oferty spędzania czasu dla młodzieży	
Prowadzenie inicjatyw, oferty spędzania czasu dla seniorów	
Prowadzenie inicjatyw, oferty spędzania czasu dla rodzin z dziećmi	
Prowadzenie działań integrujących mieszkańców	
Prowadzenie działań wspierających aktywnych mieszkańców, którzy angażowaliby innych do działania, wspólnego spędzania czasu	
Zagospodarowanie miejsc do spędzania czasu w przestrzeni publicznej, np. uprawiania sportu, rekreacji, zabaw z dziećmi	
Zwiększenie liczby miejsc pracy dla mieszkańców	

Wsparcie i opieka dla osób starszych	
Poprawa bezpieczeństwa	
Poprawa czystości powietrza	
Inne, jakie?	

7. Płeć:

- ☐ kobieta
☐ mężczyzna

8. Wykształcenie:

- ☐ podstawowe/gimnazjalne
☐ zasadnicze zawodowe
☐ średnie
☐ wyższe
☐ brak wykształcenia

9. Wiek:

- ☐ poniżej 18 lat
☐ 19-25
☐ 26-35
☐ 35-45
☐ 46-55
☐ 56-65
☐ powyżej 65 lat

10. Sytuacja zawodowa (proszę wskazać jedną, najbardziej pasującą do Pana(i) odpowiedź)

- ☐ osoba ucząca się
☐ osoba pracująca
☐ osoba prowadząca własną działalność (firmę)
☐ osoba prowadząca gospodarstwo domowe (zajmująca się domem, rodziną)
☐ osoba bezrobotna/poszukująca pracy
☐ emeryt(ka)/rencista(ka)

11. Osiedle zamieszkania:

- ☐ Solne Zdroje
☐ Śródmiejskie
☐ Lęborskie
☐ Zamoście
☐ Zachodnie
☐ Inne, jakie?

12. Jak długo mieszka Pan(i) w tej części miasta?

- ☐ krócej niż rok
☐ 1-2 lata

- ☐ 3-4 lata
- ☐ 5-7 lat
- ☐ 8-10 lat
- ☐ dłużej niż 10 lat

ZAŁĄCZNIK 3. SCENARIUSZE WYWIADÓW GRUPOWYCH

SCENARIUSZ WYWIADU GRUPOWEGO O TEMATYCE SPOŁECZNO-PRZESTRZENNEJ

Wprowadzenie

- 1) przedstawienie się moderatora wywiadu,
- 2) przedstawienie przez moderatora celu spotkania,
- 3) poinformowanie uczestników o formule spotkania (zasady pracy, nagrywanie, fotografowanie, czas trwania itp.)

Rozgrzewka

- 1) Przedstawienie się uczestników wywiadu

Każdy z uczestników przedstawia się oraz opowiada o jednym skojarzeniu związanym z obszarem rewitalizacji Kołobrzegu, który zamieszkuje. Uczestnicy zostają poproszeni o zapisanie skojarzenia na kartkach, następnie je odczytują. Moderator zbiera kartki i podsumowuje odpowiedzi uczestników.

- 2) Co Państwa zdaniem jest największą zaletą (wartością), a co utrudnieniem mieszkania w rewitalizowanych obszarach Kołobrzegu?

Moderator dopytuje o te kwestie w odniesieniu do każdego z podobszarów rewitalizacji.

Mieszkańcy i relacje społeczne

- 1) Jak opisaliby Państwo mieszkańców poszczególnych podobszarów rewitalizacji? Czy obszary rewitalizacji różnią się od siebie pod względem osób, które je zamieszkują (wiek, status społeczno-ekonomiczny, czy to rodziny czy raczej nie itp.)
- 2) Jak żyją tutaj ze sobą mieszkańcy? Czy sąsiedzi się znają, czy się ze sobą spotykają, pomagają sobie? Czy można liczyć na sąsiadów? Jeżeli tak, to w jakich sytuacjach? Jeżeli nie, to dlaczego?
- 3) Jak mieszkańcy obszarów rewitalizacji spędzają czas (dzieci, młodzież, dorośli, osoby starsze)? Czy pojawiają się wspólne działania podejmowane przez mieszkańców (*moderator dopytuje o wspólne grille, wspólne sadzenie kwiatów na podwórkach, sprzątnięcie okolicy, pikniki sąsiedzkie, imprezy parafialne itp.*)?

- 4) Czy wśród mieszkańców najbliższej okolicy są mieszkańcy szczególnie lubiani lub tacy, którzy zachęcają innych do podejmowania jakiś wspólnych działań? Kto to taki?
- 5) Czy w najbliższej okolicy działa jakaś osoba czy organizacja (instytucja), która organizuje w jakiś sposób czas wolny albo pomaga mieszkańcom w okolicy, np. młodzieży i dzieciom? Kto to taki?

W tej części wywiadu uczestnicy zostaną podzieleni na grupy według zamieszkania poszczególnych obszarów rewitalizacji. Narzędziem do rozmowy będą osoby, w oparciu o które uczestnicy będą opowiadać o mieszkańcach (tworząc charakterystyki mieszkańców). Podczas podsumowania moderator dopytuje o kwestie zapisane w powyższych pytaniach.

Infrastruktura do spędzania czasu wolnego

- 1) Czy mieszkańcy mają zapewnione warunki, aby spędzać w najbliższej okolicy czas wolny? Jak to wygląda w przypadku dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów?
- 2) Gdzie mieszkańcy spędzają czas, co robią? Czy jest jakieś miejsce, w którym spotykają się okoliczni mieszkańcy?
- 3) Czego w najbliższej okolicy brakuje, aby mieszkańcy mogli spędzić czas poza domem? Czy takie zmiany, pozwoliłyby na to, aby mieszkańcy chcieli spędzać czas wspólnie?

W tej części wywiadu uczestnicy nadal pracować będą w podziale na grupy według zamieszkania poszczególnych obszarów rewitalizacji. Będą pracować na mapach zaznaczając ważne społecznie miejsca oraz miejsca postulowanych zmian.

Problemy obszaru rewitalizacji

- 1) Która grupa mieszkańców w poszczególnych podobszarach rewitalizacji wymaga największego wsparcia? Z jakimi problemami borykają się mieszkańcy?
- 2) W jaki sposób można tej grupie pomóc, jakimi działaniami? Jak do tej pory wyglądała praca z tymi osobami/pomoc tym osobom?
- 3) Czy poszczególne podobszary rewitalizacji są bezpieczne? Czy i gdzie są miejsca szczególnie niebezpieczne? Dlaczego?

Jeżeli mieszkańcy wskażą konkretne miejsca, zostaną oznaczone na mapie.

- 4) Czy w ciągu ostatnich kilku lat zdarzyło się Państwu bądź komuś z rodziny/znajomych jakaś sytuacja w tej okolicy, którą można określić jako niebezpieczną?
- 5) Jak oceniają Państwo ważność podjęcia poniższych działań w poszczególnych obszarach rewitalizacji?
 - a) stworzenie miejsca spędzania czasu wolnego dla mieszkańców (np. klub osiedlowy)
 - b) zorganizowanie opieki dla osób starszych
 - c) oferta spędzania czasu wolnego i praca z młodzieżą
 - d) wsparcie lokalnych inicjatyw mieszkańców

- e) wsparcie psychologiczne i prawne dla mieszkańców (porady prawne, psychologa, mediatora)
- f) zagospodarowanie podwórek
- g) stworzenie miejsc do zabawy i spotkań mieszkańców w przestrzeni publicznej
- h) rozwój infrastruktury sportowej (boiska, ścianki wspinaczkowe, siłownie zewnętrzne itp.)
- i) rozwój infrastruktury drogowej (chodniki, jezdnie, ścieżki rowerowe)
- j) rozwój infrastruktury bezpieczeństwa
- k) inne, kwestie (jakie?)

W tej części wywiadu uczestnicy będą pracować przy użyciu flipchartów, na których wymienione zostaną punkty a-k. Każdy z uczestników postawi kropkę przy każdej z wymienionych kwestii według skali: czerwona kropka – bardzo ważne, żółta – ważne, niebieska – najmniej ważne. Następnie uczestnicy przedyskutują swój wybór w grupie i ewentualnie dokonają korekty ocen. Moderator dopytuje o konkretne działania, pomysły.

Planowana liczba uczestników: 12 – 16, od 3 do 4 osób z każdego podobszaru rewitalizacji, w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych, grup nieformalnych itp., konieczne jest przeprowadzenie rekrutacji (zgłaszanie się uczestników poprzez formularz internetowy i telefonicznie)

Zapotrzebowanie materiałowe: flipchart, pisaki, mapy podobszarów rewitalizacji

Czas trwania: 2,5 - 3 godzin

SCENARIUSZ WYWIADU GRUPOWEGO O TEMATYCE GOSPODARCZO-PRZESTRZENNEJ

Wprowadzenie

- 1) przedstawienie się moderatora wywiadu,
- 2) przedstawienie przez moderatora celu spotkania,
- 3) poinformowanie uczestników o formule spotkania (zasady pracy, nagrywanie, fotografowanie, czas trwania itp.)

Rozgrzewka

- 1) Przedstawienie się uczestników wywiadu

Każdy z uczestników przedstawia się oraz opowiada o jednym skojarzeniu związanym z obszarem rewitalizacji Kołobrzegu, który zamieszkuje lub w którym prowadzi działalność gospodarczą. Uczestnicy zostają poproszeni o zapisanie skojarzenia na kartkach, następnie je odczytują. Moderator zbiera kartki i podsumowuje odpowiedzi uczestników.

- 2) Co Państwa zdaniem jest największą zaletą (wartością), a co utrudnieniem prowadzenia działalności w rewitalizowanych obszarach Kołobrzegu?

Moderator dopytuje o te kwestie w odniesieniu do każdego z podobszarów rewitalizacji.

Funkcjonowanie biznesu

- 1) Jakie branże dominują, a jakie zanikają w obszarach rewitalizacji? Czy w obszarach rewitalizacji pojawiają się nowe działalności, firmy, czy raczej upadają? Jakie rodzaje nowych działalności się pojawiają, a jaki ich rodzaj upada?
- 2) Czy z punktu widzenia mieszkańca w poszczególnych obszarach rewitalizacji brakuje jakiś sklepów lub usług?
- 3) Czy Państwa zdaniem trudno jest prowadzić własny biznes w obszarze rewitalizacji? Dlaczego tak/nie, od czego to zależy? Jakie są najważniejsze problemy prowadzenia biznesu w poszczególnych obszarach rewitalizacji?

W tej części warsztatów uczestnicy będą pracować w grupach w podziale na poszczególne podobszary rewitalizacji i tworzyć swoistą mapę lokalnego biznesu w obszarach rewitalizacji odpowiadając na wymienione wyżej pytania. Moderator podsumowując wyniki prac w grupach dopytuje o poszczególne kwestie.

Potencjał zatrudnieniowy lokalnego biznesu

- 1) Czy mieszkańcy obszarów rewitalizacji mają problem ze znalezieniem i utrzymaniem pracy? Gdzie najczęściej pracują?
- 2) Jakim osobom najłatwiej dzisiaj w Kołobrzegu znaleźć pracę, a komu najtrudniej? W jakich branżach czy dziedzinach biznesu jest najłatwiej i najtrudniej znaleźć pracę w mieście?
- 3) Jakich pracowników poszukują lokalni przedsiębiorcy? Czy lokalni przedsiębiorcy potrzebują wsparcia w poszukiwaniu pracowników? Jak takie wsparcie mogłoby wyglądać?

Kierunki rozwoju biznesu

- 1) Co Państwa zdaniem należy zrobić, aby obszar rewitalizacji był atrakcyjnym miejscem do prowadzenia biznesu? Który z podobszarów rewitalizacji ma największe szanse na rozwój gospodarczy. Dlaczego?
 - 2) Jakie branże powinny pojawić się w poszczególnych obszarach rewitalizacji, aby wzmocnić te obszary gospodarczo?
 - 3) Jakiego wsparcia potrzebuje biznes, żeby móc się rozwijać w obszarach rewitalizacji miasta?
- Jak wyobrażają sobie Państwo rolę Urzędu Miasta w tym zakresie? Co powinno się zmienić w zakresie dotychczasowej współpracy miasta i przedsiębiorców? Czy są dobre praktyki, które warto rozwinąć, kontynuować?

W tej części wywiadu uczestnicy zostaną podzieleni na grupy i będą pracować z wykorzystaniem przykładów inicjatyw współpracy biznesu z lokalnym samorządem. Będą dostosowywać przykłady do potrzeb lokalnych przedsiębiorców.

Planowana liczba uczestników: 12 – 16, od 3 do 4 przedstawicieli biznesu z każdego podobszaru rewitalizacji (należy zadbać o różnorodność przedstawicieli: większy i mniejszy biznes), w tym przedstawiciele organizacji lokalnych instytucji wsparcia biznesu oraz wydziału urzędu zajmującego się obsługą przedsiębiorców itp., konieczne jest przeprowadzenie rekrutacji (zgłaszanie się uczestników poprzez formularz internetowy i telefonicznie)

Zapotrzebowanie materiałowe: flipchart, pisaki

Czas trwania: 2,5 - 3 godzin

ZAŁĄCZNIK 4. SCENARIUSZE WARSZTATÓW W SZKOŁACH

SCENARIUSZ WARSZTATÓW DLA UCZNIÓW I UCZENNIC KLAS SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Uczestnicy: uczniowie i uczennice szkoły podstawowej (klasa 5-6), liczebność: do 20 osób, czas trwania 90min.

Cele warsztatów

Zdiagnozowanie problemów, potrzeb i uzyskanie propozycji rozwiązań mogących podnieść, jakość życia uczestników warsztatów oraz ich rówieśników.

Przekazanie podstawowych wiadomości na temat rewitalizacji .

Obszary tematyczne

Przestrzeń publiczna (ocena stanu obecnego, niedobory, jakość, bezpieczeństwo, oczekiwane funkcje)

Bezpieczeństwo (droga do szkoły, czas wolny, przestrzeń publiczna, szkoła)

Czas wolny (aktywności, miejsca, szkoła, zajęcia pozalekcyjne, grupy nieformalne i formalne, rola szkoły)

Przebieg warsztatów

1. **Przywitanie (5min)**, przedstawienie moderatora i uczestników. Przedstawienie celu i programu spotkania. Ustalenie zasad współpracy w formie kontraktu.

2. **Prezentacja (15min)** filmu obrazującego podjęte przez samorząd działania bez poznania potrzeb lokalnej społeczności.

<https://www.tvn24.pl/lodz,69/kompleks-sportowy-bez-chetnych-do-korzystania-z-planami-rozbudowy,606886.html>

Pytania do filmu:

- Dlaczego nikt nie korzysta z wybudowanego tego obiektu?
- Jaki błąd popełniły władze miasta?
- Czy wcześniejsze rozmowy z mieszkańcami na temat ich potrzeb mogłyby pomóc?
- Dlaczego poznanie potrzeb innych jest ważne?

3. **Wprowadzenie do tematu warsztatów**

Uczniowie poznają termin rewitalizacja, intencje wprowadzenia zmian dla rozwoju. Utrwalają pojęcia: problem, potrzeba, cele i rozwiązania oraz różnice pomiędzy tymi terminami. Uczestnicy dowiadują się, czemu będzie służyło spotkanie i jaka jest ich rola, w czym mogą pomóc sobie i swoim rówieśnikom.

4. **Mój dzień(30min)**

Uczniowie dzieleni zostaną na cztery grupy, które będą pracowały przy czterech stolikach. Z dostępnych materiałów (karty flipchart, taśma klejąca, mazaki, kredki, kolorowe czasopisma ze zdjęciami, kolorowe obrazy, piktogramy) uczestnicy przygotują opowieść o ich zwykłym dniu. Od momentu obudzenia do wieczornego snu. Przygotowują wizualną opowieść o kolejnych rzeczach, które robią, gdzie się przemieszczają, co lub kogo spotykają, jak spędzają czas w szkole, na podwórku, na zajęciach pozalekcyjnych czy w domu. Przygotowane opowieści są prezentowane przez uczniów. Podczas prezentacji moderator zadając pytania pomocnicze zostaną zidentyfikowane problemy, potrzeby, oczekiwania młodzieży. Propozycje te zapisywane będą na odrębnych flipchartach.

Przykładowe pytania:

- W których miejscach podczas drogi do szkoły nie czujesz się bezpiecznie, co powoduje niebezpieczeństwo?
- Które miejsca są dla was dobre do zabawy i dlaczego?
- Jakie zajęcia pozalekcyjne lubicie najbardziej, jakich brakuje?
- Czego potrzebujecie by się nie nudzić po lekcjach?
- Co chcielibyście robić w szkole, co nie byłoby związane z nauką?

5. **Mapa emocjonalna Kołobrzegu**

Uzupełnieniem będzie zbudowanie mapy emocjonalnej Kołobrzegu. Podczas tego zadania uczniowie za pomocą kolorowych pinezek będą oznaczali na mapie obszaru rewitalizacji te miejsca, które

wywołują w nich określone emocje. Będą to: zachwyt, radość/przyjemność, wstręt/niesmak, lęk, ciekawość/zainteresowanie, nuda.

6. Formułowanie rozwiązań (30min)

Spośród zdiagnozowanych problemów poprzez dyskusje grupa wybierze 3 problemy do dalszej obróbki. Zadaniem trzech grup będzie dyskusja nad możliwościami rozwiązania problemów. Grupa będzie zastanawiać się nad odpowiedzią na pytania dotyczące potrzeby, jakie powinny zostać zaspokojone i w jaki sposób może to się stać. Grupa będzie także pracowała nad formułowaniem rozwiązań ogólnych i szczegółowych (jeśli pozwoli na to czas). Uczniowie będą zapisywali pomysł na flipcharcie i prezentowali swoje propozycje na forum.

7. Podsumowanie i zakończenie spotkania (10min)

Po zakończeniu pracy moderator prowadzący spotkanie podsumuje wyniki prac, przedstawi kolejne kroki, dzięki którym rozwiązania proponowane przez uczniów będą miały szansę znaleźć się w Gminnym Programie Rewitalizacji lub będą mogły być zrealizowane w inny sposób- np. budżet obywatelski.

SCENARIUSZ WARSZTATÓW DLA UCZNIÓW I UCZENNIC GIMNAZJUM

Uczestnicy: uczniowie i uczennice gimnazjum (klasa 2), liczebność: do 20 osób, czas trwania 90min.

Cele

Zdiagnozowanie problemów, potrzeb i uzyskanie propozycji rozwiązań mogących podnieść, jakość życia uczestników warsztatów oraz ich rówieśników.

Przekazanie podstawowych wiadomości na temat Rewitalizacji

Obszary tematyczne

Przestrzeń publiczna (ocena stanu obecnego, niedobory, jakość, bezpieczeństwo, oczekiwane funkcje)

Bezpieczeństwo (droga do szkoły, czas wolny, przestrzeń publiczna, szkoła)

Czas wolny (aktywności, miejsca, szkoła, zajęcia pozalekcyjne, grupy nieformalne i formalne, rola szkoły)

Przebieg warsztatów

1. **Przywitanie (5min)**, przedstawienie moderatora i uczestników. Przedstawienie celu i programu spotkania. Ustalenie zasad współpracy w formie kontraktu.
2. **Prezentacja (15min)** filmu obrazującego podjęte przez samorząd działania bez poznania potrzeb lokalnej społeczności.

<https://www.tvn24.pl/lodz,69/kompleks-sportowy-bez-chetnych-do-korzystania-z-planami-rozbudowy,606886.html>

Pytania do filmu:

- Dlaczego nikt nie korzysta z wybudowanego tego obiektu?
- Jaki błąd popełniły władze miasta?
- Czy wcześniejsze rozmowy z mieszkańcami na temat ich potrzeb mogłyby pomóc?
- Dlaczego poznanie potrzeb innych jest ważne?

3. Wprowadzenie do tematu warsztatów

Uczniowie poznają termin rewitalizacja, intencje wprowadzenia zmian dla rozwoju. Utrwalają pojęcia: problem, potrzeba, cele i rozwiązania oraz różnice pomiędzy tymi terminami. Uczestnicy dowiadują się, czemu będzie służyło spotkanie i jaka jest ich rola, w czym mogą pomóc sobie i swoim rówieśnikom.

4. Mapowanie emocjonalne oraz mapowanie problemów (30min)

Uczniowie zostaną podzieleni na cztery grupy, każda z nich będzie pracowała na mapie obszaru rewitalizacji lub mapie Kołobrzegu. Zadaniem uczniów będzie oznaczenie na mapie istotnych punktów ich codziennej aktywności, które kojarzą się konkretnymi emocjami. Podczas tego zadania uczniowie za pomocą kolorowych naklejek będą oznaczali na mapie te miejsca, które wywołują w nich określone emocje. Będą to: zachwyt, radość/przyjemność, wstręt/niesmak, lęk, ciekawość/zainteresowanie, nuda. Kolejnym etapem będzie uszczegółowienie punktów, w których kumulują się emocje poprzez doprecyzowanie informacji, co powoduje określone emocje, co wpływa na odbiór w taki a nie innych sposób. Uczniowie będą się też zastanawiali, co jest przyczyną takiego postrzegania i jakie potrzeby i oczekiwania uczestnicy warsztatów mają w stosunku do tych miejsc oraz jakie problemy tam się uwidaczniają i kumulują. Dyskusja podczas pracy będzie kierowana nie tylko na miejsca i przestrzeń publiczną, ale dotyczyła będzie także działań i oferty instytucji takich jak szkoły, świetlice, kluby, w których młodzi ludzie spędzają czas pozalekcyjny.

Podczas ćwiczenia powstaną trzy niezależne mapy z lokalizacją najistotniejszych problemów czy też miejsca z dużym potencjałem do dalszego rozwoju.

5. Formułowanie rozwiązań (30min)

Spośród zdiagnozowanych problemów poprzez głosowanie grupa wybierze 3 główne problemy do dalszej pracy. Uczniowie zostaną podzieleni na 3 nowe grupy, w każdej z nich zostanie wybrany opiekun stolika, którego zadaniem będzie notowanie wyników dyskusji. Zadaniem uczestników warsztatów będzie zaproponowanie rozwiązań ogólnych i szczegółowych (jeśli to możliwe), dzięki którym możliwe będzie rozwiązanie problemu. Uczestnicy będą zapisywali pomysły na flipchartach. Grupy będą pracowały nad problemami na zmianę, w sekwencjach 7 minutowych, zamieniając się flipchartami. Każda następna grupa będzie uzupełniała pomysły kolegów i koleżanek lub będzie mogła zaproponować także nowe rozwiązania. Po realizacji trzech rund wyniki pracy zostaną zaprezentowane na forum przez przedstawicieli grup.

6. Podsumowanie i zakończenie spotkania (10min)

Po zakończeniu pracy moderator prowadzący spotkanie podsumuje wyniki prac, przedstawi kolejne kroki, dzięki którym rozwiązania proponowane przez uczniów będą miały szansę znaleźć się w Gminnym Programie Rewitalizacji lub będą mogły być zrealizowane w inny sposób- np. budżet obywatelski.

SCENARIUSZ WARSZTATÓW DLA UCZNIÓW I UCZENNIC LICEUM

Uczestnicy: uczniowie i uczennice liceum (klasa 2), liczebność: do 20 osób, czas trwania 90min.

Cele

Zdiagnozowanie problemów, potrzeb i uzyskanie propozycji rozwiązań mogących podnieść, jakość życia uczestników warsztatów oraz ich rówieśników.

Przekazanie podstawowych wiadomości na temat Rewitalizacji

Obszary tematyczne

Przestrzeń publiczna (ocena stanu obecnego, niedobory, jakość, bezpieczeństwo, oczekiwane funkcje)

Bezpieczeństwo (droga do szkoły, czas wolny, przestrzeń publiczna, szkoła)

Czas wolny (aktywności, miejsca, szkoła, zajęcia pozalekcyjne, grupy nieformalne i formalne, rola szkoły)

Przebieg warsztatów

1. **Przywitanie (5min)**, przedstawienie moderatora i uczestników. Przedstawienie celu i programu spotkania. Ustalenie zasad współpracy w formie kontraktu.
2. **Prezentacja (15min)** filmu obrazującego podjęte przez samorząd działania bez poznania potrzeb lokalnej społeczności.

<https://www.tvn24.pl/lodz,69/kompleks-sportowy-bez-chetnych-do-korzystania-z-planami-rozbudowy,606886.html>

Pytania do filmu:

- Dlaczego nikt nie korzysta z wybudowanego tego obiektu?
- Jaki błąd popełniły władze miasta?
- Czy wcześniejsze rozmowy z mieszkańcami na temat ich potrzeb mogłyby pomóc?
- Dlaczego poznanie potrzeb innych jest ważne?

3. **Wprowadzenie do tematu warsztatów**

Uczniowie poznają termin rewitalizacja, intencje wprowadzenia zmian dla rozwoju. Utrwalają pojęcia: problem, potrzeba, cele i rozwiązania oraz różnice pomiędzy tymi terminami. Uczestnicy dowiadują się, czemu będzie służyło spotkanie i jaka jest ich rola, w czym mogą pomóc sobie i swoim rówieśnikom.

4. Mapowanie emocjonalne oraz mapowanie problemów (30min)

Uczniowie zostaną podzieleni na cztery grupy, każda z nich będzie pracowała na mapie obszaru rewitalizacji lub mapie Kołobrzegu. Zadaniem uczniów będzie oznaczenie na mapie istotnych punktów ich codziennej aktywności, które kojarzą się konkretnymi emocjami. Podczas tego zadania uczniowie za pomocą kolorowych naklejek będą oznaczali na mapie te miejsca, które wywołują w nich określone emocje. Będą to: zachwyt, radość/przyjemność, wstręt/niesmak, lęk, ciekawość/zainteresowanie, nuda. Kolejnym etapem będzie uszczegółowienie punktów, w których kumulują się emocje poprzez doprecyzowanie informacji, co powoduje określone emocje, co wpływa na odbiór w taki a nie innych sposób. Uczniowie będą się też zastanawiali, co jest przyczyną takiego postrzegania i jakie potrzeby i oczekiwania uczestnicy warsztatów mają w stosunku do tych miejsc oraz jakie problemy tam się uwidaczniają i kumulują. Dyskusja podczas pracy będzie kierowana nie tylko na miejsca i przestrzeń publiczną, ale dotyczyła będzie także działań i oferty instytucji takich jak szkoły, świetlice, kluby, w których młodzi ludzie spędzają czas pozalekcyjny.

Podczas ćwiczenia powstaną trzy niezależne mapy z lokalizacją najistotniejszych problemów czy też miejsca z dużym potencjałem do dalszego rozwoju.

5. Formułowanie rozwiązań (30min)

Spośród zdiagnozowanych problemów poprzez głosowanie grupa wybierze 3 główne problemy do dalszej pracy. Uczniowie zostaną podzieleni na 3 nowe grupy, w każdej z nich zostanie wybrany opiekun stolika, którego zadaniem będzie notowanie wyników dyskusji. Zadaniem uczestników warsztatów będzie zaproponowanie rozwiązań ogólnych i szczegółowych (jeśli to możliwe), dzięki którym możliwe będzie rozwiązanie problemu. Uczestnicy będą zapisywali pomysły na flipchartach. Grupy będą pracowały nad problemami na zmianę, w sekwencjach 7 minutowych, zamieniając się flipchartami. Każda następna grupa będzie uzupełniała pomysły kolegów i koleżanek lub będzie mogła zaproponować także nowe rozwiązania. Po realizacji trzech rund wyniki pracy zostaną zaprezentowane na forum przez przedstawicieli grup.

6. Podsumowanie i zakończenie spotkania (10min)

Po zakończeniu pracy moderator prowadzący spotkanie podsumuje wyniki prac, przedstawi kolejne kroki, dzięki którym rozwiązania proponowane przez uczniów będą miały szansę znaleźć się w Gminnym Programie Rewitalizacji lub będą mogły być zrealizowane w inny sposób- np. budżet obywatelski.

Uczestnicy (2 grupy): Kołobrzесьkiego Klubu Seniora oraz klienci Kołobrzесьkiego Dziennego Domu Pomocy dla Seniorów, liczebność: do 20 osób.

Cele

Zdiagnozowanie problemów, potrzeb i uzyskanie propozycji rozwiązań mogących podnieść, jakość życia seniorów.

Przekazanie podstawowych wiadomości na temat Rewitalizacji

Przebieg warsztatów

1. Przywitanie i wprowadzenie (15min)

Przedstawienie moderatora i uczestników. Przedstawienie celu i programu spotkania. Ustalenie zasad współpracy. Wprowadzenie do Rewitalizacji, najważniejsze terminy i etapy tworzenia GPR. Uczestnicy dowiadują się, czemu będzie służyło spotkanie i jaka jest ich rola, w czym mogą pomóc sobie i swoim rówieśnikom.

2. Mapowanie problemów (40min)

Budowanie mapy problemów rozpocznie się od mapowania emocjonalnego. Zadaniem seniorów będzie oznaczenie na mapie istotnych punktów ich codziennej aktywności, które kojarzą się konkretnymi emocjami. Podczas tego zadania uczestnicy spotkania za pomocą kolorowych naklejek będą oznaczali na mapie te miejsca, które wywołują w nich określone emocje. Będą to: zachwyt, radość/przyjemność, wstręt/niesmak, lęk, ciekawość/zainteresowanie, nuda.

W kolejnej części prowadzona będzie dyskusja nad najważniejszymi problemami osób w podeszłym wieku, także osób z niepełnosprawnościami. Dyskusja plenarna z notowaniem problemów na flipcharcie w formie mapy myśli. W trakcie pracy poszczególne problemy możliwe do zlokalizowania przestrzennie będą oznaczane na mapie obszaru rewitalizacji Kołobrzegu.

Dyskusja podczas pracy będzie kierowana nie tylko na miejsca i przestrzeń publiczną, ale dotyczyła będzie także działań i oferty instytucji działających dla i na rzecz seniorów.

Kategorie problemów: Przestrzeń publiczna (ocena stanu obecnego, niedobory, jakość, bezpieczeństwo, komunikacja), bezpieczeństwo (najbliższe otoczenie i przestrzeń publiczną, ruch uliczny), zdrowie, wsparcie socjalne i społeczne (aktywności, miejsca, relacje, rozwój osobisty, czas wolny, uczestnictwo w kulturze, opieka zdrowotna i społeczna), dostępność usług, środowisko naturalne.

3. Formułowanie rozwiązań (30min)

Zdiagnozowane problemy najistotniejsze dla seniorów zostaną poddane dalszej dyskusji w celu znalezienia rozwiązań dla nich. Podczas dyskusji formułowane będą rozwiązania z możliwym do osiągnięcia poziomem szczegółowości. W zależności od stopnia samodzielności i aktywności seniorów możliwe będzie prowadzenie rozmowy w dyskusji plenarnej lub podczas pracy w podgrupach.

Rozwiązania problemów będą notowane na kartach flipchart.

4. Podsumowanie i zakończenie spotkania (5min)

Po zakończeniu pracy moderator prowadzący spotkanie podsumuje wyniki prac, przedstawi kolejne kroki, dzięki którym rozwiązania proponowane przez seniorów będą miały szansę znaleźć się w Gminnym Programie Rewitalizacji lub będą mogły być zrealizowane w inny sposób- np. budżet obywatelski.

ZAŁĄCZNIK 6. SCENARIUSZ SPOTKAŃ OTWARTYCH W PODOBSZARACH REWITALIZACJI

Każde spotkanie otwarte w formie mobilnego punktu konsultacyjnego będzie prowadzone przez 3-4 osoby po stronie Wykonawcy oraz jednego przedstawiciela Urzędu Miasta Kołobrzeg. Spotkania otwarte będą trwały około 3 godzin.

Działania o charakterze badawczym zostaną uzupełnione działaniami animacyjnymi, które będą zachęcać mieszkańców do zatrzymania się w punkcie konsultacyjnym oraz pozwolą dorosłym mieszkańcom na dyskusję, podczas gdy dzieci będą pod opieką animatora.

Narzędzia pracy z mieszkańcami

W każdym z podobszarów rewitalizacji zastosowane zostaną takie same narzędzia do dyskusji z mieszkańcami.

W zależności od miejsca, w którym będziemy spotykać się z mieszkańcami niektóre z narzędzi zostaną zindywidualizowane poprzez zadanie konkretnych pytań odnoszących się do miejsca spotkania.

MAPA PROBLEMOWA

Narzędzie oparte na podkładzie mapowym obszaru rewitalizacji.

Mieszkańcy skupieni wokół mapy zaproszeni zostaną do dyskusji o problemach, potencjałach, ważnych miejscach w danym podobszarze rewitalizacji. Odnosić się będą do czterech kategorii tematycznych: przestrzeń, infrastruktura, społeczność, gospodarka. Zauważone przez mieszkańców kwestie będą notowane na samoprzylepnych kartkach i przyklejane w konkretnych miejscach na mapie lub poza mapą, jeśli dana kwestia będzie dotyczyła całego obszaru rewitalizacji.

MAPA EMOCJONALNA

Narzędzie oparte na podkładzie mapowym obszaru rewitalizacji. Mieszkańcy skupieni wokół mapy zostaną zaproszeni do oznaczania kolorowymi znacznikami (naklejkami) konkretnych miejsc wywołujących w nich emocje takie jak: radość, wstręt, zachwyt, lęk, ciekawość czy nudę. W ten sposób powstanie emocjonalny obraz obszaru rewitalizacji, który przedstawi stosunek mieszkańców do obszaru. Narzędzie w sposób pośredni wskaże miejsca szczególnie istotne dla mieszkańców i stanowić będzie pretekst do dłuższej rozmowy na temat zmian potrzebnych w całym obszarze rewitalizacji.

SPOTKANIE I PYTANIE

Na przygotowanych flip-chartach ustawionych na sztalugach umieszczone zostaną pytania dotyczące miejsc, w których odbywać się będą spotkania. Będziemy pytać mieszkańców o to jakie aktywności podejmują w tych miejscach, co chcieliby w tych miejscach robić i jakich zmian (także tych infrastrukturalnych) potrzeba, aby miejsca bardziej odpowiadały na potrzeby mieszkańców.

Na przykład podczas spotkania przy rzece będziemy pytać mieszkańców o aktywności podejmowane nad rzeką, o to jak mieszkańcy chcieliby spędzać czas nad rzeką oraz jakich zmian w tym miejscu potrzeba. Podczas spotkań na osiedlach (obszar Lęborski i terenów powojkowych) będziemy pytać mieszkańców o to, jakie funkcje pełnią podwórka i osiedla, co mieszkańcy chcieliby tam robić i jakich zmian potrzeba, aby miejsca te mogły być przestrzeniami przyjaznymi dla mieszkańców.

Odpowiedzi na pytania będą zapisywane na kolorowych karteczkach i przyklejane do flip-chartów.

SONDA CHMURKOWA

To narzędzie, które będzie pełnić przede wszystkim funkcję promocyjną i animacyjną, ale będzie też miało swoje walory badawcze. Mieszkańcy będą zachęceni, przez badaczy obsługujących punkt konsultacyjny, do zrobienia sobie zdjęcia ze swoją wypowiedzią umieszczoną w białej „chmurce” na przygotowanym wcześniej podkładzie z pleksi w kształcie dymka. Poproszeni zostaną o dokończenie zdań dotyczących obszaru rewitalizacji, np.: *Lubię tą okolicę za...*, *W tej okolicy brakuje mi...*. Następnie mieszkańcy będą proszeni o zapozowanie do zdjęcia ze swoją wypowiedzią.

Ponadto podczas spotkań mieszkańcy będą poproszeni o wypełnienie **kwestionariuszy ankiet** uzgodnionych wcześniej z UM Kołobrzeg.